



ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

ΔΙΑΤΜΗΜΑΤΙΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
ΕΠΙΧΕΙΡΗΜΑΤΙΚΟΤΗΤΑ & ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΗΝ ΑΓΡΟΤΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Ανάλυση κόστους-οφελειών καθετοποίησης εμπορικής επιχείρησης
ζωοτροφών (ίδια παραγωγή) μέσω εμπειρικής διερεύνησης

Άννα Αφροδίτη Σ. Καρακίτσου

Επιβλέπων καθηγητής:

Μαλινδρέτος Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο

ΑΘΗΝΑ
2024

ΓΕΩΠΟΝΙΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΑΓΡΟΤΙΚΗΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ & ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ
ΤΜΗΜΑ ΖΩΙΚΗΣ ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ

Μεταπτυχιακή Διπλωματική Εργασία

Ανάλυση κόστους-ωφελειών καθετοποίησης εμπορικής επιχείρησης
ζωοτροφών (ίδια παραγωγή) μέσω εμπειρικής διερεύνησης

Cost-benefit analysis of establishing an animal feed commercial business
(own production) through empirical research

Άννα Αφροδίτη Σ. Καρακίτσου

Εξεταστική Επιτροπή:

Μαλινδρέτος Γεώργιος, Αναπλ. Καθηγητής Χαροκόπειο Πανεπιστήμιο (Επιβλέπων)

Παπαδάς Χρήστος, Καθηγητής ΓΠΑ

Παπαδομιχελάκης Γεώργιος, Αναπληρωτής Καθηγητής ΓΠΑ

Ανάλυση κόστους-ωφελειών καθετοποίησης εμπορικής επιχείρησης ζωοτροφών (ίδια παραγωγή) μέσω εμπειρικής διερεύνησης

*ΔΠΜΣ Επιχειρηματικότητα & Συμβουλευτική στην Αγροτική Ανάπτυξη
Τμήμα Αγροτικής Οικονομίας & Ανάπτυξης
Τμήμα Ζωικής Παραγωγής*

Περίληψη

Η παρούσα διπλωματική εργασία εξετάζει τη βιωσιμότητα και αποδοτικότητα της στρατηγικής καθετοποίησης σε μια εμπορική επιχείρηση ζωοτροφών, αναλύοντας τόσο το εξωτερικό όσο και το εσωτερικό περιβάλλον της επιχείρησης. Η ανάλυση του εξωτερικού περιβάλλοντος πραγματοποιήθηκε με τη χρήση του μοντέλου PESTEL, το οποίο ανέδειξε τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές, περιβαλλοντικές και νομικές παραμέτρους που επηρεάζουν τον κλάδο των ζωοτροφών. Η ανάλυση του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος βάσει του μοντέλου Porter ανέδειξε τις κύριες δυνάμεις που διαμορφώνουν την αγορά και τον ανταγωνισμό, ενώ η SWOT ανάλυση κατέδειξε τα πλεονεκτήματα, τις αδυναμίες, τις ευκαιρίες και τις απειλές που η επιχείρηση καλείται να διαχειριστεί.

Η τεχνοοικονομική ανάλυση έδειξε ότι η στρατηγική καθετοποίησης μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη, με την επιχείρηση να αναμένεται να υπερβεί το νεκρό σημείο λειτουργίας ήδη από το πρώτο έτος. Επιπλέον, οι οικονομικές προβλέψεις καταδεικνύουν σημαντική βελτίωση στη ρευστότητα και την αποδοτικότητα για τα επόμενα έτη μετά την υλοποίηση της επένδυσης. Συνολικά, η καθετοποίηση αναδεικνύεται ως επιτυχημένη και βιώσιμη επιλογή, με δυνατότητες περαιτέρω ανάπτυξης μέσω βελτιστοποίησης των διαδικασιών και διεύρυνσης του φάσματος των παραγόμενων προϊόντων.

Επιστημονική Περιοχή: Αγροτική Οικονομία

Λέξεις Κλειδιά: Καθετοποίηση, ζωοτροφές, ανάλυση κόστους-οφέλους, βιωσιμότητα, PESTEL ανάλυση, ανάλυση Porter, SWOT ανάλυση, τεχνοοικονομική ανάλυση.

Cost-benefit analysis of establishing an animal feed commercial business (own production) through empirical research

*MSc Entrepreneurship & Consulting in Rural Development
Department of Agricultural Economics
Department of Animal Science*

Abstract

The thesis examines the viability and profitability of vertical integration in a commercial animal feed company, analyzing both the external and internal environments of the business. The external environment was evaluated using the PESTEL framework, highlighting the political, economic, social, technological, environmental, and legal factors influencing the animal feed industry. The competitive environment was assessed through Porter's Five Forces model, revealing the key forces shaping the market and competition, while the SWOT analysis identified the strengths, weaknesses, opportunities, and threats that the company must manage.

The techno-economic analysis demonstrated that the vertical integration strategy could yield significant benefits, with the company expected to surpass its breakeven point as early as the first year. Furthermore, financial forecasts indicate a notable improvement in liquidity and profitability in the years following the implementation of the investment. Overall, vertical integration emerges as a successful and sustainable choice, with opportunities for further growth through process optimization and expansion of the product range.

Scientific Area: Agricultural Economics

Keywords: Vertical integration, animal feed, cost-benefit analysis, sustainability, PESTEL analysis, Porter's analysis, SWOT analysis, techno-economic analysis.

Πίνακας περιεχομένων

1. Εισαγωγή	8
1.1 Στόχοι διατριβής.....	8
1.2 Διάρθρωση Διατριβής	10
2. Οι ζωοτροφές και η διάκριση τους.....	12
2.1 Διάκριση Ζωοτροφών.....	12
2.1.1 Απλές Ζωοτροφές	12
2.1.2 Σύνθετες Ζωοτροφές	13
2.2 Εγκαταστάσεις, μηχανολογικός εξοπλισμός για παραγωγή ζωοτροφών	13
3. Περιγραφή-Ανάλυση Αγοράς	15
3.1 Εξωτερικό Μάκρο-Περιβάλλον (Ανάλυση PESTEL).....	15
3.1.1 Πολιτικό Περιβάλλον.....	16
3.1.2 Οικονομικό Περιβάλλον	23
3.1.3 Κοινωνικό Περιβάλλον	28
3.1.4 Τεχνολογικό Περιβάλλον.....	31
3.1.5 Φυσικό Περιβάλλον	32
3.1.6 Νομικό Περιβάλλον	33
3.2 Εσωτερικό Μίκρο-Περιβάλλον (Ανάλυση Porter).....	40
3.2.1 Ανταγωνισμός μεταξύ των υφιστάμενων επιχειρήσεων	41
3.2.2 Απειλή εισόδου νέων ανταγωνιστών	43
3.2.3 Η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών	44
3.2.4 Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών.....	45
3.2.5 Απειλή από υποκατάστατα προϊόντα	46
3.3 Ανάλυση SWOT	47
3.2.1 Δυνατά σημεία	48
3.2.2 Αδυναμίες.....	50
3.2.3 Ευκαιρίες.....	51
3.2.4 Απειλές.....	53
4. Τεχνοοικονομική Ανάλυση	55
4.1 Κόστος Επένδυσης και Χρηματοδότηση	55
4.2 Κόστος Παραγωγής και Λειτουργικά Κόστη.....	58
4.2.1 Συνταγή Παραγωγής	58

4.2.2 Συνολικές αναλώσεις ανά έτος.....	59
4.2.3 Συνολικό Κόστος Παραγωγής.....	61
4.3 Αποσβέσεις και Χρηματοοικονομική Ανάλυση.....	62
4.3.1 Αποσβέσεις.....	63
4.2.2 Δυναμικότητα Μονάδας.....	64
4.2.3 Κατανομή Πωλήσεων και Τιμές Πώλησης.....	65
4.2.4 Προβλεπόμενες Πωλήσεις	67
4.2.5 Προβλεπόμενες λειτουργικές δαπάνες.....	68
4.4 Υποχρεώσεις και Κεφαλαιακές Ροές	70
4.4.1 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις.....	70
4.4.2 Προβλεπόμενες Ταμειακές Ροές	71
4.5 Οικονομική Αξιολόγηση	73
4.5.1 Λογαριασμός Εκμετάλλευσης.....	73
4.5.2 Αξιολόγηση Επένδυσης	75
4.5.3 Νεκρό Σημείο	79
4.6 Προβλέψεις και Αριθμοδείκτες.....	80
4.6.1 Προβλεπόμενοι Ισολογισμοί 5ετίας.....	80
4.6.2 Αριθμοδείκτες	82
5. Συμπεράσματα.....	89
Βιβλιογραφία	93

Ευρετήριο Γραφημάτων

Γράφημα 2. 1 Μηχανολογικός εξοπλισμός για την παραγωγή ζωοτροφών.....	14
Γράφημα 3. 1 Στόχοι Νέας ΚΑΠ.....	21
Γράφημα 3. 2 Εξέλιξη Εισαγωγών-Εξαγωγών στην Ελλάδα.....	28
Γράφημα 4. 2 Ποσοστό συμμετοχής υλών στο συνολικό κόστος Α υλών.....	62
Γράφημα 4. 3 ΚΠΑ-Επιτόκια αναγωγής (Οπτική Εθνικής Οικονομίας)	77
Γράφημα 4. 4 ΚΠΑ-Επιτόκια αναγωγής (Οπτική Μετόχων).....	79
Γράφημα 4. 5 Νεκρό σημείο.....	80
Γράφημα 4. 6 Κεφάλαιο κίνησης.....	82
Γράφημα 4. 7 Χρηματικά Διαθέσιμα.....	83
Γράφημα 4. 8 Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων.....	83
Γράφημα 4. 9 Ταχύτητα Κυκλοφορίας Αποθεμάτων	84
Γράφημα 4. 10 Εξόφληση Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων.....	84
Γράφημα 4. 11 Δανειακά Κεφάλαια.....	85
Γράφημα 4. 12 Δανειακά προς Ίδια Κεφάλαια.....	85
Γράφημα 4. 13 Μικτό Περιθώριο Κέρδους.....	86
Γράφημα 4. 14 Καθαρό Περιθώριο Κέρδους	86
Γράφημα 4. 15 Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων	87
Γράφημα 4. 16 Αποδοτικότητα Ενεργητικού (ROA).....	87
Γράφημα 4. 17 Αποδοτικότητα Καθαρού Ενεργητικού (RONA)	88

Ευρετήριο Πινάκων

Πίνακας 3. 1 Συντελεστές φορολόγησης στην Ευρώπη	17
Πίνακας 3. 2 Μέσα σταθμισμένα επιτόκια νέων δανείων και νέων καταθέσεων	25
Πίνακας 3. 3 Αξία Εισαγωγών Ζωοτροφών στην Ευρώπη 2022	26
Πίνακας 3. 4 Αξία Εξαγωγών Ζωοτροφών στην Ευρώπη 2022	27
Πίνακας 3. 5 Μερίδιο Αγοράς επιχειρήσεων ζωοτροφών	41
Πίνακας 3. 6 Μερίδιο Αγοράς επιχειρήσεων ζωοτροφών στην Θεσσαλία	42
Πίνακας 3. 7 Αριθμός Ζώων και Κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων 2022.....	45
Πίνακας 4. 1 Κόστος επένδυσης (σε €)	56
Πίνακας 4. 2 Πηγή Χρηματοδότησης.....	57
Πίνακας 4. 3 Αποπληρωμή μακροπρόθεσμου δανείου	57
Πίνακας 4. 4 Συνταγή Παραγωγής	59
Πίνακας 4. 5 Αναλώσεις ανά έτος σε τόνους	60
Πίνακας 4. 6 Συνολικό κόστος παραγωγής (σε €).....	61
Πίνακας 4. 7 Υπολογισμός αποσβέσεων	64
Πίνακας 4. 8 Δυναμικότητα Μονάδας.....	65
Πίνακας 4. 9 Κατανομή Πωλήσεων	66
Πίνακας 4. 10 Τιμές πώλησης μειγμάτων.....	67
Πίνακας 4. 11 Προβλεπόμενες πωλήσεις (σε €).....	68
Πίνακας 4. 12 Λοιπά Κόστη (σε €).....	69
Πίνακας 4. 13 Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις.....	71
Πίνακας 4. 14 Ροές κεφαλαίου	73
Πίνακας 4. 16 Αξιολόγηση επένδυσης-Οπτική Εθνικής Οικονομίας.....	76
Πίνακας 4. 17 Προβλεπόμενοι Ισολογισμοί 5ετίας	81

1. Εισαγωγή

Ο κλάδος των ζωοτροφών αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες στη βιώσιμη ανάπτυξη της κτηνοτροφίας, καθώς διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην απόδοση και υγεία των εκτρεφόμενων ζώων. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στην εμπορία ζωοτροφών καλούνται να προσαρμοστούν σε ένα διαρκώς μεταβαλλόμενο οικονομικό και επιχειρηματικό περιβάλλον, όπου η μείωση του κόστους και η βελτιστοποίηση της παραγωγικής διαδικασίας αποτελούν βασικές προτεραιότητες. Η καθετοποίηση της παραγωγής, δηλαδή η εσωτερική παραγωγή ζωοτροφών αντί της προμήθειας από τρίτους, αναδεικνύεται ως μια πιθανή στρατηγική προσέγγιση για την αύξηση της αποδοτικότητας και την ενίσχυση της ανταγωνιστικής θέσης μιας επιχείρησης.

Η παρούσα διπλωματική εργασία επιδιώκει να διερευνήσει την οικονομική βιωσιμότητα και τα στρατηγικά πλεονεκτήματα που μπορεί να προκύψουν από την καθετοποίηση της παραγωγής σε μια εμπορική επιχείρηση ζωοτροφών. Μέσω μιας λεπτομερούς ανάλυσης του εξωτερικού και εσωτερικού περιβάλλοντος της αγοράς, σε συνδυασμό με την εφαρμογή εργαλείων τεχνοοικονομικής αξιολόγησης, επιχειρείται να αξιολογηθεί το αν η παραγωγή ζωοτροφών μπορεί να προσδώσει ανταγωνιστικά πλεονεκτήματα και να αποτελέσει βιώσιμη στρατηγική επιλογή για την επιχείρηση.

1.1 Στόχοι διατριβής

Στην παρούσα ενότητα, θα αναλυθούν οι στόχοι της διπλωματικής διατριβής, οι οποίοι καθορίζουν τις βασικές ερευνητικές κατευθύνσεις και το πλαίσιο εντός του οποίου θα εξεταστεί η βιωσιμότητα και τα οφέλη της κάθετης ολοκλήρωσης στη συγκεκριμένη αγορά. Οι στόχοι αυτοί αφορούν τη μελέτη της αγοράς ζωοτροφών, την αξιολόγηση των τεχνοοικονομικών παραγόντων, καθώς και την εκτίμηση της απόδοσης της επένδυσης.

- **Αξιολόγηση του εξωτερικού περιβάλλοντος της αγοράς ζωοτροφών μέσω της ανάλυσης PESTEL:** Ο στόχος είναι να αναλυθούν οι πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί, τεχνολογικοί, περιβαλλοντικοί και νομικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αγορά ζωοτροφών. Μέσω της ανάλυσης PESTEL, θα εξεταστούν οι εξωτερικές συνθήκες και δυνάμεις που μπορούν να επηρεάσουν τη λειτουργία και την

στρατηγική των επιχειρήσεων στον κλάδο, προκειμένου να διαπιστωθούν οι ευκαιρίες και οι απειλές που προκύπτουν από το εξωτερικό περιβάλλον.

- **Ανάλυση του εσωτερικού περιβάλλοντος της αγοράς με βάση το μοντέλο Porter:** Στόχος είναι η αξιολόγηση των δυνάμεων που διαμορφώνουν τον ανταγωνισμό στον κλάδο ζωοτροφών. Αυτό περιλαμβάνει την ανάλυση της έντασης του ανταγωνισμού μεταξύ υφιστάμενων επιχειρήσεων, τις απειλές από την είσοδο νέων ανταγωνιστών και την ύπαρξη υποκατάστατων προϊόντων, καθώς και τη διαπραγματευτική ισχύ των προμηθευτών και των αγοραστών. Η ανάλυση αυτή θα συμβάλει στην κατανόηση των εσωτερικών δυνάμεων που επηρεάζουν την επιχειρηματική στρατηγική.
- **Ανάλυση των δυνατοτήτων και αδυναμιών της επιχείρησης μέσω της ανάλυσης SWOT:** Στόχος της ανάλυσης είναι η ενδεδειγμένη διερεύνηση των εσωτερικών δυνατοτήτων και αδυναμιών της επιχείρησης σε σχέση με την εφαρμογή στρατηγικής καθετοποίησης. Η διαδικασία αυτή περιλαμβάνει την αναγνώριση και αξιολόγηση των εσωτερικών πλεονεκτημάτων που μπορούν να υποστηρίξουν και να ενισχύσουν την επιτυχή εφαρμογή της στρατηγικής καθετοποίησης, καθώς και των αδυναμιών που ενδέχεται να εμποδίσουν ή να δυσχεράνουν την υλοποίησή της. Παράλληλα αναλύονται οι ευκαιρίες, που μπορεί να προσφέρει το επιχειρηματικό περιβάλλον και αξιολογούνται οι απειλές που ενδέχεται να προκύψουν από το εξωτερικό περιβάλλον και να επηρεάσουν αρνητικά την εφαρμογή της στρατηγικής καθετοποίησης.
- **Διερεύνηση των Τεχνοοικονομικών Παραμέτρων της Επένδυσης:** Σκοπός είναι η εκτίμηση των οικονομικών και τεχνικών παραμέτρων που συνδέονται με την καθετοποίηση της παραγωγής ζωοτροφών. Η ανάλυση θα περιλάβει την αξιολόγηση των συνολικών δαπανών που απαιτούνται για την αρχική επένδυση, καθώς και των ετήσιων δαπανών λειτουργίας, όπως το κόστος παραγωγής, το κόστος προσωπικού, τις αποσβέσεις, και άλλες συναφείς δαπάνες. Επιπλέον, θα εξεταστούν οι πηγές χρηματοδότησης της επένδυσης και η κατανομή των εσόδων και εξόδων, με στόχο τη διαμόρφωση ενός σαφούς προϋπολογισμού και τη διαχείριση των κεφαλαιακών ροών.

- **Αξιολόγηση της Απόδοσης της Επένδυσης και Βιωσιμότητας της Καθετοποίησης:** Στόχος είναι η εκτίμηση της απόδοσης της επένδυσης μέσω της υπολογιστικής ανάλυσης του νεκρού σημείου, των προβλέψεων πωλήσεων και των ταμειακών ροών. Θα εξεταστούν οι ισολογισμοί της επιχείρησης για μια πενταετία και θα αναλυθούν οι αριθμοδείκτες για την αξιολόγηση της οικονομικής βιωσιμότητας και της στρατηγικής καθετοποίησης.

1.2 Διάρθρωση Διατριβής

Η παρούσα διπλωματική διατριβή είναι οργανωμένη σε πέντε κύριες ενότητες, καθεμία από τις οποίες επικεντρώνεται σε συγκεκριμένες πτυχές της ανάλυσης της κάθετης ολοκλήρωσης παραγωγής ζωοτροφών. Η διάρθρωση της διατριβής είναι η εξής:

- **Εισαγωγή:** Στην εισαγωγή παρουσιάζεται το γενικό πλαίσιο της μελέτης, το οποίο περιλαμβάνει τη σημασία της αγοράς ζωοτροφών και τη στρατηγική της κάθετης ολοκλήρωσης. Επίσης, ορίζονται οι κύριοι στόχοι της διατριβής και παρέχεται μια σύντομη επισκόπηση της μεθοδολογίας που θα ακολουθηθεί.
- **Διάκριση Ζωοτροφών:** Σε αυτή την ενότητα γίνεται ανάλυση των βασικών κατηγοριών ζωοτροφών, διαχωρίζοντας τις σε απλές και σύνθετες. Η ανάλυση εστιάζει στα χαρακτηριστικά και τη διαφοροποίηση κάθε κατηγορίας ζωοτροφών. Επιπλέον, αναφέρονται οι απαραίτητες εγκαταστάσεις και ο μηχανολογικός εξοπλισμός που απαιτούνται για την παραγωγή τους, με βάση τη σχετική βιβλιογραφία.
- **Ανάλυση Αγοράς:** Αυτή η ενότητα περιλαμβάνει τρεις βασικές υποενότητες:
 - i. **Εξωτερικό Μάκρο-Περιβάλλον (Ανάλυση PESTEL):** Εξετάζονται οι πολιτικοί, οικονομικοί, κοινωνικοί, τεχνολογικοί, περιβαλλοντικοί και νομικοί παράγοντες που επηρεάζουν την αγορά ζωοτροφών.
 - ii. **Εσωτερικό Μίκρο-Περιβάλλον (Ανάλυση Porter):** Αξιολογούνται οι δυνάμεις που διαμορφώνουν τον ανταγωνισμό στον κλάδο, περιλαμβάνοντας τον ανταγωνισμό μεταξύ υφιστάμενων επιχειρήσεων, τις απειλές από νέες εισόδους, τη διαπραγματευτική δύναμη προμηθευτών και αγοραστών, και τις απειλές από υποκατάστατα προϊόντα.

- iii. **Ανάλυση SWOT:** Διερευνώνται τα εσωτερικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα της επιχείρησης, καθώς και οι εξωτερικές ευκαιρίες και απειλές που μπορεί να επηρεάσουν την εφαρμογή μιας στρατηγικής καθετοποίησης. Η ανάλυση SWOT αποσκοπεί στη συστηματική αξιολόγηση των στρατηγικών παραγόντων που επηρεάζουν την απόφαση για καθετοποίηση, προκειμένου να κατανοηθούν οι πιθανές ευκαιρίες για ανάπτυξη και οι κίνδυνοι που ενδέχεται να προκύψουν.
- **Τεχνοοικονομική Ανάλυση:** Σε αυτή την ενότητα αναλύονται οι οικονομικές πτυχές της επένδυσης στην παραγωγή ζωοτροφών. Περιλαμβάνει την εκτίμηση του κόστους της επένδυσης, τη χρηματοδότηση, το κόστος παραγωγής και προσωπικού, τις αποσβέσεις, και τη διαχείριση των κεφαλαιακών ροών. Επίσης, εξετάζονται οι βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις, η αξιολόγηση της επένδυσης, το νεκρό σημείο, και παρουσιάζονται οι μηνιαίες αναλύσεις, καθώς και οι ισολογισμοί 5ετίας.
 - **Συμπεράσματα:** Στην τελική ενότητα συνοψίζονται τα κύρια ευρήματα της μελέτης και αναλύεται η αποδοτικότητα και βιωσιμότητα της στρατηγικής καθετοποίησης. Παρέχεται μια εκτίμηση της συνολικής επίδρασης της καθετοποίησης στην επιχείρηση με βάση τα αποτελέσματα της ανάλυσης.

2. Οι ζωοτροφές και η διάκριση τους

Η διατροφή των ζώων είναι κοινά αποδεκτό ότι αποτελεί τον ακρογωνιαίο λίθο της ζωικής παραγωγής καθώς επηρεάζει ουσιαστικά όχι μόνο την υγεία και την παραγωγικότητα των ζώων αλλά και το κόστος καθώς και την ποιότητα των παραγόμενων προϊόντων. Όπως και οι υπόλοιποι οργανισμοί, έτσι και τα ζώα απαιτούν μια συνετά ισορροπημένη και πλούσια σε θρεπτικά συστατικά διατροφή για να ευδοκιμήσουν. Συνεπώς η επιλογή των ζωοτροφών συνδέεται άρρηκτα με την φυσιολογική λειτουργία των ζωικών οργανισμών, αλλά και με το κόστος παραγωγής της κτηνοτροφικής εκμετάλλευσης.

Ζωοτροφή λοιπόν, θεωρείται οποιαδήποτε φυτικής, ζωικής ή ανόργανης προέλευσης ύλη, η οποία παράγεται φυσικά ή τεχνητά και προάγοντας το φαινόμενο της θρέψης, χωρίς να θίγει την υγεία του ζώου (Καλαϊσάκης, 1975). Από τον παραπάνω ορισμό γίνεται κατανοητό ότι, για την ικανοποίηση του φυσιολογικού τους ρόλου πρέπει να παρέχουν στο ζώο τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά χωρίς περιέχουν ζημιογόνους για την υγεία παράγοντες (Ζέβρας, 2005). Στην περίπτωση όπου περιέχονται βλαπτικές ουσίες, δεν θα πρέπει να υπερβαίνουν τις μέγιστες επιτρεπόμενες ποσότητες (Ζέβρας, 2005).

2.1 Διάκριση Ζωοτροφών

2.1.1 Απλές Ζωοτροφές

Απλή ζωοτροφή χαρακτηρίζεται μια μονή ζωοτροφή με τα φυσικοχημικά χαρακτηριστικά που έχει ως φυσική ή τεχνητή πρώτη ύλη ή με αυτά που αποκτά μετά από ενδεχόμενη επεξεργασία. Οι απλές ζωοτροφές διακρίνονται σε δύο κύριες κατηγορίες: τις χονδροειδείς και τις συμπυκνωμένες. Ως χονδροειδής ορίζονται οι ζωοτροφές, οι οποίες έχουν αποκλειστικά φυτική προέλευση, ενώ στη μονάδα βάρους έχουν μεγάλο όγκο και συνήθως μικρή περιεκτικότητα σε θρεπτικά συστατικά. Αντίστοιχα, οι συμπυκνωμένες ζωοτροφές μπορεί να έχουν φυτική, ζωική ή ανόργανη προέλευση, ενώ στη μονάδα βάρους έχουν μικρό όγκο και συνήθως μεγάλη περιεκτικότητα σε θρεπτικά συστατικά (Ζερβάς, Καλαϊσάκης, & Φεγγέρος, 2019).

2.1.2 Σύνθετες Ζωοτροφές

Σύνθετες ζωοτροφές συνιστούν οι ζωοτροφές οι οποίες προέρχονται από την ανάμειξη δύο ή παραπάνω απλών ζωοτροφών. Τα χαρακτηριστικά των σύνθετων ζωοτροφών εξαρτώνται άμεσα από τα χαρακτηριστικά των επιμέρους απλών ζωοτροφών. Γενικά διακρίνονται σε δύο κύριες κατηγορίες: τα πλήρη μείγματα, τα οποία περιέχουν όλα τα θρεπτικά συστατικά και την ενέργεια για την κάλυψη των ημερήσιων αναγκών των ζώων και στα μη πλήρη μείγματα, τα οποία δεν περιέχουν όλα τα απαραίτητα θρεπτικά συστατικά και την ενέργεια για την κάλυψη των αναγκών των ζώων.

Οι γενικοί ισορροπιστές (συμπυκνώματά) παράλληλα συνιστούν σύνθετες ζωοτροφές πλούσιες σε θρεπτικά συστατικά, οποίες κατά την ανάμειξη με βασικές ζωοτροφές δημιουργούν πλήρη μείγματα. Αντίστοιχα οι ειδικοί ισορροπιστές (προμείγματα) είναι επίσης σύνθετες ζωοτροφές, οι οποίες υπερσχύουν σε μια κατηγορία θρεπτικών συστατικών και όταν αναμειχθούν με βασικές και συμπληρωματικές ζωοτροφές μπορούν να οδηγήσουν στην δημιουργία πλήρους μείγματος (Ζερβάς, Καλαϊσάκης, & Φεγγέρος, 2019).

2.2 Εγκαταστάσεις, μηχανολογικός εξοπλισμός για παραγωγή ζωοτροφών

Μια βιομηχανική μονάδα ζωοτροφών θα πρέπει απαραίτητα να διαθέτει αποθήκες πρώτων υλών (σιλό), καθώς και στεγασμένους αποθηκευτικούς χώρους για την διατήρηση των συσκευασμένων πρώτων υλών. Επιπροσθέτως, απαραίτητη είναι η ύπαρξη ξεχωριστών αποθηκευτικών χώρων για την διατήρηση των πρώτων υλών και των παραγομένων προϊόντων. Τέλος θα πρέπει να υπάρχει η απαραίτητη κτηριακή υποδομή, στην οποία θα είναι εγκατεστημένος ο μηχανολογικός εξοπλισμός (Φεγγέρος, 2017).

Το είδος του μηχανολογικού εξοπλισμού που θα χρησιμοποιηθεί εξαρτάται από παράγοντες όπως το είδος της επεξεργασίας των πρώτων υλών, το είδος των μειγμάτων που θα παραχθούν, καθώς και από την τελική μορφή των μειγμάτων. Σε κάθε περίπτωση η ύπαρξη γεφυροπλάστιγγας, καθώς και κοχλιομεταφορέων για την φόρτωση στα σιλό αποθήκευσης, κρίνεται απαραίτητη ανεξάρτητα από το είδος του τελικού παραγόμενου προϊόντος (Φεγγέρος, 2017).

Επιπλέον, θα πρέπει να διατίθεται ζυγός, προκειμένου να ζυγίζεται η ποσότητα των πρώτων υλών που θα χρησιμοποιηθούν για την παράγωγή μειγμάτων. Μετά την ζύγιση ακολουθεί η άλεση, η οποία πραγματοποιείται με την χρήση στροφόμυλου και έπειτα αναμιγνύονται με την χρήση αναμικτήρα. Στην περίπτωση που πριν την ανάμειξη προστίθενται μικροποσότητες πρώτων υλών όπως βιταμίνες, αμινοξέα κλπ, τότε ενδείκνυται ένας δεύτερος ζυγός ακριβείας. Εάν κατά την ολοκλήρωση της ανάμειξης το μείγμα συσκευάζεται, τότε είναι απαραίτητη και η ύπαρξη συσκευής ενσάκισης, με ζυγιστικό για την ακριβή ποσότητα σε κάθε σάκο και με σύστημα συρραφής των σάκων (Φεγγέρος, 2017).

Γράφημα 2. 1

Βασικός Μηχανολογικός εξοπλισμός για την παραγωγή ζωοτροφών



3. Περιγραφή-Ανάλυση Αγοράς

3.1 Εξωτερικό Μάκρο-Περιβάλλον (Ανάλυση PESTEL)

Η ανάλυση PESTEL αποτελεί ένα από τα πιο ευρέως χρησιμοποιούμενα εργαλεία του Μάρκετινγκ, το οποίο χρησιμοποιείται για την ανάλυση του εξωτερικού μάκρο-περιβάλλοντος της επιχείρησης. Ειδικότερα η ανάλυση PESTEL εξετάζει στοιχεία τα οποία αφορούν το πολιτικό, οικονομικό, κοινωνικό, τεχνολογικό, φυσικό και νομικό περιβάλλον (Oxford College, 2021).

Το πολιτικό περιβάλλον έχει σημαντική επίδραση στην λειτουργία της επιχείρησης, για το λόγο αυτό παράγοντες όπως η πολιτική σταθερότητα, η φορολογική πολιτική, οι επιδοτήσεις, η εμπορική πολιτική, η διαφθορά κ.α., κρίνεται απαραίτητο κατά την πραγματοποίηση της ανάλυσης να ερευνώνται. Παράλληλα, τις αποφάσεις της επιχείρησης επηρεάζουν αισθητά οικονομικοί παράγοντες όπως το επιτόκιο δανεισμού, ο πληθωρισμός, το ΑΕΠ, οι νομισματικές ισοτιμίες, καθώς και το ύψος εισαγωγών και εξαγωγών της χώρας. Επιπροσθέτως οι κοινωνικές τάσεις διαδραματίζουν πολύ σημαντικό ρόλο στη ζήτηση των προϊόντων και επομένως συμβάλλουν πολλές φορές στην διαμόρφωση της στρατηγικής της επιχείρησης. Για τον λόγο αυτό, λαμβάνονται υπόψη, θέματα τα οποία αφορούν το κοινωνικό περιβάλλον, όπως οι αντιλήψεις και οι συμπεριφορές των καταναλωτών, ο ρυθμός αύξησης του πληθυσμού, η ηλικιακή κατανομή κ.α. (Sheffield Hallam University, 2019).

Στο σύγχρονο περιβάλλον της επιχείρησης όπου ο κλάδος της τεχνολογίας εξελίσσεται ραγδαία, είναι απαραίτητο να διερευνώνται κατά την ανάλυση του εξωτερικού μάκρο περιβάλλοντος, οι καινοτομίες και τελευταίες εξελίξεις του κλάδου. Με τον τρόπο αυτό, είναι δυνατό να βελτιωθούν οι λειτουργίες της επιχείρησης και να μειωθεί σημαντικά το κόστος παραγωγής. Τα τελευταία χρόνια επίσης, μεγάλη διάσταση έχουν αποκτήσει ζητήματα που αφορούν το φυσικό περιβάλλον και την βιώσιμη ανάπτυξη. Παράγοντες όπως η κλιματική αλλαγή, η αυξανόμενη ρύπανση καθώς και η ορθή διαχείριση των απορριμμάτων αποτελούν πτυχές οι οποίες πρέπει να απασχολούν τις επιχειρήσεις (Alanzi, 2018). Τέλος στο νομοθετικό και θεσμικό πλαίσιο αναλύονται παράγοντες οι οποίοι αφορούν την υγεία και την ασφάλεια, τις ίσες ευκαιρίες, την προστασία των καταναλωτών κ.α. (Sheffield Hallam University, 2019)

3.1.1 Πολιτικό Περιβάλλον

A) Πολιτική Σταθερότητα

Η πολιτική σταθερότητα συμβάλλει σημαντικά στην επίτευξη προόδου μιας χώρας, καθώς παρέχει τα θεμέλια για την οικονομική ανάπτυξη και την κοινωνική συνοχή. Ένα σταθερό πολιτικό περιβάλλον όχι μόνο δίνει την δυνατότητα πραγματοποίησης μακροπρόθεσμου σχεδιασμού και επενδύσεων, αλλά και ενθαρρύνει την ανάπτυξη μιας κουλτούρας εμπιστοσύνης και συνεργασίας. Επιπλέον παρέχει ένα προβλέψιμο και σταθερό περιβάλλον, όπου οι επιχειρήσεις μπορούν να λειτουργούν και να επενδύουν με ασφάλεια. Ακόμη, προσελκύνονται επενδύσεις από το εξωτερικό, ενθαρρύνεται η εγχώρια επιχειρηματικότητα, διευκολύνοντας έτσι την αύξηση της εξωστρέφειας και της ανταγωνιστικότητας. Εν κατακλείδι, η πολιτική σταθερότητα είναι ο ακρογωνιαίος λίθος για την ανάπτυξη ενός ευνοϊκού επιχειρηματικού περιβάλλοντος, το οποίο προάγει την οικονομική ανθεκτικότητα, την καινοτομία και τη μακροπρόθεσμη ευημερία.

Η Ελλάδα το τελευταίο διάστημα διανύει μια περίοδο πολιτικής σταθερότητας, καθώς το εκλογικό αποτέλεσμα της 25^{ης} Ιουνίου 2023, εξασφάλισε την πολιτική συνέχεια. Σύμφωνα με τον οίκο αξιολόγησης πιστοληπτικής ικανότητας DBS, η πολιτική συνέχεια διευκολύνει την εφαρμογή μεταρρυθμίσεων και την πραγματοποίηση επενδύσεων. Ωστόσο η ελληνική κυβέρνηση θα συνεχίσει να αντιμετωπίζει ζητήματα όπως το υψηλό χρέος του δημόσιου τομέα, τα αυξημένα μη εξυπηρετούμενα ανοίγματα και τα υψηλά ποσοστά ανεργίας (DBRS, 2023).

B) Φορολογία

Η φορολογία αποτελεί το θεμέλιο πάνω στο οποίο οικοδομείται ένα ισχυρό βιώσιμο επιχειρηματικό περιβάλλον. Η σημασία της είναι κρίσιμη καθώς αποτελεί πηγή χρηματοδότησης των δημοσίων υπηρεσιών και έργων, συμβάλει στην διατήρηση οικονομικής σταθερότητας και προωθεί τον δίκαιο ανταγωνισμό.

Σύμφωνα με δεδομένα του ΟΑΑΣΑ, ο συντελεστής φορολόγησης των κερδών των επιχειρήσεων στην Ελλάδα βρίσκεται στο 22%, ποσοστό που είναι αρκετά κοντά στον μέσο όρο των υπό μελέτη χωρών. Ωστόσο, ορισμένες χώρες εμφανίζουν πολύ χαμηλότερους συντελεστές φορολόγησης της τάξης του 9-12,5% (Πίνακας 3.1). Παράλληλα, η

Ελλάδα εμφανίζει έναν από τους χαμηλότερους συντελεστές φορολόγησης μερισμάτων, το οποίο ανέρχεται στο 5%. Δεδομένου ότι ο μέσος όρος του ΟΑΑΣΑ είναι στο 24,2%, γίνεται κατανοητό ότι η Ελλάδα έχει σημαντικό πλεονέκτημα έναντι των υπολοίπων χωρών (Tax Foundation, 2023).

Πίνακας 3. 1

Συντελεστές φορολόγησης στην Ευρώπη (Tax Foundation, 2023, Επεξεργασία Δεδομένων)

Συντελεστές Φορολόγησης κερδών επιχειρήσεων		Συντελεστής Φορολόγησης μερισμάτων		Συντελεστής Φόρου Προστιθέμενης Αξίας (ΦΠΑ)	
Πορτογαλία	32%	Ιρλανδία	51%	Ουγγαρία	27%
Γερμανία	30%	Δανία	42%	Δανία	25%
Ιταλία	28%	Νορβηγία	35%	Νορβηγία	25%
Γαλλία	26%	Γαλλία	34%	Σουηδία	25%
Ολλανδία	26%	Βέλγιο	30%	Φινλανδία	24%
Νορβηγία	25%	Σουηδία	30%	Ισλανδία	24%
Βέλγιο	25%	Φινλανδία	29%	Ελλάδα	24%
Λουξεμβούργο	25%	Πορτογαλία	28%	Ιρλανδία	23%
Αυστρία	24%	Αυστρία	28%	Πορτογαλία	23%
Ισλανδία	24%	Σλοβενία	28%	Πολωνία	23%
Δανία	22%	Ολλανδία	27%	Σλοβενία	22%
Σλοβενία	22%	Γερμανία	26%	Ιταλία	22%
Ελλάδα	22%	Ιταλία	26%	Βέλγιο	21%
Ισπανία	21%	Ισπανία	26%	Ολλανδία	21%
Σουηδία	21%	Τσεχία	23%	Ισπανία	21%
Φινλανδία	20%	Ελβετία	22%	Τσεχία	21%
Σλοβακία	20%	Ισλανδία	22%	Λετονία	21%
Εσθονία	20%	Λουξεμβούργο	21%	Γαλλία	20%
Λετονία	20%	Πολωνία	19%	Αυστρία	20%
Ελβετία	20%	Λιθουανία	15%	Σλοβακία	20%
Τσεχία	19%	Ουγγαρία	15%	Εσθονία	20%
Πολωνία	19%	Σλοβακία	7%	Γερμανία	19%
Λιθουανία	15%	Ελλάδα	5%	Λουξεμβούργο	17%
Ιρλανδία	13%	Εσθονία	0%	Ελβετία	8%
Ουγγαρία	9%	Λετονία	0%	Λιθουανία	
M.O.	22%	M.O.	24%	M.O.	21%

Ωστόσο στις αδυναμίες της χώρας συγκαταλέγεται ο υψηλός συντελεστής του φόρου προστιθέμενης αξίας (ΦΠΑ), ο οποίος ανέρχεται στο 24% , όταν ο μέσος όρος των χωρών της Ευρώπης βρίσκεται στο 21,5% (Tax Foundation, 2023). Αντίστοιχα ο μειωμένος συντελεστής για βασικά προϊόντα ευρείας κατανάλωσης είναι 13% επί της φορολογητέας αξίας, ενώ ο υπερμειωμένος συντελεστής ανέρχεται στο 6%. Η υψηλή έμμεση φορολόγηση, έχει ως αποτέλεσμα η Ελλάδα να έχει το δεύτερο υψηλότερο ποσοστό

φοροδιαφυγής στην Ευρωπαϊκή Ένωση και τα κρατικά ταμεία να στερούνται ετησίως ένα σημαντικό τμήμα εσόδων από το ΦΠΑ (European Commission, 2021).

Όσο αφορά τις ζωοτροφές, φορολογούνται με τον υπερμειωμένο συντελεστή ΦΠΑ 6%. Σε αυτή την κατηγορία περιλαμβάνονται προϊόντα όπως: άχυρα και φλοιοί ακατέργαστων δημητριακών, έστω και τεμαχισμένα, αλεσμένα, συμπιεσμένα ή συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, γογγύλια Σουηδίας (γογγυλοκράμβες), τεύτλα κτηνοτροφικά, ρίζες κτηνοτροφικές, χορτονομές (FOIN, LUZERNE), τριφύλλια, κτηνοτροφικά λάχανα, χορτονομές λούπινου, βίκου και παρόμοια κτηνοτροφικά προϊόντα, έστω και συσσωματωμένα με μορφή σβόλων, υπολείμματα και απορρίμματα των βιομηχανιών ειδών διατροφής. Συντελεστή ΦΠΑ 6% εφαρμόζεται και για τροφές παρασκευασμένες για ζώα με εξαίρεση τις τροφές για σκύλους και γάτες (Υπουργείο Οικονομικών, 2021).

Γ) Γεωπολιτικές Αναταραχές

Οι πρόσφατες γεωπολιτικές αναταραχές αποδείχτηκε ότι προκάλεσαν σημαντικές διαταράξεις στην προσφορά ζωοτροφών στην ΕΕ. Εκτός από την ανθρώπινη τραγωδία και τη σοβαρή παραβίαση των διεθνών κανόνων που επέφερε η ρωσική εισβολή στην Ουκρανία, ο πόλεμος της Μόσχας είχε ως αποτέλεσμα την εμφάνιση νέων προκλήσεων στην αγροδιατροφική αλυσίδα αλλά και την επιδείνωση των υφιστάμενων (European Parliament, 2023).

Πριν από τη ρωσική εισβολή τον Φεβρουάριο του 2022, η Ουκρανία και η Ρωσία αντιπροσώπευαν το 34% των παγκόσμιων εξαγωγών για το σιτάρι, 27% για το κριθάρι και 56% για το ηλιέλαιο. Επιπροσθέτως, η Ουκρανία εξήγαγε το 16% του συνόλου του αραβοσίτου (11 εκατομμύρια τόνοι ετησίως στην ΕΕ, αντιπροσωπεύοντας το 52% των εισαγωγών καλαμποκιού της ΕΕ) και το 61% του ηλιάλευρου. Η Ρωσία και η Λευκορωσία επίσης συγκαταλέγονταν μεταξύ των κορυφαίων εξαγωγών λιπασμάτων, ενός προϊόντος το οποίο συμβάλει σημαντικά στην διαμόρφωση του τελικού κόστους βασικών πρώτων υλών που χρησιμοποιούνται ως ζωοτροφή. Επιπλέον, η εξάρτηση της Ευρώπης από το ρωσικό πετρέλαιο και οι εισαγωγές φυσικού αερίου επιδείνωσαν την ενεργειακή κρίση με αποτέλεσμα την άνοδο των τιμών σε ολόκληρη την αγροδιατροφική αλυσίδα και την

έντονη ανατάραξη της βιομηχανικής παραγωγής σύνθετων ζωοτροφών και λιπασμάτων (European Parliament, 2023).

Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, η πανδημία COVID-19 είχε αισθητές επιπτώσεις σε όλο τον κόσμο, τόσο στον τομέα των ζωοτροφών όσο και γενικότερα στην αλυσίδα εφοδιασμού. Τα αρχικά lockdown και οι ευρύτεροι περιορισμοί, συνέβαλαν στην μείωση του διαθέσιμου εργατικού δυναμικού στις γεωργικές εκμεταλλεύσεις και τις εγκαταστάσεις επεξεργασίας ζωοτροφών, τόσο εντός όσο και εκτός ΕΕ. Οι ανησυχίες για τη διαθεσιμότητα και την επάρκεια των τροφίμων οδήγησαν επίσης σε περιορισμούς εξαγωγών σε αρκετές χώρες, μειώνοντας έτσι και τη διαθεσιμότητα πρώτων υλών ζωοτροφών.

Δ) Εμπορική Πολιτική

Η εμπορική πολιτική αναφέρεται σε ένα σύνολο κανόνων, ρυθμίσεων και συμφωνιών, που διέπουν την διακίνηση αγαθών και υπηρεσιών μεταξύ των χωρών. Η σημασία της εμπορικής πολιτικής μιας χώρας για τις επιχειρήσεις είναι μεγάλη, καθώς μπορεί να επιτρέψει την είσοδο σε νέες αγορές, την ανάπτυξη καινοτομίας, την αύξηση της ανταγωνιστικότητας, καθώς και την επίτευξη οικονομικών κλίμακας (Νάτος, 2021).

Γενικά οι εμπορικές πολιτικές κατατάσσονται σε δύο ευρύτερες κατηγορίες: τα δασμολογικά και μη δασμολογικά μέτρα. Αν και οι δασμοί εξακολουθούν να είναι το πιο ευρέως χρησιμοποιούμενο πολιτικό μέσο για τον περιορισμό του εμπορίου, η σημασία τους μειώνεται. Η ελευθέρωση του εμπορίου, είτε μονομερής, είτε ως αποτέλεσμα συμφωνιών υπό την αιγίδα του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου, είτε ως συνέπεια των προτιμησιακών εμπορικών συμφωνιών (PTA), έχει μειώσει σημαντικά το μέσο επίπεδο των εφαρμοζόμενων δασμών (Hoekman & Nicita, 2021).

Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου αποτελείται από 164 μέλη και συνιστά τον ακρογωνιαίο λίθο ενός πολυμερούς συστήματος εμπορίου, το οποίο βασίζεται σε συγκεκριμένους κανόνες. Η σταδιακή απελευθέρωση των αγορών, μέσω της διεξαγωγής πολυμερών διαπραγματεύσεων καθώς και ο καθορισμός των νομικών κανόνων υπό μορφή συμφωνιών αποτελούν ορισμένες από τις κύριες δραστηριότητες του. Επιπλέον διαδραματίζει ουσιαστικό ρόλο στην επίλυση των αντιδικιών μέσω του συστήματος επίλυσης διαφορών

και στην παρακολούθηση των εμπορικών πολιτικών των μελών του (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2020).

Η Ευρωπαϊκή Ένωση αποτελεί βασικό παράγοντα του Παγκοσμίου Οργανισμού Εμπορίου και εκπροσωπείται από την Ευρωπαϊκή Επιτροπή. Η νομοθέτηση για εμπορικά ζητήματα και η σύναψη διεθνών εμπορικών συμφωνιών αποτελεί αρμοδιότητα της Ευρωπαϊκής Ένωσης και όχι των κρατών μελών. Σε περίπτωση που μια συμφωνία αφορά ζητήματα μικτής ευθύνης, τότε το Συμβούλιο μπορεί να τη συνάψει αφού επικυρωθεί από όλα τα κράτη μέλη (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2023). Η διαχείριση των εμπορικών σχέσεων από την Ευρωπαϊκή Ένωση αποσκοπεί στην δημιουργία καλύτερων εμπορικών ευκαιριών, στην υπέρβαση εμπορικών φραγμών καθώς και στην προώθηση των αξιών της Ε.Ε. (Ευρωπαϊκό Συμβούλιο, 2023).

Ως μέλος του ΠΟΕ, η Ευρωπαϊκή Ένωση οφείλει να τηρεί μια σειρά από αρχές που το διέπουν. Μία από αυτές είναι η απαγόρευση των διακρίσεων, όπου αναφέρεται ότι οι χώρες δεν δύναται να κάνουν διακρίσεις μεταξύ των εμπορικών εταίρων τους και τα εισαγόμενα προϊόντα πρέπει να έχουν ίση μεταχείριση με τα τοπικά. Επιπροσθέτως, τα μέλη πρέπει να συμβάλλουν στην απελευθέρωση του εμπορίου μέσω της μείωσης των εμπορικών φραγμών όπως είναι οι δασμοί και οι απαγορεύσεις εισαγωγών ή ποσοστώσεις. Ακρόμη, η προβλεψιμότητα και η σταθερότητα αποτελεί άλλη μια βασική αρχή, καθώς συμβάλλουν στην ενθάρρυνση των επενδύσεων και στην διαμόρφωση ενός ανταγωνιστικού περιβάλλοντος. Επιπλέον, προωθείται ο δίκαιος ανταγωνισμός, καθώς σε ορισμένες περιπτώσεις επιτρέπονται οι δασμοί και άλλες μορφές προστασίας, όταν αυτό είναι απαραίτητο (World Trade Organization).

Λαμβάνοντας υπόψη τα παραπάνω γίνεται κατανοητό ότι μέσω του Παγκόσμιου Εμπορίου, προσφέρονται σημαντικές ευκαιρίες στις επιχειρήσεις, καθώς διευκολύνονται οι εμπορικές συναλλαγές μεταξύ των χωρών και κατ' επέκταση η είσοδος σε νέες αγορές. Έτσι μια επιχείρηση είναι δυνατό να αυξήσει την ανταγωνιστικότητα της και να επιτύχει οικονομίες κλίμακας. Επιπλέον, προσφέρεται προστασία στις επιχειρήσεις μέσω του συστήματος επίλυσης διαφορών, καθώς παρέχει ένα δομημένο και βασισμένο σε κανόνες μηχανισμό, το οποίο εξασφαλίζει πως οι ενέργειες ενός μέλους δεν παραβιάζουν τις συμφωνίες και τις αρχές του ΠΟΕ. Έτσι, διασφαλίζεται η ύπαρξη ισότιμων όρων

ανταγωνισμού, καθώς διασφαλίζεται η δίκαια επίλυση των διαφορών και αποτρέπεται η απόκτηση αθέμιτου ανταγωνιστικού πλεονεκτήματος μέσω πρακτικών που παραβιάζουν τους καθιερωμένους εμπορικούς κανόνες. Ωστόσο, η συμμόρφωση με τους κανόνες και τα πρότυπα του ΠΟΕ και της ΕΕ, ενδεχομένως να επιφέρουν επιπρόσθετα έξοδα για τις επιχειρήσεις.

Ε) Αγροτική Πολιτική

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική αποτελείται από ένα σύνολο κανόνων και μηχανισμών, που ρυθμίζουν την παραγωγή, το εμπόριο και την επεξεργασία των αγροτικών προϊόντων στην Ευρωπαϊκή Ένωση, δίνοντας όλο και περισσότερη έμφαση στην ανάπτυξη της υπαίθρου (Σέμος , 2014). Γίνεται επομένως κατανοητό πως οι ζωοτροφές και η επεξεργασία τους αποτελούν τομείς ενασχόλησης της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής.

Η Κοινή Αγροτική Πολιτική στην διάρκεια των χρόνων έχει υποβληθεί σε μια σειρά από μεταρρυθμίσεις, οι οποίες ήταν καθοριστικές για τον γεωργικό τομέα. Η πρόσφατη μεταρρύθμιση της για την προγραμματική περίοδο 2021-2027 επέφερε μια σειρά από αλλαγές τόσο στον τρόπο λειτουργίας της όσο και στην ευρύτερη προσέγγιση της. Ειδικότερα, αποτελεί πλέον μια πολιτική περισσότερο εκσυγχρονισμένη, η οποία μετατοπίζεται από την συμμόρφωση και τους κανόνες προς τα αποτελέσματα και τις επιδόσεις (European Commission, 2023). Επιπλέον παρέχει περισσότερη ευελιξία στα κράτη μέλη, καθώς τους επιτρέπει με την κατάρτιση των Εθνικών Στρατηγικών Σχεδίων, να παρουσιάσουν μέσω στοχευμένων παρεμβάσεων και δράσεων, τους τρόπους επίτευξης των δέκα στόχων της ΚΑΠ (Σχήμα 3.1). Γίνεται επομένως κατανοητό πως αναγνωρίζεται η διαφοροποίηση των προκλήσεων μεταξύ των κρατών μελών και η ανάγκη για εύρεση όχι κοινών αλλά εξειδικευμένων τρόπων αντιμετώπισης τους.

Γράφημα 3. 1

Στόχοι Νέας ΚΑΠ (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, 2023)



Στο εθνικό στρατηγικό σχέδιο της Ελλάδας για την ΚΑΠ, μεταξύ άλλων αναφέρεται πως είναι απαραίτητη η μείωση της εξάρτησης από εισαγωγές ζωοτροφών από τρίτες χώρες, για τον λόγο αυτό παρέχεται συνδεδεμένη ενίσχυση στους παραγωγούς για την καλλιέργεια πρωτεϊνούχων κτηνοτροφικών ψυχανθών αλλά και σανοδοτικών ψυχανθών. Επιπροσθέτως, συνδεδεμένη ενίσχυση δίνεται και για τον αραβόσιτο, αφού όπως επισημαίνεται η σημασία του είναι μεγάλη, τόσο για την βιωσιμότητα των εκμεταλλεύσεων, όσο και για την υποστήριξη της ανταγωνιστικότητας των κλάδων της κτηνοτροφίας, καθώς συνιστά ένα προϊόν που αποτελεί μια από τις πιο βασικές ζωοτροφές. Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, ενίσχυση παρέχεται και για την καλλιέργειά σίτου και κριθαριού, τα οποία αποτελούν προϊόντα τα οποία χρησιμοποιούνται ως πρώτες ύλες κατά την παρασκευή ζωοτροφών. Η παροχή στήριξης για την παραγωγή αυτών των προϊόντων θα επηρεάσει σημαντικά την προσφορά πρώτων υλών ζωοτροφών στην αγορά και ενδέχεται να εξασφαλίσει ένα ικανοποιητικό επίπεδο επάρκειας.

Μέσω των παρεμβάσεων αγροτικής ανάπτυξης, παρέχεται στήριξη για την μεταποίηση ζωοτροφών μέσω της Παρέμβασης Π3-73-2.3 – «Στήριξη για επενδύσεις στη μεταποίηση/ εμπορία και/ή ανάπτυξη γεωργικών προϊόντων». Η συγκεκριμένη παρέμβαση αφορά στη μεταποίηση και εμπορία ζωοτροφών και οι δράσεις αφορούν κυρίως σε ιδρύσεις, εκσυγχρονισμούς, επεκτάσεις, μετεγκαταστάσεις, μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων, συγχωνεύσεις μονάδων, μονάδες διαχείρισης υποπροϊόντων. Για τις περιπτώσεις επενδυτικών δαπανών που στοχεύουν σε μείωση της κατανάλωσης ενέργειας, ύδατος, εκπομπών αερίου του θερμοκηπίου, μείωση της χρήσης αποβλήτων, από ένα ποσοστό και πάνω, όπως αυτό θα καθοριστεί στο πλαίσιο εφαρμογής της παρέμβασης, προβλέπεται η προσαύξηση του ποσοστού ενίσχυσης τους κατά 10%. Ο συνολικός προϋπολογισμός για την παρέμβαση ανέρχεται από 400.000€ έως 5.000.000€. Γίνεται επομένως κατανοητό ότι μέσω της ΚΑΠ δίνονται σημαντικές δυνατότητες για την μεταποίηση ζωοτροφών.

3.1.2 Οικονομικό Περιβάλλον

A) Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν (ΑΕΠ)

Το Ακαθάριστο Εγχώριο Προϊόν ή ΑΕΠ θεωρείται συχνά το καλύτερο μέτρο για την εκτίμηση της απόδοσης της οικονομία και μπορεί να υπολογιστεί με δύο τρόπους. Με τον πρώτο τρόπο στην ουσία εξετάζεται το ΑΕΠ ως το συνολικό εισόδημα των μελών της οικονομίας, ενώ με τον δεύτερο υπολογίζεται ως τη συνολική δαπάνη για αγαθά και υπηρεσίες που παράγει η οικονομία (Mankiw & Ball, 2013).

Το ΑΕΠ της Ελλάδας ανέρχεται στα 242 δισεκατομμύρια δολάρια και παρουσίασε αύξηση της τάξης του 2,5% σε σχέση με το 2022 (International Monetary Fund, 2023). Σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης για το 2022, διαπιστώθηκε πως η Ελλάδα είχε το δεύτερο χαμηλότερο κατά κεφαλήν ΑΕΠ μετά την Βουλγαρία.

Η αύξηση του ΑΕΠ της χώρας συνεπάγεται με αύξηση της συνολικής τελικής καταναλωτικής δαπάνης κατά 2% και των ακαθάριστων επενδύσεων παγίου κεφαλαίου κατά 8% (ΕΛΣΤΑΤ, 2023). Ειδικότερα, η άνοδος του ΑΕΠ συχνά συμβάλλει στην προσέλκυση περισσότερων επενδύσεων τόσο σε εγχώριο όσο και σε διεθνές επίπεδο, γεγονός που είναι ιδιαίτερα επωφελής για την ανάπτυξη και την επέκταση των επιχειρήσεων. Ωστόσο, παρά την αύξηση των επενδύσεων, η Ελλάδα σε σύγκριση με την υπόλοιπη ΕΕ εξακολουθεί να εμφανίζει χαμηλούς δείκτες κατά κεφαλήν ΑΕΠ, γεγονός που σημαίνει ότι οι πολίτες τείνουν να ξοδεύουν λιγότερα σε μη βασικά αγαθά και υπηρεσίες, εστιάζοντας αντ' αυτού σε βασικές ανάγκες.

B) Πληθωρισμός

Η έννοια του πληθωρισμού αναφέρεται στην συνεχή αύξηση του επιπέδου των τιμών (University of Cambridge). Αποτελεί μια από της σημαντικότερες έννοιες στην μικροοικονομία, καθώς επηρεάζει τόσο τις επιχειρήσεις όσο και τα νοικοκυριά.

Η Ευρωπαϊκή Κεντρική Τράπεζα έχει θέσει ως στόχο ο πληθωρισμός να κυμαίνεται στο 2%. Ωστόσο τα τελευταία χρόνια, ο πληθωρισμός στην ευρωζώνη έφτασε σε ιστορικά πολύ υψηλά επίπεδα, αγγίζοντας το 10,7%. Παρά τις προσπάθειες τις ΕΚΤ, ο ετήσιος

πληθωρισμός της ζώνης του ευρώ αναμένεται να είναι 4,3% τον Σεπτέμβριο του 2023, από 5,2% τον Αύγουστο του 2023 (Eurostat, 2023).

Στην Ελλάδα ο πληθωρισμός για τον μήνα Σεπτέμβρη εκτιμήθηκε στο 1,6%, αποτελώντας μια από τις χαμηλότερες τιμές μεταξύ των χωρών της Ευρωπαϊκής Ένωσης (ΕΛΣΤΑΤ, 2023).

Γ) Επιτόκια

Τα επιτόκια συγκαταλέγονται μεταξύ των πιο σημαντικών μακροοικονομικών μεταβλητών. Ο ρόλος του είναι καθοριστικός, καθώς η κατάλληλη προσαρμογή του καθορίζει αν η ζήτηση των αγαθών ισούται με την προσφορά. Όσο υψηλότερο είναι το επιτόκιο τόσο χαμηλότερο το ύψος της επένδυσης και συνεπώς μικρότερη η ζήτηση για αγαθά και υπηρεσίες, καθώς τα νοικοκυριά αποταμιεύουν περισσότερα από όσα οι επιχειρήσεις θέλουν να επενδύσουν. Επιπλέον αποτελεί ένα χρήσιμο εργαλείο νομισματικής πολιτικής. Με την προσαρμογή των επιτοκίων, οι κεντρικές τράπεζες μπορούν να επηρεάσουν την προσφορά χρήματος, τον πληθωρισμό και την οικονομική ανάπτυξη. Για παράδειγμα, η αύξηση των επιτοκίων μπορεί να χρησιμοποιηθεί για την καταπολέμηση του πληθωρισμού, ενώ η μείωση των επιτοκίων μπορεί να τονώσει την οικονομική ανάπτυξη σε περιόδους ύφεσης (Mankiw & Ball, 2013).

Το τελευταίο διάστημα, οι προοπτικές για την ανάκαμψη της παγκόσμιας οικονομίας παραμένουν ιδιαίτερα εύθραυστες λόγω των συνεχιζόμενων γεωπολιτικών εντάσεων. Η αύξηση του πληθωρισμού ήταν ένα αποτέλεσμα των πρόσφατων εξελίξεων. Έτσι λοιπόν, το Σεπτέμβριο του 2023, αποφασίστηκε από την ΕΕ η αύξηση των τριών βασικών επιτοκίων της ΕΚΤ κατά 25 μονάδες βάσης. Ειδικότερα, το επιτόκιο των πράξεων κύριας αναχρηματοδότησης και τα επιτόκια της διευκόλυνσης οριακής χρηματοδότησης και της διευκόλυνσης αποδοχής καταθέσεων αυξάνονται σε 4,50%, 4,75% και 4,00% αντίστοιχα (European Central Bank, 2023).

Η απόφαση της Ευρωπαϊκής Κεντρικής Τράπεζας για αύξηση των βασικών επιτοκίων, είχε ως αποτέλεσμα την αύξηση του κόστους δανεισμού στην Ελλάδα, με το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο του συνόλου των νέων δανείων προς νοικοκυριά και επιχειρήσεις να αυξάνεται κατά 12 μονάδες βάσης και να διαμορφώνεται τον Αύγουστο του 2023 στο

6,33% (Τράπεζα της Ελλάδος, 2023). Παράλληλα το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο των υφιστάμενων δανείων αυξήθηκε κατά 4 μονάδες βάσης και διαμορφώθηκε στο 6,28%. Ωστόσο, ανάλογη αύξηση δεν υπήρχε στα επιτόκια καταθέσεων, καθώς το μέσο σταθμισμένο επιτόκιο του συνόλου των υφιστάμενων καταθέσεων παρέμεινε σχεδόν αμετάβλητο στο 0,43%, ενώ τα μέσα σταθμισμένα επιτόκια των νέων καταθέσεων ανέρχονται στο 0,39%. Επιπλέον παρατηρείται ότι, το περιθώριο του επιτοκίου σημείωσε σημαντική αύξηση καθώς από 3,96 τον Αύγουστο το 2022, τώρα ανέρχεται στο 5,94 % (Πίνακας 3.2).

Πίνακας 3. 2

Μέσα σταθμισμένα επιτόκια νέων δανείων και νέων καταθέσεων (Τράπεζα της Ελλάδος, 2023, Επεξεργασία Δεδομένων)

ΕΤΟΣ	ΜΗΝΑΣ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΚΑΤΑΘΕΣΕΩΝ	ΕΠΙΤΟΚΙΟ ΔΑΝΕΙΩΝ	ΔΙΑΦΟΡΑ ΕΠΙΤΟΚΙΩΝ
2022	7	0,04	3,71	3,67
2022	8	0,04	4,00	3,96
2022	9	0,04	4,60	4,56
2022	10	0,05	4,86	4,81
2022	11	0,06	4,89	4,83
2022	12	0,10	5,06	4,96
2023	1	0,12	5,36	5,24
2023	2	0,21	5,57	5,36
2023	3	0,23	5,73	5,50
2023	4	0,25	5,85	5,60
2023	5	0,28	6,04	5,76
2023	6	0,31	5,82	5,51
2023	7	0,35	6,21	5,86
2023	8	0,39	6,33	5,94

Οι παραπάνω άνοδοι των επιτοκίων έχουν αποθαρρύνει σημαντικά την λήψη νέων χρηματοδοτήσεων τόσο από τις επιχειρήσεις όσο και από τα νοικοκυριά. Επομένως, εφόσον ο δανεισμός των χρημάτων καθίσταται ακριβότερος, η αγοραστική δύναμη των καταναλωτών θα μειωθεί περισσότερο, η ζήτηση θα ελαττωθεί και επομένως θα επέρθει η ευρύτερη πτώση των τιμών.

Δ) Εισαγωγές-Εξαγωγές

Για το έτος 2022, η αξία των εισαγωγών των ζωοτροφών που προορίζονται για την κτηνοτροφία στην Ευρώπη ανέρχονταν στα 1 δις. ευρώ (Πίνακας 3.3). Η Ιρλανδία αποτελεί την χώρα η οποία παρουσιάζει το μεγαλύτερο ύψος εισαγωγών, αντιπροσωπεύοντας το 22,5% των συνολικών εισαγωγών της Ευρώπης. Επίσης η Ολλανδία, το Βέλγιο καθώς και η Γερμανία αποτελούν χώρες, οι οποίες εμφανίζουν μερικά από τα υψηλότερα ποσοστά εισαγωγών. Όσο αφορά την Ελλάδα, οι εισαγωγές της ανέρχονται περίπου στα 27 εκατομμύρια ευρώ, αντιπροσωπεύοντας έτσι, ένα μικρό ποσοστό της συνολικής αξίας των εισαγωγών της τάξης του 2,2%.

Πίνακας 3. 3

Αξία Εισαγωγών Ζωοτροφών στην Ευρώπη 2022 (Eurostat 2022, Επεξεργασία Δεδομένων)

ΧΩΡΑ	Αξία Εισαγωγών σε €	Ποσοστό %
Ιρλανδία	275.137.542	22,5%
Ολλανδία	224.016.375	18,4%
Βέλγιο	156.616.950	12,8%
Γερμανία	107.139.971	8,8%
Δανία	83.516.973	6,8%
Γαλλία	71.144.320	5,8%
Ισπανία	57.426.675	4,7%
Ιταλία	32.365.778	2,7%
Ουγγαρία	31.044.296	2,5%
Ελλάδα	27.030.522	2,2%
Πολωνία	23.523.931	1,9%
Λετονία	21.347.019	1,7%
Αυστρία	19.161.769	1,6%
Βουλγαρία	18.961.744	1,6%
Σουηδία	17.891.271	1,5%
Κροατία	11.863.944	1,0%
Φινλανδία	11.601.249	1,0%
Τσεχία	9.627.124	0,8%
Λιθουανία	5.408.915	0,4%
Ρουμανία	4.428.258	0,4%
Πορτογαλία	3.572.250	0,3%
Σλοβενία	3.282.353	0,3%
Σλοβακία	1.438.364	0,1%
Μάλτα	1.233.984	0,1%
Εσθονία	1.180.539	0,1%
Κύπρος	541.171	0,0%
Λουξεμβούργο	106.680	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	1.220.609.967	100%

Αντιστοίχως, η αξία των εξαγωγών προς την Ευρώπη για το 2022 έφτασε συνολικά τα 4 δισ. ευρώ, όπως φαίνεται στον Πίνακα 3.4. Μεταξύ των ευρωπαϊκών χωρών, η Ολλανδία, η Γαλλία και το Βέλγιο ξεχωρίζουν ως οι κορυφαίοι εξαγωγείς. Ωστόσο, αξίζει να σημειωθεί ότι η εξαγωγική δραστηριότητα της Ελλάδας στον κλάδο των ζωοτροφών είναι σχετικά χαμηλή, με τις εξαγόμενες ζωοτροφές να ανέρχονται σε περίπου 13 εκατ. ευρώ, αντιπροσωπεύοντας έτσι μόλις το 0,3% της συνολικής αξίας των εξαγωγών προς την Ε.Ε.

Πίνακας 3. 4

Αξία Εξαγωγών Ζωοτροφών στην Ευρώπη 2022 (Eurostat 2022, Επεξεργασία Δεδομένων)

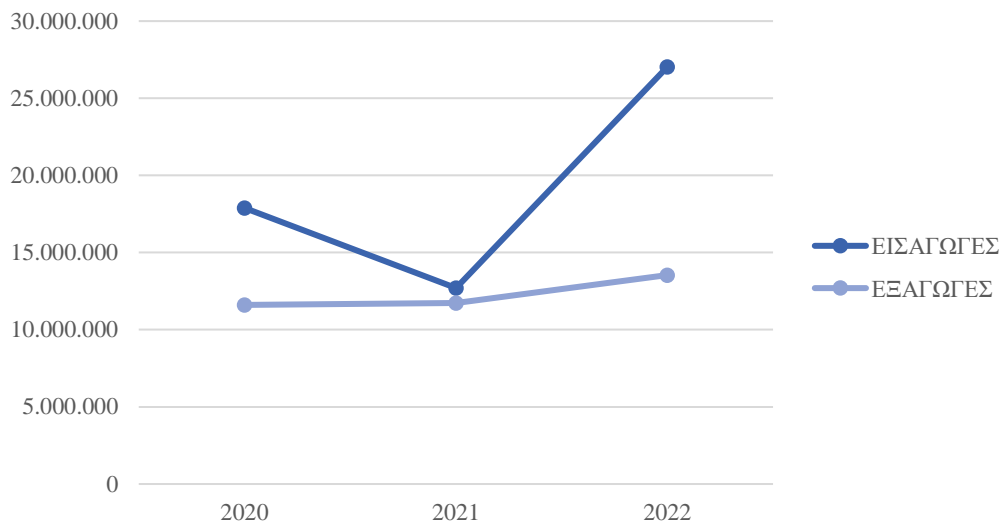
ΧΩΡΑ	Αξία Εξαγωγών σε €	Ποσοστό %
Ολλανδία	959.673.790	23,9%
Γαλλία	604.079.107	15,0%
Βέλγιο	456.095.433	11,4%
Γερμανία	437.661.227	10,9%
Ιταλία	357.075.228	8,9%
Ισπανία	335.989.068	8,4%
Ιρλανδία	162.384.996	4,0%
Δανία	141.139.040	3,5%
Αυστρία	103.962.706	2,6%
Βουλγαρία	102.954.590	2,6%
Πολωνία	92.035.977	2,3%
Ουγγαρία	40.013.101	1,0%
Κροατία	38.314.121	1,0%
Φινλανδία	32.888.003	0,8%
Σουηδία	31.687.969	0,8%
Πορτογαλία	30.011.917	0,7%
Λιθουανία	20.333.598	0,5%
Τσεχία	19.241.716	0,5%
Ελλάδα	13.539.879	0,3%
Σλοβενία	12.641.919	0,3%
Λετονία	10.402.639	0,3%
Εσθονία	5.242.533	0,1%
Ρουμανία	4.357.584	0,1%
Κύπρος	2.793.153	0,1%
Λουξεμβούργο	370.739	0,0%
Σλοβακία	189.366	0,0%
Μάλτα	21.757	0,0%
ΣΥΝΟΛΟ	4.015.101.156	100%

Γίνεται επομένως κατανοητό, ότι στην Ελλάδα η αξία των εισαγωγών στον τομέα των ζωοτροφών είναι αρκετά μεγαλύτερη από την αξία των εξαγωγών. Μάλιστα σε διάστημα 2 ετών, οι εισαγωγές στην χώρα αυξήθηκαν από 17.881.100 € σε 27.030.522 €

(Γράφημα 3.2) , σημειώνοντας 50% αύξηση. Οι εξαγωγές αντίστοιχα, εμφανίζουν μια πιο σταθερή τάση, καθώς παρουσιάζουν αύξηση της τάξης του 16,6% από το 2020 έως το 2022.

Γράφημα 3. 2

Εξέλιξη Εισαγωγών-Εξαγωγών Ζωοτροφών στην Ελλάδα (Eurostat 2022, Επεξεργασία Δεδομένων)



3.1.3 Κοινωνικό Περιβάλλον

Α) Τάσεις των καταναλωτών

Τον τελευταίο καιρό, έχει παρατηρηθεί μια αισθητή αλλαγή στις διατροφικές προτιμήσεις των ανθρώπων προς την κατανάλωση αποκλειστικά φυτικών τροφίμων. Ενώ τα σημερινά ποσοστά των χορτοφάγων και των vegans παραμένουν σχετικά χαμηλά, ο αριθμός τους έχει δείξει σημαντική αύξηση τα τελευταία χρόνια (Alcorta, Porta, Tárrega, Dolores Alvarez, & Vaquero, 2021). Ως εκ τούτου, γίνεται κατανοητό ότι αυτή η καταναλωτική τάση θα μπορούσε ενδεχομένως να επηρεάσει τη ζήτηση για κρέας, οδηγώντας σε μείωση της συνολικής ζήτησης για ζωοτροφές.

Μεγάλη έμφαση δίνεται επίσης σε θέματα που αφορούν την ευζωία των ζώων. Ένα σημαντικό ποσοστό των καταναλωτών πλέον δίνει προτεραιότητα στην ηθική, ευνοώντας

προϊόντα που ευθυγραμμίζονται με τις ανησυχίες του για την καλή διαβίωση των ζώων. Η ολοένα και περισσότερο αύξηση της ευαισθητοποίησης τους, δημιουργεί μεγαλύτερες προσδοκίες αναφορικά με την ηθική μεταχείριση των ζώων στα προϊόντα που επιλέγουν να αγοράσουν (Hyland, et al., 2022) Η αναγκαιότητα τήρησης ηθικών πρακτικών έχει βαθύ αντίκτυπο στη βιομηχανία ζωοτροφών, καθιστώντας αναγκαία τη δημιουργία προϊόντων που ικανοποιούν τις απαιτήσεις αυτές. Επιπροσθέτως, οι ανησυχίες για την ασφάλεια των τροφίμων έχουν αυξηθεί σημαντικά καθώς παράγοντες όπως η παγκοσμιοποίηση, η αστικοποίηση, η άνοδος του διαθέσιμου εισοδήματος συμβάλλουν στην αλλαγή των διατροφικών προτύπων σε όλο τον κόσμο (Liguori , et al., 2022). Έχει αποδειχθεί πως, η χαμηλή επίγνωση της παραγωγικής διαδικασίας και η χρήση αντιβιοτικών και ορμονών στη διαδικασία παραγωγής μειώνουν την πρόθεση των καταναλωτών να αγοράσουν ζωικά προϊόντα , τόσο άμεσα όσο και έμμεσα (Meerza, Gulab, Brooks, Gustafson, & Yiannaka, 2022).

Ένα ακόμη ζήτημα το οποίο ενδέχεται να επηρεάσει σημαντικά τον τομέα των ζωοτροφών, είναι οι ανησυχίες για το περιβαλλοντικό αποτύπωμα των ζωικών προϊόντων. Ειδικότερα, η παραγωγή κρέατος, έχει αποδειχθεί ότι ευθύνεται για την παραγωγή ενός μεγάλου μεριδίου αερίων του θερμοκηπίου, προκαλώντας τόσο την όξυνση του φαινομένου της υπερθέρμανσης του πλανήτη, όσο και την αύξηση της άμεσης ρύπανσης στο περιβάλλον. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα ορισμένες ομάδες καταναλωτών να είναι ιδιαίτερα ευαισθητοποιημένες και να αποζητούν πληροφορίες ως προς τον αντίκτυπο που έχει η παραγωγική διαδικασία των προϊόντων στο περιβάλλον (Edenbrandt & Lagerkvist, 2022). Η βελτιστοποίηση της αποδοτικότητας χρησιμοποίησής των ζωοτροφών εκ μέρους του ζωικού οργανισμού είναι μια βασική προσέγγιση για τη μείωση του αποτυπώματος άνθρακα της ζωικής παραγωγής. Διαμορφώνοντας ισορροπημένα σιτηρέσια, βελτιστοποιώντας τη χρήση θρεπτικών συστατικών και ενσωματώνοντας καινοτόμα συστατικά ζωοτροφών, όπως υποπροϊόντα ή εναλλακτικές πηγές πρωτεΐνης, οι συνολικές εκπομπές άνθρακα ανά μονάδα ζωικού προϊόντος μπορούν να ελαττωθούν σημαντικά (Shurson, Pelton, Yang, Urriola, & Schmitt, 2022).

Συνοψίζοντας τα σημεία που συζητήθηκαν προηγουμένως, είναι προφανές ότι ο σύγχρονος καταναλωτής εκτιμά ιδιαίτερα τη διαφάνεια στην παραγωγή των προϊόντων που επιλέγει. Συγκεκριμένα, σε σχέση με τα ζωικά προϊόντα, απαιτείται η πρόσβαση σε

πληροφορίες σχετικά με κάθε στάδιο της παραγωγικής διαδικασίας, από το αγρόκτημα μέχρι το πιάτο, με ιδιαίτερη έμφαση στην περιβαλλοντική βιωσιμότητα, τις ηθικές πρακτικές και τα ζητήματα ασφάλειας. Όπως τονίζεται από τους Lam, Heales, Hartley και Hodgkinson (2020), η αποτυχία παροχής πληροφοριών είναι πιθανό να διαβρώσει την εμπιστοσύνη μεταξύ των καταναλωτών και των παραγωγών.

B) Ρυθμός αύξησης του πληθυσμού

Ο παγκόσμιος πληθυσμός έχει τριπλασιαστεί σε μέγεθος σε σχέση με τα μέσα του εικοστού αιώνα (United Nations). Ειδικότερα, το 2023 ο πληθυσμός εκτιμάται στα 7.84 δισεκατομμύρια, με τις αναπτυσσόμενες χώρες να αντιπροσωπεύουν το μεγαλύτερο ποσοστό του συνολικού πληθυσμού (6.75 δισεκατομμύρια) (International Monetary Fund, 2023).

Η ανοδική τάση του πληθυσμού σε συνδυασμό με την βελτίωση του ατομικού εισοδήματος, έχουν ως αποτέλεσμα την αύξηση της παγκόσμιας κατά κεφαλήν κατανάλωσης κρέατος καθώς και της συνολικής ποσότητας κρέατος που καταναλώνεται. Τα ποσοστά αύξησης, εμφανίζουν μεγάλη ποικιλομορφία μεταξύ των διαφορετικών περιοχών. Ειδικότερα, η τάση για κατανάλωση κρέατος στις χώρες με υψηλά εισοδήματα είναι στατική, στις χώρες με μεσαία εισοδήματα είναι μέτρια έως έντονα αυξητική, ενώ στις χώρες χαμηλού εισοδήματος είναι κατά μέσο όρο χαμηλή και σταθερή (Godfray, et al., 2018).

Από το παραπάνω καθίσταται σαφές πως η αύξηση της κατανάλωσης κρέατος θα οδηγήσει και στην άνοδο της ζήτησης ζωοτροφών. Ειδικότερα, σε σύγκριση με το έτος 2000, η παγκόσμια ζήτηση για τρόφιμα ζωικής προέλευσης αναμένεται να αυξηθεί κατά 70% το 2050 λόγω της αύξησης του παγκόσμιου πληθυσμού, του αυξημένου εισοδήματος και της αστικοποίησης. Η παγκόσμια ζήτηση για ζωοτροφές αναμένεται να αυξηθεί σε 1500 μετρικούς τόνους το 2050 με τη μεγαλύτερη ανάπτυξη να σημειώνεται στην Ασία και την Αφρική (van der Poel, et al., 2020).

3.1.4 Τεχνολογικό Περιβάλλον

Η τεχνολογία παραγωγής ζωοτροφών αποκτά μεγαλύτερη σημασία λόγω μιας σειράς μελλοντικών παγκόσμιων ευκαιριών, προκλήσεων και απειλών. Η αύξηση των απαιτήσεων των καταναλωτών σε συνδυασμό με τις προβλέψεις για αύξηση της ζήτησης ζωοτροφών, οδηγούν σε αυξημένες απαιτήσεις όσο αφορά την ανάπτυξη της καινοτομίας στις βιομηχανίες παραγωγής ζωοτροφών (van der Poel, et al., 2020).

Αν και η βιομηχανία φαίνεται να εμφανίζει ένα πιο παραδοσιακό χαρακτήρα, καθώς οι κύριες λειτουργίες της είναι γνωστές και έχουν χρησιμοποιηθεί εδώ και δεκαετίες, ο εξοπλισμός επεξεργασίας ζωοτροφών βρίσκεται υπό συνεχή ανάπτυξη προκειμένου να καταστεί δυνατή η αποτελεσματικότερη παραγωγή ασφαλών και θρεπτικών ζωοτροφών. Ο σύγχρονος εξοπλισμός έχει την δυνατότητα να προσαρμόζεται σε ένα ευρύ φάσμα διαφορετικών παραμέτρων, πολλές φορές ακόμα και από απομακρυσμένη τοποθεσία, επιτρέποντας την επίτευξη βασικών δεικτών απόδοσης στο επιθυμητό επίπεδο (van der Poel, et al., 2020).

Για παράδειγμα, οι σφυρόμυλοι μπορούν να ρυθμιστούν εξ αποστάσεως σε μια βέλτιστη ταχύτητα περιστροφής ή να αλλάξουν αυτόματα κόσκινα εάν απαιτείται η βελτίωση της απόδοσης και μείωση της κατανάλωσης ενέργειας. Οι διεργασίες που ήταν προηγουμένως καθήκον ενός ειδικευμένου χειριστή, πλέον είναι δυνατό να ελέγχονται και να διαχειρίζονται από ένα κεντρικό σύστημα ελέγχου (van der Poel, et al., 2020). Μέσω αυτού του συστήματος είναι δυνατή η ρύθμιση της ακολουθίας της παραγωγικής ροής, η παρακολούθηση της εξέλιξης των προκαθορισμένων διαδικασιών καθώς και ο εντοπισμός τυχόν προβλημάτων ή βλαβών στο μηχανολογικό εξοπλισμό (Φεγγερός, 2017).

Επιπροσθέτως, η ανάγκη για την διασφάλιση της ποιότητας των ζωοτροφών, συνέβαλε στην ανάπτυξη προηγμένων αναλυτικών τεχνολογιών που προσφέρουν γρήγορες και ακριβείς πληροφορίες σχετικά με τη σύνθεση των πρώτων υλών. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η εγγύς υπέρυθη φασματοσκοπία (NIRS), η οποία παρέχει αξιόπιστες εκτιμήσεις αναφορικά με τη σύνθεση της τροφής στο ένα πέμπτο περίπου του κόστους της συμβατικής χημικής ανάλυσης. Τα NIRS επίσης παρέχουν την δυνατότητα πρόβλεψης της

πεπτικότητα και την τιμή μεταβολιζόμενης ενέργειας (ME) μιας ζωοτροφής (Corson, Waghorn, Ulyatt, & Lee, 1999).

Σημαντικές δυνατότητες στην βιομηχανία ζωοτροφών παρέχουν τα λογισμικά κατάρτισης των σιτηρεσίων, καθώς δίνουν την δυνατότητα υπολογισμού της αναλογίας των διαθέσιμων πρώτων υλών με στόχο την παροχή όλων των απαραίτητων θρεπτικών ουσιών στο ζώο με το μικρότερο δυνατό κόστος (Suresh, 2016). Παρόμοια χρησιμότητα εμφανίζουν και τα συστήματα ενδοεπιχειρησιακού σχεδιασμού (ERP), τα οποία διευκολύνουν την ορθολογική διαχείριση των διαθέσιμων πόρων με τρόπο αποτελεσματικό και αποδοτικό (Singh, Singh, & Singh, 2017). Τα παραπάνω λογισμικά συμβάλλουν στην διαχείριση αποθεμάτων, στην ιχνηλασιμότητα συστατικών, στον έλεγχο του κόστους, ενώ παράλληλα μειώνουν την πιθανότητα σφαλμάτων. Ως αποτέλεσμα, οι βιομηχανίες ζωοτροφών μπορούν να παράγουν ζωοτροφές υψηλής ποιότητας που καλύπτουν τις διατροφικές ανάγκες των ζώων.

3.1.5 Φυσικό Περιβάλλον

Η βιομηχανία αγροδιατροφής έχει τεκμηριωμένα αξιοσημείωτη επίδραση στο περιβάλλον. Ειδικότερα η γεωργική δραστηριότητα είναι υπεύθυνη για το 10,3% των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου στην ΕΕ, εκ των οποίων σχεδόν το 70% προέρχεται από την κτηνοτροφία. Ταυτόχρονα, η γεωργία αδιαμφησβήτητα επηρεάζεται σε μεγαλύτερο βαθμό από τις ακραίες καιρικές συνθήκες και τους κινδύνους που συνδέονται με την κλιματική αλλαγή (European Parliament, 2023).

Η αστάθεια του κλίματος και τα ακραία καιρικά φαινόμενα έχουν άμεσο και σοβαρό αντίκτυπο στις αποδόσεις των καλλιεργειών, οι οποίες εξαρτώνται από περιβαλλοντικούς παράγοντες όπως η υγρασία, το ηλιακό φως, η θερμότητα και η ποιότητα του εδάφους. Όπως είναι φυσικό, τόσο η ποσότητα όσο και η ποιότητα των παραγόμενων γεωργικών προϊόντων επηρεάζουν τη διαθεσιμότητα και τις τιμές των ζωοτροφών.

Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η έντονη ξηρασία στην Ευρώπη το 2022, η οποία είχε ως αποτέλεσμα την μείωση του αραβόσιτου κατά 16 %, του ηλίανθου κατά 12%

και της σόγιας κατά 14%. Το διάστημα εκείνο υπολογίζονταν πως η ευρύτερη παραγωγή σιτηρών μειώθηκε κατά 8%. Επιπλέον, το ξηροθερμικό κλίμα επηρέασε αξιοσημείωτα τους βοσκοτόπους, γεγονός που συνέβαλε στην αύξηση των απαιτήσεων των κτηνοτρόφων για εναλλακτικές πηγές ζωοτροφών σε περιόδους όπου η παραγωγή ήταν χαμηλή, οδηγώντας σε αύξηση των τιμών (European Parliament, 2023).

Είναι σαφές πλέον πως η κλιματική αλλαγή αποτελεί μια ύψιστης σημασίας απειλή για τον γεωργικό τομέα. Οι πλημμύρες στην ευρύτερη περιοχή της Θεσσαλίας αποτελούν ένα ακόμη πρόσφατο παράδειγμα των καταστροφικών συνεπειών της. Μεταξύ 3 Σεπτεμβρίου και 8 Σεπτεμβρίου 2023, η Κεντρική Ελλάδα μετά από εβδομάδες ξηρασίας, πυρκαγιών και έντονης ζέστης, υποβλήθηκε σε πρωτοφανή ύψη βροχοπτώσεων, με ορισμένες περιοχές να καταγράφουν ύψη βροχής της τάξης των 500mm. Αυτό είχε ως αποτέλεσμα να αποτελεί ένα από τα χειρότερα φαινόμενα βροχοπτώσεων στην καταγεγραμμένη ιστορία της Ελλάδας, με τις εκτιμώμενες απώλειες να υπολογίζονται σε δισεκατομμύρια ευρώ (He, et al., 2023).

Η γεωργία και η κτηνοτροφία αποτέλεσαν μερικούς από τους τομείς που υπέστησαν τις καταστροφικές συνέπειες του ακραίου καιρικού φαινομένου. Ενδεικτικά αναφέρεται πως περισσότερα από 14.100 ορνιθοειδή και 21.400 αιγοπρόβατα επλήγησαν από τις πλημμύρες, μια απώλεια που αναμένεται να επηρεάσει την αγροτική οικονομία της χώρας. Όσο αφορά την φυτική παραγωγή, το βαμβάκι καθώς και ο αραβόσιτος, αποτελούν μερικές από τις καλλιέργειες με τα μεγαλύτερα ποσοστά απωλειών (He, et al., 2023). Εν κατακλείδι, καθίσταται σαφές πως η υφιστάμενη κατάσταση θα οδηγήσει σε αξιοσημείωτες αναταραχές στη βιομηχανία ζωοτροφών στη χώρα.

3.1.6 Νομικό Περιβάλλον

A)Υγιεινή των Ζωοτροφών

Εξαιτίας των ανησυχιών για την υγεία που προέκυψαν έπειτα από την εξάπλωση της σπογγώδους εγκεφαλοπάθειας των βοοειδών (ΣΕΒ), η επικέντρωση των κρατών μελών μετατοπίστηκε σε θέματα τα οποία αφορούσαν τον υγειονομικό έλεγχο των ζωικών

προϊόντων. Όπως γίνεται κατανοητό, απότοκο της έξαρσης της νόσου ήταν η θέσπιση μιας εκτενούς νομοθεσίας αναφορικά με την ασφάλεια των προϊόντων της κτηνοτροφίας (European Parliament, 2023).

Οι απαιτήσεις αναφορικά με τις υγιεινή των ζωοτροφών αποτυπώνονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 183/2005. Σκοπός του προκειμένου κανονισμού είναι η εξασφάλιση της υγιεινής σε όλα τα στάδια που μπορεί να έχουν αντίκτυπο στην ασφάλεια των ζωοτροφών και των τροφίμων. Έτσι θεσπίζονται πρότυπα για την παραγωγή, την αποθήκευση, την μεταφορά και την εμπορία των ζωοτροφών. Ο κανονισμός αφορά επομένως τις δραστηριότητες των επιχειρήσεων ζωοτροφών, που κυμαίνονται από την πρωτογενή παραγωγή ζωοτροφών έως και τη διάθεσή τους στην αγορά, τη διατροφή των ζώων παραγωγής, καθώς και τις εισαγωγές και εξαγωγές ζωοτροφών από και προς χώρες εκτός της ΕΕ.

Ένα από τα σημαντικότερα στοιχεία του κανονισμού αποτελούν οι ενιαίες απαιτήσεις υγιεινής που πρέπει να πληρούν όλες οι επιχειρήσεις ζωοτροφών, καθώς και ο σχεδιασμός και η εφαρμογή των αρχών HACCP από τις επιχειρήσεις παραγωγής ζωοτροφών. Η λεπτομερής τεκμηρίωση και η τήρηση αρχείων επίσης είναι υποχρεωτική για τους υπεύθυνους επιχειρήσεων ζωοτροφών, για θέματα όπως η προέλευση και η φύση των πρώτων υλών, οι μέθοδοι επεξεργασίας και τα μέτρα ποιοτικού ελέγχου. Επιπροσθέτως, υποχρεωτικές απαιτήσεις και για την παραγωγή ζωοτροφών εισάγονται μέσω του κανονισμού και σε επίπεδο γεωργικής εκμετάλλευσης. Για την επίτευξη των στόχων που έχουν τεθεί, αναφέρεται η αναγκαιότητα για την διενέργεια επίσημων ελέγχων, προκειμένου να επαληθεύεται η συμμόρφωση με τον κανονισμό.

Λεπτομέρειες αναφορικά με την τη διενέργεια επίσημων ελέγχων της συμμόρφωσης προς τη νομοθεσία περί ζωοτροφών, τροφίμων και προς τους κανόνες για την υγεία και την καλή διαβίωση των ζώων, καθορίζονται στον κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 882/2004. Όπως επισυμαίνεται, τα κράτη μέλη θα πρέπει να ορίζουν της αρμόδιες αρχές για τον έλεγχο, να καταρτίζουν και να εφαρμόζουν πολυετή εθνικά σχέδια ελέγχου σύμφωνα με γενικές κατευθυντήριες γραμμές οι οποίες καθορίζονται σε κοινοτικό επίπεδο.

Τα αναγκαία συμπληρωματικά μέτρα αναφορικά με την εφαρμογή των παραπάνω κανονισμών σε εθνικό επίπεδο αναφέρονται στην ΚΥΑ 323306/2007. Η αρμόδια κεντρική αρχή, για τον συντονισμό των επίσημων ελέγχων και την εφαρμογή των Κανονισμών, ορίζεται η Διεύθυνση Εισροών Ζωικής Παραγωγής (Δ.Ε.Ζ.Π.) του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (ΥΠ.Α.Α.Τ). Παράλληλα αρμόδιες περιφερειακές αρχές για την πραγματοποίηση των επίσημων ελέγχων είναι: Τα Εργαστήρια Ελέγχου Κυκλοφορίας Ζωοτροφών (Ε.Ε.ΚΥ.Ζ.), οι Διευθύνσεις Αγροτικής Ανάπτυξης των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων (Δ.Α.Α.Ν.Α.), οι Επόπτες Κυκλοφορίας Ζωοτροφών (Ε.Κ.Ζ) των Διευθύνσεων των Νομαρχιακών Αυτοδιοικήσεων με τους αναπληρωτές τους και οι Ε.Κ.Ζ.

Έτσι τα αρμόδια όργανα που καθορίζονται, πραγματοποιούν επισκέψεις σε στις επιχειρήσεις παραγωγής ζωοτροφών και λαμβάνουν δείγματα από άθικτες συσκευασίες ή χύδην ζωοτροφές. Επιπλέον προσκομίζουν από τον παρασκευαστή, συσκευαστή, πωλητή, εισαγωγέα κάθε στοιχείο (βιβλία, δελτία, ετικέτες, συνοδευτικά των ζωοτροφών έγγραφα κ.λπ.) που θα διευκόλυνε, κατά την κρίση τους, τη διεξαγωγή ελέγχου. Σε περίπτωση που διαπιστωθεί παραβίαση, τότε αναφέρεται στην αρμόδια κεντρική αρχή.

B) Εμπορία ζωοτροφών

Η ευρωπαϊκή νομοθεσία καθορίζει τους κανόνες σχετικά με τη διάθεση στην αγορά, τη χρήση ζωοτροφών, καθώς επίσης και τις απαιτήσεις σήμανσης, συσκευασίας και παρουσίασης, μέσω του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 767/2009. Ο συγκεκριμένος κανονισμός αφορά οποιαδήποτε ουσία ή προϊόν καταναλώνεται από τα ζώα.

Οι ζωοτροφές πρέπει να συμμορφώνονται με τις απαιτήσεις ασφάλειας και εμπορίας. Ειδικότερα, πρέπει: να είναι ασφαλείς, να μην έχουν άμεση δυσμενή επίδραση στο περιβάλλον ή την καλή διαβίωση των ζώων, να είναι καθαρές, γνήσιες, ανόθευτες, κατάλληλες για τον σκοπό τους, να επισημαίνονται, να συσκευάζονται και να παρουσιάζονται σύμφωνα με την ισχύουσα νομοθεσία. Φυσικά δεν πρέπει να περιέχονται ουσίες που υπόκεινται σε περιορισμούς ή απαγόρευση διάθεσης στην αγορά.

Επιπλέον όσο αφορά την διαφάνεια αναφέρεται πως πρέπει να είναι δυνατός ο εντοπισμός της ζωοτροφής σε όλα τα στάδια παραγωγής, μεταποίησης και διανομής. Στο πλαίσιο αυτό, οι υπεύθυνοι των επιχειρήσεων ζωοτροφών πρέπει να είναι σε θέση να

μπορούν να προσδιορίσουν την προέλευση των ζωοτροφών, των παραγωγικών ζώων και των ουσιών που προορίζονται να ενσωματωθούν στις ζωοτροφές. Επιπρόσθετα, επισημαίνεται ότι όλες οι ζωοτροφές οι οποίες διατίθενται στην αγορά της ΕΕ πρέπει να επισημαίνονται ή να αναγνωρίζονται με τέτοιο τρόπο ώστε να είναι δυνατός ο εντοπισμός τους.

Ο παρών κανονισμός θεσπίζει επίσης γενικές διατάξεις για την επισήμανση και την παρουσίαση όλων των ζωοτροφών. Ενδεικτικά επισημαίνεται η υποχρέωση αναφοράς για: το είδος της τροφής, το όνομα και η διεύθυνση του υπεύθυνου της επιχείρησης ζωοτροφών, τον αριθμό αναφοράς παρτίδας ή παρτίδας, το καθαρό βάρος, τον κατάλογο των προσθέτων που χρησιμοποιούνται, την περιεκτικότητα σε υγρασία. Η επισήμανση και η παρουσίαση δεν πρέπει να παραπλανά τον χρήστη σχετικά με την προβλεπόμενη χρήση ή τα χαρακτηριστικά του προϊόντος.

Οι πρώτες ύλες ζωοτροφών και οι σύνθετες ζωοτροφές αναφέρεται πως πρέπει να διατίθενται στην αγορά σε σφραγισμένες συσκευασίες και δοχεία. Ωστόσο, ορισμένες ζωοτροφές μπορούν να διατεθούν στην αγορά χύμα ή σε μη σφραγισμένες συσκευασίες ή δοχεία. Σε αυτή την εξαίρεση μπορεί να υπόκειται τα εξής:

- α) πρώτες ύλες ζωοτροφών
- β) σύνθετες ζωοτροφές που λαμβάνονται αποκλειστικά με την ανάμειξη σπόρων ή ολόκληρων καρπών
- γ) παραδόσεις μεταξύ παραγωγών σύνθετων ζωοτροφών
- δ) παραδόσεις σύνθετων ζωοτροφών απευθείας από τον παραγωγό στον χρήστη ζωοτροφών
- ε) παραδόσεις από παραγωγούς σύνθετων ζωοτροφών σε εταιρείες συσκευασίας
- στ) Σύνθετες ζωοτροφές που δεν υπερβαίνουν τα 50 κιλά κατά βάρος, οι οποίες προορίζονται για τον τελικό χρήστη και λαμβάνονται απευθείας από μια σφραγισμένη συσκευασία ή περιέκτη
- ζ) πλάκες λήξεως.

Γ) Πρόσθετα Ζωοτροφών

Μέσω του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 καθορίζεται μια τυποποιημένη διαδικασία για την έγκριση πρόσθετων υλών ζωοτροφών και θεσπίζονται κανόνες για την επισήμανση, τη διάθεση στην αγορά και τη χρήση τους. Ο παρών κανονισμός δεν εφαρμόζεται: στα βοηθητικά μέσα επεξεργασίας και στα κτηνιατρικά φαρμακευτικά προϊόντα που χρησιμοποιούνται ως πρόσθετες ύλες ζωοτροφών. Όπως αναφέρεται, οι πρόσθετες ύλες ζωοτροφών κατατάσσονται στις παρακάτω κατηγορίες ανάλογα με την λειτουργία τους:

1. τεχνολογικές (π.χ. συντηρητικά, αντιοξειδωτικά, γαλακτωματοποιητές, σταθεροποιητές, ρυθμιστές οξύτητας κ.α.)
2. αισθητικές (π.χ. αρωματικές ύλες, χρωστικές).
3. διατροφικές(π.χ. βιταμίνες, μέταλλα, αμινοξέα, ιχνοστοιχεία).
4. ζωοτεχνικές (π.χ. ενισχυτικά πεπτικότητας, σταθεροποιητές εντερικής χλωρίδας)·
5. κοκκιδιοστατικά και ιστομονοστατικά.

Επιπροσθέτως περιγράφεται μια σαφής και δομημένη διαδικασία για την έγκριση πρόσθετων υλών ζωοτροφών. Ειδικότερα αναφέρεται πως οι εταιρείες πρέπει να υποβάλλουν αιτήσεις για την έγκριση των πρόσθετων υλών, οι οποίες αξιολογούνται από την Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA). Επιπλέον επισημαίνεται πως η ετικέτα πρέπει να περιλαμβάνει όλες τις απαραίτητες πληροφορίες όπως ορίζονται στον κανονισμό, οι οποίες είναι απαραίτητο να περιγράφονται με ευδιάκριτο, καθαρό και ευανάγνωστο τρόπο.

Δ) Ανεπιθύμητες ουσίες στις ζωοτροφές

Η Οδηγία 2002/32/ΕΚ ορίζει τα μέγιστα επίπεδα ανεπιθύμητων ουσιών και προϊόντων (μολυσματικές ουσίες) στις ζωοτροφές που διατίθενται στην αγορά της ΕΕ, συμπεριλαμβανομένων των εισαγωγών. Στόχος της είναι ο περιορισμός του κινδύνου που ελλοχεύει από την ύπαρξη ανεπιθύμητων ουσιών στα προϊόντα που προορίζονται για ζωοτροφές. Η παρούσα οδηγία εφαρμόζεται σε όλα τα προϊόντα που προορίζονται για ζωοτροφές, συμπεριλαμβανομένων των πρώτων υλών, των πρόσθετων υλών και των συμπληρωματικών ζωοτροφών.

Στο παράρτημα παρατίθεται ο κατάλογος ανεπιθύμητων ουσιών και προσδιορίζονται οι οριακές τιμές για τις οποίες απαγορεύεται η παρουσία αυτών των ουσιών στις ζωοτροφές. Ο κατάλογος περιλαμβάνει ουσίες όπως ορισμένα βαρέα μέταλλα (όπως ο μόλυβδος και το κάδμιο), η διοξίνη και ορισμένα φυτοφάρμακα. Ακόμη, ενημερώνεται τακτικά υπό το πρίσμα των επιστημονικών και τεχνικών γνώσεων.

Σε περίπτωση υπέρβασης αυτών των ανώτατων επιπέδων, οι χώρες της ΕΕ – σε συνεργασία με τις ενδιαφερόμενες επιχειρήσεις – πρέπει να διερευνήσουν για να εντοπίσουν τις πηγές των ουσιών. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή είναι απαραίτητο να ενημερώνεται για τα ευρήματά τους και για τυχόν μέτρα που λαμβάνονται για την εξάλειψη ή τη μείωση του επιπέδου των ουσιών. Επιπλέον, μέσω της οδηγίας, παρέχεται η δυνατότητα θέσπισης προσωρινών μέτρων από τα κράτη μέλη στη περίπτωση εύρεσης ανεπιθύμητων ουσιών που υπερβαίνουν τα επιτρεπτά όρια. Τέλος, για την πρόληψη της απάτης, η οδηγία απαγορεύει την ανάμειξη (για λόγους αραίωσης) προϊόντων που υπερβαίνουν τα μέγιστα επίπεδα.

Για τον περιορισμό των ανεπιθύμητων ουσιών προβλέπει επίσης και ο Κανονισμός (ΕΚ) αριθ. 396/2005, ο οποίος αντικατοπτρίζει την ανάγκη εξασφάλισης ενός υψηλού επιπέδου προστασίας των καταναλωτών, μέσω εναρμονισμένων κοινοτικών διατάξεων αναφορικά με τα ανώτατα όρια υπολειμμάτων φυτοφαρμάκων (MRL) μέσα και πάνω στα τρόφιμα και τις ζωοτροφές φυτικής και ζωικής προέλευσης.

Στα πλαίσια του Κανονισμού, κάθε κράτος μέλος ενδείκνυται να συστήσει εθνικά προγράμματα για τον έλεγχο των καταλοίπων αυτών, ενώ η Επιτροπή καταρτίζει ένα συντονισμένο πολυετές κοινοτικό πρόγραμμα προκειμένου να διασφαλιστεί η συμμόρφωση με τα MRL φυτοφαρμάκων και να αξιολογηθεί η έκθεση των καταναλωτών. Η Ευρωπαϊκή Αρχή για την Ασφάλεια των Τροφίμων (EFSA) συγκεντρώνει αυτά τα αποτελέσματα και τα δημοσιεύει ετησίως.

Ε) Γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές

Στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 καθορίζονται κανόνες σχετικά με τον τρόπο με τον οποίο εγκρίνονται και εποπτεύονται οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ), καθώς και ο τρόπος επισήμανσης των γενετικά τροποποιημένων τροφίμων και

ζωοτροφών. Το πεδίο εφαρμογής του κανονισμού είναι: οι γενετικά τροποποιημένοι οργανισμοί (ΓΤΟ) για ανθρώπινη διατροφή, τρόφιμα που περιέχουν ή αποτελούνται από ΓΤΟ, τρόφιμα που παράγονται από συστατικά παραγόμενα από ΓΤΟ. Οι παραγωγοί ζωοτροφών πρέπει να διασφαλίζουν ότι τυχόν ΓΤΟ που χρησιμοποιούνται στα προϊόντα τους έχουν λάβει την κατάλληλη άδεια. Σε περίπτωση που τα προϊόντα περιέχουν ΓΤΟ θα πρέπει να φέρουν σαφή επισήμανση. Ωστόσο, εάν τα τρόφιμα ή οι ζωοτροφές περιέχουν λιγότερο από 0,9 % ΓΤΟ, δεν χρειάζεται να φέρουν επισύμανση – εφόσον η περιεκτικότητα σε ΓΤΟ είναι τεχνικά αναπόφευκτη.

Η ΕΕ προβλέπει ξεχωριστό νομοθετικό πλαίσιο, σχετικά με την ιχνηλασιμότητα και την επισήμανση γενετικώς τροποποιημένων οργανισμών, το οποίο αποτυπώνεται στον Κανονισμό (ΕΚ) αριθ. 1830/2003. Σύμφωνα με αυτόν υπάρχουν τρεις βασικές απαιτήσεις για τους πωλητές: να ενημερώνουν εγγράφως τους εμπορικούς αγοραστές ότι ένα προϊόν περιέχει ΓΤΟ, να κοινοποιούν τα μοναδικά αναγνωριστικά που αποδίδονται σε κάθε ΓΤΟ σύμφωνα με τον κανονισμό και να προσδιορίζουν κάθε συστατικό που παράγεται από ΓΤΟ. Παράλληλα αναφέρεται ρητά πως, οι τελικές συσκευασίες καταναλωτή ή τα προσυσκευασμένα προϊόντα που περιέχουν ΓΤΟ πρέπει να φέρουν την ένδειξη: «Αυτό το προϊόν περιέχει γενετικά τροποποιημένους οργανισμούς [ή τα ονόματα των οργανισμών]».

Οι κανόνες σχετικά με την απελευθέρωση ΓΤΟ στο περιβάλλον διατυπώνονται στην οδηγία 2001/18/ΕΚ. Μέχρι τώρα, ορισμένα ΓΤΟ έχουν λάβει έγκριση για διάφορες χρήσεις μεταξύ των οποίων συγκαταλέγεται η καλλιέργεια, η εισαγωγή, η επεξεργασία, η χρήση ως ζωοτροφή και τρόφιμα. Ποικιλίες γενετικά τροποποιημένες έχουν λάβει έγκριση για τις καλλιέργειες του βαμβακιού, του αραβόσιτου, της ελαικράμβρης, της σόγιας, των ζαχαρότευτλων και του κичώριου. Ωστόσο, μέσω της οδηγίας (ΕΕ) 2015/412 γίνεται τροποποίηση της οδηγίας 2001/18/ΕΚ και παρέχεται στα κράτη μέλη η δυνατότητα να περιορίζουν ή να απαγορεύουν την καλλιέργεια γενετικά τροποποιημένων οργανισμών (ΓΤΟ) στην επικράτειά τους.

3.2 Εσωτερικό Μίκρο-Περιβάλλον (Ανάλυση Porter)

Οι πέντε δυνάμεις του Porter αποτελούν ένα χρήσιμο και εμπνευσμένο μοντέλο, το οποίο αναπτύχθηκε από τον Michael Porter με σκοπό να προσδιορίσει τους παράγοντες εκείνους, οι οποίοι είναι δυνατό να επηρεάσουν την κερδοφορία των επιχειρήσεων (Τσακλαγκάνος & Τσακαγκλάνου, 2018). Ειδικότερα, αποσκοπεί στην κατανόηση της δομής του κλάδου και του τρόπου με τον οποίο μεταβάλλεται, ενώ παράλληλα στοχεύει στον προσδιορισμό τόσο των ευκαιριών όσο και των προκλήσεων.

Έτσι λοιπόν, η πρώτη δύναμη που αναλύεται είναι **ο ανταγωνισμός μεταξύ των υφιστάμενων επιχειρήσεων**. Όταν υπάρχει αυξημένος ανταγωνισμός μεταξύ των επιχειρήσεων, η κερδοφορία μειώνεται και λαμβάνονται μέτρα όπως εκπτώσεις τιμών, εισαγωγή νέων προϊόντων, βελτίωση των υπηρεσιών, καθώς και διαφημιστικές εκστρατείες. Παράγοντες όπως ο αριθμός των ανταγωνιστών, ο ρυθμός ανάπτυξης του κλάδου, το υψηλό πάγιο κόστος, η έλλειψη διαφοροποίησης και τα υψηλά εμπόδια εξόδου, επηρεάζουν την ένταση του ανταγωνισμού μεταξύ των υφιστάμενων επιχειρήσεων (Bruijl, 2018).

Η απειλή εισόδου νέων ανταγωνιστών αποτελεί επίσης μια από τις πέντε δυνάμεις του Porter. Η είσοδος νεοεισερχόμενων επιχειρήσεων στον κλάδο είναι δυνατό να επιφέρει μεταβολές στη δυναμική της αγοράς. Σύμφωνα με τον Porter, τα κρίσιμα εμπόδια για την είσοδο στην νέων επιχειρήσεων αγορά είναι: η αδυναμία επίτευξης οικονομιών κλίμακας, το υψηλό κόστος εισόδου, η απαίτηση για εξειδικευμένες γνώσεις, η άνιση πρόσβαση στα κανάλια διανομής, καθώς και το υψηλό κόστος αλλαγής (Bruijl, 2018).

Η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών συνιστά ένα ακόμη στοιχείο που αναλύεται. Η αυξημένη ισχύ σε ένα κλάδο δίνει την δυνατότητα καθορισμού των τιμών σε έναν κλάδο και κατ' επέκταση συμβάλλει στον καθορισμό των όρων και των προϋποθέσεων στο επιχειρηματικό περιβάλλον. Η διαπραγματευτική δύναμη καθίσταται ισχυρότερη όσο το κόστος αλλαγής των προμηθευτών είναι υψηλό, η προσφορά του προϊόντος είναι χαμηλή, ο αριθμός των προμηθευτών είναι μικρός και τα προϊόντα εμφανίζουν σημαντική διαφοροποίηση (Κουμπαρέλης, 2021).

Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών αποτελεί έναν ακόμη παράγοντα που εξετάζεται κατά την ανάλυση Porter. Όσο ισχυρότερη είναι η δύναμη των αγοραστών

σε έναν κλάδο, τόσο μεγαλύτερες πιέσεις μπορούν να ασκήσουν αναφορικά με τις μειώσεις των τιμών των προϊόντων (Bruijl, 2018). Η ισχύς γίνεται εντονότερη όσο το κόστος αλλαγής μεταξύ των προϊόντων είναι χαμηλό, το μέγεθος των καταναλωτών είναι μεγάλο, ο αριθμός των αγοραστών μικρός και υπάρχει δυνατότητα καθετοποίησης (Κουμπαρέλης, 2021).

Τέλος, η απειλή από τα υποκατάστατα προϊόντα αποτελεί την πέμπτη δύναμη του Porter. Η απειλή είναι εντονότερη όταν υπάρχουν υποκατατάστατα προϊόντα τα οποία πληρούν σε ικανοποιητικό βαθμό τις ανάγκες των καταναλωτών και είναι άμεσα διαθέσιμα. Επιπροσθέτως, παράγοντες όπως η χαμηλή τιμή, η καλή ποιότητα, καθώς και το μικρό κόστος αλλαγής μπορούν να ενισχύσουν την στροφή των καταναλωτών σε υποκατάστατα (Κουμπαρέλης, 2021).

3.2.1 Ανταγωνισμός μεταξύ των υφιστάμενων επιχειρήσεων

Σύμφωνα με το Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης και τροφίμων, οι εγκεκριμένες εγκαταστάσεις για την παραγωγή ζωοτροφών απαριθμούνται στις 177. Παρά το μεγάλο κόστος επένδυσης που απαιτείται, παρατηρείται ότι ένας αξιόλογος αριθμός επιχειρήσεων δραστηριοποιείται στον τομέα. Ωστόσο παρά τον μεγάλο αριθμό επιχειρήσεων διαπιστώνεται ότι, το 12% του μεριδίου της αγοράς ανήκει στην εταιρία Νιτσιάκος Θ. ΑΒΕΕ, ενώ ο Αγροτικός Πτηνοτροφικός Συνεταιρισμός ΠΙΝΔΟΣ αντιπροσωπεύει το 9-9,5% των συνολικών πωλήσεων ζωοτροφών (Πίνακας 3.5).

Πίνακας 3. 5

Μερίδιο Αγοράς επιχειρήσεων ζωοτροφών 2015 (Μουσχάλης , 2017)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΜΕΡΙΔΙΟ
ΝΙΤΣΙΑΚΟΣ Θ., ΑΒΕΕ	≈12%
ΠΙΝΔΟΣ ΑΓΡΟΤ. ΠΤΗΝ. ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΟΣ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ	9-9,5%
ΑΜΒΡΟΣΙΑΔΗΣ ΑΕΒΕ	≈3%
ΕΛ.ΒΙ.Ζ. ΑΕ	2-2,5%
ΒΙΟΖΩΚΑΤ	≈2%
ΓΙΑΝΝΩΤΗΣ ΑΕ	1,5-2%
ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ ΚΡΗΤΗΣ	1,5-2%
Α.Σ.Ε.Α.Ρ. ΑΕ	1-1,5%
ΕΥΡΩΤΡΟΦΕΣ ΑΒΕΕ	1-1,5%
ΦΥΡΚΟ ΑΒΕΕ	≈1%
ΚΥΛΙΝΔΡΟΜΥΛΟΙ ΚΡΗΤΗΣ ΑΕ	≈1%

Όσο αφορά την αγορά της Θεσσαλίας, οι συνολικές εγγεγραμμένες επιχειρήσεις στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) με κύρια η δευτερεύουσα ΚΑΔ την παρασκευή ζωοτροφών ανέρχονται σε πάνω από 100. Σύμφωνα με τον κύκλο εργασιών, η εταιρεία Γ.Δ. ΖΕΪΚΟΣ Α.Ε.Β.Ε εμφανίζει το μεγαλύτερο μερίδιο της τοπικής αγοράς, ενώ ακολουθούν η Λ.Α.Β.Υ.Σ.Α.Β.Ε.Ε, ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΑΕ και η ΝUPREMA Α.Β.Ε.Ε. (Πίνακας 3.6). Η πλειοψηφία των επιχειρήσεων βάσει του κύκλου εργασιών κατατάσσονται στις πολύ μικρές και μικρές εκμεταλλεύσεις, ενώ μόνο η Γ.Δ. ΖΕΪΚΟΣ Α.Ε.Β.Ε και η Λ.Α.Β.Υ.Σ.Α.Β.Ε.Ε, κατατάσσονται στις μεσαίες.

Πίνακας 3. 6

Μερίδιο Αγοράς επιχειρήσεων ζωοτροφών στην Θεσσαλία (Πηγή: Επεξεργασία στοιχείων ΓΕΜΗ)

ΕΠΩΝΥΜΙΑ	ΜΕΡΙΔΙΟ
Γ.Δ. ΖΕΪΚΟΣ Α.Ε.Β.Ε	35,5%
Λ.Α.Β.Υ.Σ.Α.Β.Ε.Ε	19,9%
ΖΩΟΤΡΟΦΕΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ ΑΕ	15,5%
ΝUPREMA Α.Β.Ε.Ε.	11,1%
ΑΓΡΟΚΤΗΜΑ ΦΑΚΑ	10,4%
VETHELLAS Α.Ε.	5,0%
ΛΥΔΙΑ Α.Ε.	1,4%
ΜΠΟΚΟΡΟΣ Α.Ε.	0,6%
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΜΑΝΔΡΑΣ ΛΑΡΙΣΑΣ Α' Ι.Κ.Ε.	0,3%
ΑΓΡΟΤΙΚΕΣ ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΕΙΣ ΖΑΠΠΕΙΟΥ Α ΙΚΕ	0,3%

Παράλληλα, σύμφωνα με δεδομένα της Eurostat, η συνολική παραγωγή ζωοτροφών στην Ελλάδα για το 2022 σημείωσε μείωση 1% σε σχέση με το 2021. Αντίστοιχα όσο αφορά τον ευρωπαϊκό μέσο όρο, για το ίδιο χρονικό διάστημα, παρατηρήθηκε μείωση της τάξης του 3,7%. Από τα παραπάνω καθίσταται σαφές πως ο ρυθμός ανάπτυξης της αγοράς είναι αρνητικός.

Ο πολυάριθμος ανταγωνισμός, τα μεγάλα εμπόδια εξόδου λόγω των υψηλών επενδύσεων καθώς και ο αρνητικός ρυθμός ανάπτυξης της αγοράς συνιστούν παράγοντες ένδειξης υψηλού ανταγωνισμού. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα η κερδοφορία μεταξύ των επιχειρήσεων να μειώνεται και να επιβάλλεται η λήψη μέτρων όπως μειώσεις τιμών,

διαφοροποίηση των υφιστάμενων προϊόντων, καθώς και η ενίσχυση των ενεργειών προώθησης και διαφήμισης.

3.2.2 Απειλή εισόδου νέων ανταγωνιστών

Οι υπάρχουσες επιχειρήσεις στον τομέα των ζωοτροφών έχουν αναπτύξει σημαντικά οφέλη λόγω του μεγάλου όγκου παραγωγής, καθώς είναι δυνατή η επίτευξη οικονομικών κλίμακας και η αύξηση της διαπραγματευτικής δύναμης. Για μια επιχείρηση η οποία είναι νεοεισερχόμενη, η παραγωγή μεγάλων όγκων προϊόντων και η διάθεση τους στην αγορά καθίσταται δυσχερής, με αποτέλεσμα να είναι αδύνατη η εκμετάλλευση των παραπάνω πλεονεκτημάτων.

Επιπροσθέτως, σημαντικές επενδύσεις κεφαλαίου απαιτούνται στον κλάδο παραγωγής ζωοτροφών για εγκαταστάσεις, εξοπλισμό, έρευνα και ανάπτυξη. Η ανάγκη ύπαρξης εξειδικευμένου εξοπλισμού και γνώσεων αναφορικά με την διατροφή των ζώων αλλά και τον τρόπο λειτουργίας μιας μονάδας παραγωγής, συνιστά σημαντικό εμπόδιο εισόδου νέων ανταγωνιστών. Ακόμη, οι υψηλές επενδύσεις σε πάγιο κεφάλαιο σε συνδυασμό με την ύπαρξη τεχνογνωσίας προσδίδουν στις υφιστάμενες επιχειρήσεις συγκριτικό πλεονέκτημα έναντι των νεοεισερχόμενων.

Η ύπαρξη καλά ανεπτυγμένων δικτύων διανομής, συμπεριλαμβανομένων των σχέσεων με λιανοπωλητές και προμηθευτές γεωργικών προϊόντων αποτελεί επίσης ένα συγκριτικό πλεονέκτημα των υφιστάμενων επιχειρήσεων. Οι νεοεισερχόμενοι ανταγωνιστές ενδέχεται να αντιμετωπίσουν προκλήσεις όσον αφορά τη δημιουργία και την πρόσβαση σε τέτοια κανάλια διανομής, γεγονός που καθιστά δύσκολη την αποτελεσματική προσέγγιση πελατών.

Το θεσμικό πλαίσιο επίσης αποτελεί έναν παράγοντα οποίος πρέπει να ληφθεί υπόψη, καθώς η βιομηχανία ζωοτροφών υπόκειται σε κανονισμούς που σχετίζονται με την ασφάλεια των τροφίμων, τα πρότυπα ποιότητας, καθώς και την επισήμανση. Η συμμόρφωση με αυτούς τους κανονισμούς μπορεί να αποτελέσει εμπόδιο εισόδου νέων

ανταγωνιστών, καθώς απαιτείται η επένδυση πόρων και χρόνου προκειμένου να είναι δυνατή η ανταπόκριση τους με τα πρότυπα του κλάδου.

3.2.3 Η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών

Ο αριθμός των προμηθευτών στο οικοσύστημα της αγοράς έχει καθοριστική σημασία. Σε περιπτώσεις όπου ένας περιορισμένος αριθμός προμηθευτών ελέγχει την προσφορά των απαραίτητων πρώτων υλών —όπως σιτηρά και πρόσθετα— η συλλογική τους διαπραγματευτική δύναμη είναι πιθανό να ενταθεί. Κατά συνέπεια, αυτοί οι προμηθευτές ενδέχεται να ασκούν αυξημένο έλεγχο στους μηχανισμούς τιμολόγησης και στους όρους της αγοράς. Ωστόσο, με την υπεροχή μικρών και μεσαίων παραγωγών, κανένας προμηθευτής μεμονωμένα δεν είναι δυνατό να κατέχει συντριπτικό μερίδιο της αγοράς. Κατά συνέπεια, η διαπραγματευτική ισχύς διασπείρεται μεταξύ πολλών προμηθευτών, μειώνοντας τον ατομικό αντίκτυπό τους στους διαπραγματευτικούς όρους.

Επιπροσθέτως, θα πρέπει να ληφθεί υπόψη το κόστος αλλαγής ως παράγοντας διαπραγματευτικής δύναμης, το οποίο επηρεάζεται από την συμβατότητα των γεωργών με τις ειδικές απαιτήσεις αναφορικά με την ποιότητα και το θρεπτικό περιεχόμενο των πρώτων υλών. Ειδικότερα, το κόστος αλλαγής προμηθευτών, οι οποίοι παράγουν υψηλής ποιότητας προϊόντα και πληρούν όλες τις απαραίτητες προϋποθέσεις, ενδεχομένως να είναι σημαντικό για μια βιομηχανία. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα στην αύξηση της διαπραγματευτικής ισχύς των συγκεκριμένων προμηθευτών. Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, η έντονη διαφοροποίηση που παρατηρείται μεταξύ των γεωργικών εκμεταλλεύσεων όσο αφορά την ποιότητα και το θρεπτικό περιεχόμενο των πρώτων υλών, προσδίδει περαιτέρω διαπραγματευτική δύναμη σε μεμονωμένους προμηθευτές.

Ωστόσο, η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών της ελληνικής βιομηχανίας ζωοτροφών, επηρεάζεται από ένα σύνολο παραγόντων, το οποίο εκτείνεται πέρα από τις συμβατικές παραμέτρους που περιγράφονται στο πλαίσιο των Πέντε Δυνάμεων του Porter. Για παράδειγμα, οι τιμές πολλών αγροτικών προϊόντων, όπως για παράδειγμα του σιταριού, καθορίζονται από τις ευρύτερες τάσεις της αγοράς, περιορίζοντας έτσι το

περιθώριο διαπραγμάτευσης των τιμών. Επομένως, καθίσταται σαφές από τα παραπάνω πως η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών είναι μέτρια έως χαμηλή.

3.2.4 Η διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών

Το πλήθος των επιχειρήσεων που προμηθεύονται ζωοτροφές, αποτελεί έναν από τους σημαντικότερους παράγοντες οι οποίοι επηρεάζουν την διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών. Ειδικότερα, οι βοοτροφικές εκμεταλλεύσεις για το 2022 ανήρθαν στις 9.500 περίπου, ενώ οι χοιροτροφικές ανήρθαν στις 4.800 (Πίνακας 3.6). Αντίστοιχα οι εκμεταλλεύσεις με πρόβατα απαριθμούνται στις 51.000, ενώ οι εκμεταλλεύσεις με αίγες στις 32.000. Αξίζει να αναφερθεί ότι ο συνολικός αριθμός των προβάτων ανέρχεται στα 7 εκατομμύρια, ενώ των αιγών στα 3 εκατομμύρια.

Επομένως από τα παραπάνω συνάγεται το συμπέρασμα πως ο αριθμός των αγοραστών δεν είναι αμελητέος, ειδικότερα εάν συμπεριληφθούν και οι διανομείς ζωοτροφών, καθώς και οι μεμονωμένοι αγοραστές. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα, την ύπαρξη αυξημένης διασποράς της αγοραστικής δύναμης, γεγονός που σημαίνει ότι οι μεμονωμένοι αγοραστές ενδέχεται να έχουν μικρότερη επιρροή στους παραγωγούς ζωοτροφών. Επιπροσθέτως, οι πωλητές έχουν το πλεονέκτημα μιας ευρύτερης πελατειακής βάσης, που ενδεχομένως οδηγεί σε τυποποιημένες τιμές και όρους, με τους οποίους πρέπει οι μεμονωμένοι αγοραστές να ευθυγραμμιστούν.

Πίνακας 3. 7

Αριθμός Ζώων και Κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων 2022 (ΕΛΣΤΑΤ, 2023)

	ΒΟΕΙΔΗ	ΧΟΙΡΟΙ	ΠΡΟΒΑΤΑ	ΑΙΓΕΣ
Αριθμός Ζώων	581.598	741.639	7.378.357	2.960.884
Εκμεταλλεύσεις	9.533	4.783	51.014	32.037

Η συγκέντρωση των αγοραστών μπορεί να επηρεάσει τη διαπραγματευτική τους δύναμη. Συνεταιρισμοί ή οργανώσεις παραγωγών έχουν μεγαλύτερη συλλογική επιρροή

στους προμηθευτές, αντίθετα, εάν οι αγοραστές είναι διασκορπισμένοι και πολυάριθμοι, η διαπραγματευτική δύναμη κάθε μεμονωμένου αγοραστή μπορεί να είναι περιορισμένη.

Η διαφοροποίηση των προϊόντων αποτελεί επίσης έναν παράγοντα που επιδρά στην διαπραγματευτική δύναμη. Ειδικότερα, οι τυποποιημένες ζωοτροφές χωρίς σημαντική διαφοροποίηση έχουν ως αποτέλεσμα το χαμηλό κόστος αλλαγής και επομένως επιφέρουν μια εξισορρόπηση στην διαπραγματευτική δύναμη των αγοραστών. Επιπλέον πρέπει να σημειωθεί ότι, στην περίπτωση των μεγάλων σε οικονομικό μέγεθος κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων, υπάρχει η δυνατότητα κάθετης ολοκλήρωσης προς τα πίσω, γεγονός που ενισχύσει σημαντικά τη διαπραγματευτική τους θέση.

3.2.5 Απειλή από υποκατάστατα προϊόντα

Η απειλή των υποκατάστατων επηρεάζεται από την διαθεσιμότητα εναλλακτικών λύσεων, συμπεριλαμβανομένων των βοσκοτόπων, των δημητριακών καρπών, των υποπροϊόντων και των εναλλακτικών πηγών πρωτεΐνης. Αρχικά, η ευρεία διαθεσιμότητα χορτονομής και βοσκοτόπων αποτελεί μέτρια απειλή για τους προμηθευτές ζωοτροφών, ενισχύοντας ενδεχομένως τη διαπραγματευτική δύναμη των κτηνοτρόφων που μπορούν να στραφούν σε περισσότερο φυσικές πρακτικές.

Τα υποπροϊόντα από βιομηχανίες παράλληλα, θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως απειλή υποκατάστασης ζωοτροφών, καθώς προσφέρουν μια εναλλακτική λύση για τη διατροφή των ζώων. Τα υποπροϊόντα, όπως τα υπολείμματα από τη βιομηχανία τροφίμων ή τη γεωργία, είναι συχνά διαθέσιμα σε μεγάλες ποσότητες και μπορεί να προσφέρονται σε χαμηλότερη τιμή, καθιστώντας τα ελκυστικά ως υποκατάστατα ζωοτροφών.

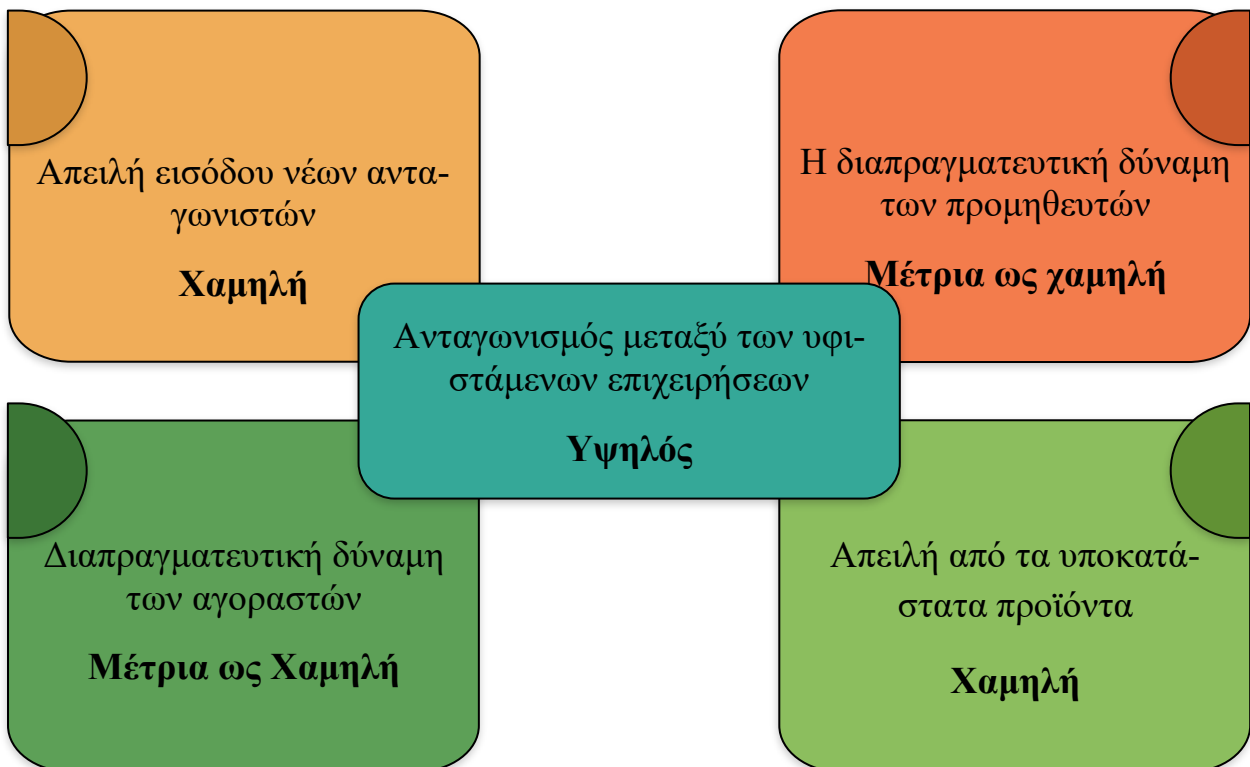
Ωστόσο, παρά την ελκυστικότητα αυτής της πρακτικής, το κόστος της διαδικασίας αξιοποίησης αυτών των υποπροϊόντων είναι συνήθως υψηλό. Η επεξεργασία, η διασφάλιση ποιότητας και η διαχείριση των θρεπτικών συστατικών που απαιτούνται για να χρησιμοποιηθούν τα υποπροϊόντα ως ζωοτροφές καθιστούν την διαδικασία οικονομικά μη βιώσιμη. Επομένως, αν και αρχικά τα υποπροϊόντα θα μπορούσαν να θεωρηθούν ως

απειλή για την αγορά ζωοτροφών, οι οικονομικοί περιορισμοί, καθώς και η αστάθεια της χημικής σύνθεσης τους, μειώνουν σημαντικά τον κίνδυνο.

Η παρουσία εναλλακτικών πηγών πρωτεΐνης, αποτελεί μέτρια απειλή, επιτρέποντας στους αγρότες να διαφοροποιήσουν τη διατροφή των ζώων. Ωστόσο, οι μοναδικές συνθέσεις και η διατροφική ισορροπία που παρέχονται από τις σύνθετες ζωοτροφές μπορεί να διατηρήσουν τη σημασία τους στη διατροφή των ζώων, περιορίζοντας τον αντίκτυπο στη διαπραγματευτική δύναμη.

Σχήμα 3. 1

Ανάλυση Porter σχηματική απεικόνιση



3.3 Ανάλυση SWOT

Η ανάλυση SWOT είναι ένα εργαλείο, το οποίο χρησιμοποιείται ευρέως από τις επιχειρήσεις στο στρατηγικό σχεδιασμό και στη στρατηγική διαχείριση, καθώς μπορεί να χρησιμοποιηθεί αποτελεσματικά τόσο στην οικοδόμηση της οργανωτικής όσο και της

ανταγωνιστικής στρατηγικής. Σύμφωνα με τη Συστημική Προσέγγιση, οι οργανισμοί είναι σύνολα που βρίσκονται σε αλληλεπίδραση με το περιβάλλον τους και αποτελούνται από διάφορα υποσυστήματα. Υπό αυτή την έννοια, ένας οργανισμός υπάρχει σε δύο περιβάλλοντα, το ένα αφορά το εσωτερικό του, ενώ το άλλο το εξωτερικό του. Η ανάλυση των παραπάνω περιβαλλόντων είναι αναγκαία κατά την διαμόρφωση των πρακτικών στρατηγικής διαχείρισης. Αυτή η διαδικασία εξέτασης του οργανισμού και του περιβάλλοντος του ονομάζεται ανάλυση SWOT (Emet, 2017).

Η Ανάλυση SWOT είναι ένα απλό αλλά ισχυρό εργαλείο για τον προσδιορισμό του μεγέθους των δυνατοτήτων και των ελλείψεων πόρων ενός οργανισμού, των ευκαιριών στην αγορά καθώς και των εξωτερικών απειλών. Έτσι λοιπόν, το ακρωνύμιο SWOT σημαίνει ‘strengths’(Δυνάμεις), ‘weakness’(Αδυναμίες), ‘opportunities’ (Ευκαιρίες) and ‘threats’(Απειλές). Η ανάλυση SWOT έχει δύο διαστάσεις: εσωτερική και εξωτερική, όπου στην πρώτη περιλαμβάνονται τα δυνατά σημεία και οι αδυναμίες, ενώ στην δεύτερη περιέχονται οι ευκαιρίες και οι απειλές (Emet, 2017).

3.2.1 Δυνατά σημεία

1) Η εταιρεία διαθέτει ήδη ένα εδραιωμένο πελατολόγιο

Η υφιστάμενη παρουσία της εταιρίας στην εμπορία ζωοτροφών συνιστά σημαντικό πλεονέκτημα λόγω της ύπαρξης μιας καλά εδραιωμένης πελατειακής βάσης. Το παραπάνω παρέχει μια ισχυρή βάση για την εισαγωγή και την προώθηση των ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών της εταιρίας στην αγορά.

2) Ύπαρξη χώρου εγκατάστασης

Η εταιρία διαθέτει χώρο, στον οποίο μπορεί να εγκατασταθεί ο εξοπλισμός για την παραγωγή των ζωοτροφών. Αυτό το στρατηγικό πλεονέκτημα διευκολύνει χρονικά και χρηματικά την υλοποίηση της επένδυσης.

3) Γνώση των τοπικών αναγκών

Η μακροχρόνια παρουσία της επιχείρησης στον αγροτικό τομέα έχει συμβάλει στην κατανόηση των αναγκών, των ιδιαιτεροτήτων και των δυνατών σημείων των γεωργικών και κτηνοτροφικών εκμεταλλεύσεων της περιοχής. Η επίγνωση τόσο των προκλήσεων όσο και των ευκαιριών του τοπικού αγροτικού τομέα, θα συμβάλλει στην ανάπτυξη και την παραγωγή προϊόντων ειδικά προσαρμοσμένων στις ανάγκες των κτηνοτρόφων της Θεσσαλίας. Το παραπάνω μπορεί να συντελέσει στην ανάπτυξη ισχυρών δεσμών με την αγροτική κοινότητα, καθιερώνοντας την εταιρεία ως αξιόπιστο συνεργάτη, οποίος ανταποκρίνεται στις απαιτήσεις της περιφερειακής αγοράς.

4) Καθιερωμένες σχέσεις με προμηθευτές

Λόγω της εμπορικής δραστηριότητας της επιχείρησης, έχει αναπτυχθεί ένα δίκτυο γεωργών, οι οποίοι έχουν την δυνατότητα παραγωγής πρώτων υλών ζωοτροφών υψηλής ποιοτικής αξίας. Έτσι εξασφαλίζεται σε ένα ικανοποιητικό βαθμό η επάρκεια των πρώτων υλών αλλά και η ποιότητα του τελικού παραγόμενου προϊόντος.

5) Πραγματοποίηση συμβολαιακής γεωργίας

Λόγω των υπολοίπων δραστηριοτήτων της εταιρίας, διατίθεται μια μακροχρόνια εμπειρία όσο αφορά την συμβολαιακή γεωργία. Στην ουσία η συμβολαιακή γεωργία, αποτελεί μια συμφωνία μεταξύ των παραγωγών και της επιχείρησης, στην οποία αναφέρονται συγκεκριμένες προϋποθέσεις σχετικά με τα ποιοτικά χαρακτηριστικά, καθώς και η ελάχιστη εγγυημένη τιμή αγοράς των παραγόμενων προϊόντων. Αυτό συμβάλει στην διασφάλιση ενός εγγυημένου εισοδήματος για τους παραγωγούς, καθώς εξασφαλίζεται η διάθεση των προϊόντων τους στην ελάχιστη εγγυημένη τιμή. Παράλληλα η επιχείρηση διασφαλίζει την προμήθεια των πρώτων υλών της στην συμφωνηθείσα ποσότητα αλλά και ποιότητα, εξασφαλίζοντας τον καλύτερο προγραμματισμό της παραγωγής των τελικών προϊόντων.

6) Υφιστάμενο δίκτυο διανομής

Λόγω της εμπορικής δραστηριότητας της επιχείρησης, διατίθεται ένα καλά εδραιωμένο δίκτυο διανομής. Έτσι θα είναι δυνατή η αποτελεσματική διανομή των ιδιοπαραγόμενων ζωοτροφών στην αγορά και επομένως η επιτάχυνση της διείσδυσης τους στην αγορά.

7) Αναγνωρισιμότητα της επωνυμίας της επιχείρησης

Η εταιρία έχει δημιουργήσει μια αξιόπιστη επωνυμία στα χρόνια λειτουργίας της και έχει καλλιεργήσει εμπιστοσύνη μεταξύ των πελατών της. Αυτό μπορεί να συμβάλει στην ύπαρξη θετικής αντίληψης για τα προϊόντα της στην αγορά αλλά και στην αναγνώριση της ως έναν αξιόπιστο παίκτη στον τομέα των ζωοτροφών.

3.2.2 Αδυναμίες

1) Έλλειψη τεχνογνωσίας αναφορικά με την παραγωγική διαδικασία

Μια αδυναμία που εντοπίζεται κατά την μετάβασή της επιχείρησης από το εμπόριο ζωοτροφών στην παραγωγή είναι η έλλειψη άμεσης εμπειρίας σε μεγάλης κλίμακας παραγωγή και μεταποίηση. Η απουσία εμπειρίας αναφορικά με την πραγματοποίηση βασικών διεργασιών όπως η διαχείριση των εργασιών παραγωγής, η διασφάλιση του ποιοτικού ελέγχου και η βελτιστοποίηση της αποτελεσματικότητας, ενδέχεται να αποτελέσει μια σημαντική πρόκληση.

Προκειμένου να επιτευχθεί ο μετριασμός της αδυναμίας, θα πρέπει να πραγματοποιηθούν επενδύσεις για ολοκληρωμένα προγράμματα κατάρτισης του υφιστάμενου προσωπικού ή να προσληφθούν επαγγελματίες με εξειδίκευση στην παραγωγή ζωοτροφών. Η οικοδόμηση μιας εξειδικευμένης και έμπειρης ομάδας θα είναι απαραίτητη για τη διασφάλιση μιας αποτελεσματικής μετάβασης.

2) Έλλειψη υποδομών

Η ύπαρξη διαθέσιμου χώρου για την εγκατάσταση, αποτελεί σημαντικό πλεονέκτημα, αλλά η έλλειψη αντίστοιχης υποδομής αποτελεί πιθανή αδυναμία. Η απουσία έτοιμων προς χρήση εγκαταστάσεων και εξοπλισμού παραγωγής αποτελεί πρόκληση για την εγκαθίδρυση μιας μονάδας παραγωγής ζωοτροφών.

Για την αντιμετώπιση της αδυναμίας θα πρέπει να πραγματοποιηθούν σημαντικές επενδύσεις για την κατασκευή παραγωγικών εγκαταστάσεων και την απόκτηση των απαραίτητων μηχανημάτων. Η απαίτηση τόσο κεφαλαίου όσο και χρόνου για την κατασκευή

των απαραίτητων υποδομών, ενδέχεται να αποτελέσει τροχοπέδη στην επίτευξη μιας γρήγορης μετάβασης από την εμπορία στην παραγωγή ζωοτροφών σε μεγάλη κλίμακα.

3.2.3 Ευκαιρίες

1) Κοινή Αγροτική Πολιτική

Η συμμετοχή σε πρωτοβουλίες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής (ΚΑΠ), όπως η παρέμβαση Π3-73-2.3, η οποία στοχεύει στην παροχή υποστήριξης για τη μεταποίηση/εμπορία ή/και την προώθηση γεωργικών προϊόντων, αποτελεί μια σημαντική ευκαιρία για την έναρξη της επιχειρηματικής δραστηριότητας στην παραγωγή ζωοτροφών. Μέσω της παρέμβασης χορηγείται, όπως αναλύθηκε στο κεφάλαιο 3.1.1, χρηματοδότηση για την ίδρυση, εκσυγχρονισμό, επέκταση, μετέγκατασταση, μονάδων παραγωγής και αποθηκευτικών χώρων.

2) Τεχνολογική Πρόοδος

Η ενσωμάτωση των σύγχρονων τεχνολογιών στην παραγωγή ζωοτροφών συνιστά μια σημαντική προοπτική για τη βελτίωση της λειτουργικής αποτελεσματικότητας, τη διασφάλιση του ποιοτικού ελέγχου και την προώθηση της καινοτομίας των προϊόντων. Οι επενδύσεις σε εξοπλισμό τελευταίας τεχνολογίας και ψηφιακές τεχνολογίες μπορούν να βελτιστοποιήσουν τις διαδικασίες, να βελτιώσουν την σύνθεση των παραγόμενων προϊόντων και να κατατάξουν την εταιρεία ως ηγέτη στην υιοθέτηση σύγχρονων πρακτικών παραγωγής ζωοτροφών.

3) Παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας

Η παροχή υπηρεσιών προστιθέμενης αξίας, όπως είναι η παροχή συμβουλών σε κτηνοτρόφους για την βελτίωση της διατροφής των αγροτικών ζώων, καθώς και σε γεωργούς για την βελτίωση των παραγόμενων προϊόντων, τα οποία χρησιμοποιούνται ως πρώτη ύλη για την παραγωγή ζωοτροφών. Η προσφορά αυτών των πρόσθετων υπηρεσιών θα ενισχύσει την διαφοροποίηση στην αγορά και θα σφυρηλατήσει περαιτέρω την σχέση της

εταιρείας με τους πελάτες της, αυξάνοντας την αξία της διάρκειας ζωής του πελάτη (Customer Lifetime Value).

4) Συνεργασία με αγροτικούς συνεταιρισμούς

Η συνεργασία με αγροτικούς συνεταιρισμούς προσφέρει την ευκαιρία επέκτασης της αγοράς και ενίσχυσης των δεσμών με την αγροτική κοινότητα. Οι συνεργασίες αυτές, μπορούν να συμβάλλουν στην ανταλλαγή γνώσεων, στην δημιουργία ενός ισχυρού δικτύου διανομής και στην λήψη πληροφοριών αναφορικά με τις εξελισσόμενες ανάγκες των αγροτών στη Θεσσαλία.

5) Συνεργασία για έρευνα και ανάπτυξη

Η συνεργασία με ερευνητικά ιδρύματα, πανεπιστήμια και γεωργικούς οργανισμούς αποτελεί μια ευκαιρία για την προώθηση της καινοτομίας και την ανάπτυξη των κατάλληλων ζωοτροφών. Μέσω των συνεργασιών αυτών, θα είναι δυνατή η ανάπτυξη εξατομικευμένων λύσεων για τους κτηνοτρόφους, ενισχύοντας κατά συνέπεια το ανταγωνιστικό πλεονέκτημα της εταιρείας. Επιπλέον μπορεί να συμβάλει στην καλύτερη ενσωμάτωση βιώσιμων πρακτικών, στην αποδοτικότερη παραγωγή προϊόντων και στην αποτελεσματικότερη αντιμετώπιση των αναδυόμενων ζητημάτων στην παραγωγή ζωοτροφών.

6) Ηλεκτρονικό εμπόριο και Ψηφιακό Μάρκετινγκ

Το ηλεκτρονικό εμπόριο και το ψηφιακό μάρκετινγκ αντιπροσωπεύει μια σημαντική ευκαιρία για την επέκταση της εμβέλειας της επιχείρησης σε νέες αγορές. Η διαδικτυακή παρουσία επιτρέπει την άμεση αλληλεπίδραση με τους ενδιαφερόμενους, διευκολύνοντας την πραγματοποίηση συναλλαγών, τη διάδοση πληροφοριών και την υποστήριξη πελατών. Επιπλέον, η εφαρμογή στρατηγικών ψηφιακού μάρκετινγκ, όπως η στοχευμένη διαφήμιση και το μάρκετινγκ περιεχομένου, μπορεί να παρουσιάσει αποτελεσματικά τις προτάσεις πώλησης της εταιρείας, καθώς και τα οφέλη των προϊόντων.

7) Επέκταση σε αγορές του εξωτερικού

Η στρατηγική γεωγραφική θέση της Θεσσαλίας προσφέρει πρόσβαση στις διεθνείς αγορές, παρέχοντας τη δυνατότητα αξιοποίησης νέων βάσεων πελατών και αύξησης των

εσόδων πέρα από τα εγχώρια σύνορα. Η επέκταση σε εξαγωγικές αγορές όχι μόνο διευρύνει την εμβέλεια στην αγορά, αλλά και μειώνει την εξάρτηση από τις συνθήκες της τοπικής αγοράς, μετριάζοντας τους κινδύνους που συνδέονται με τις περιφερειακές οικονομικές διακυμάνσεις και ενισχύοντας τη συνολική επιχειρηματική ανθεκτικότητα. Η στρατηγική έρευνα αγοράς, οι συνεργασίες διανομής και η συμμόρφωση με τους κανονισμούς εξαγωγών θα είναι απαραίτητα στοιχεία για την επιτυχή επέκταση της αγοράς σε χώρες του εξωτερικού.

3.2.4 Απειλές

1) Ανταγωνιστικό τοπίο αγοράς

Όπως διαπιστώθηκε και κατά την ανάλυση Porter, ο υφιστάμενος ανταγωνισμός αποτελεί σημαντική απειλή και δυσχεραίνει την απόκτηση μεγάλων μεριδίων της αγοράς. Ο έντονος ανταγωνισμός μπορεί επίσης να οδηγήσει σε πολέμους τιμών, μείωση του περιθωρίου κέρδους και στην ανάγκη για αυξημένες προσπάθειες μάρκετινγκ για τη διαφοροποίηση των προϊόντων και τη διατήρηση των πελατών.

2) Κυμαινόμενο κόστος πρώτων υλών

Η αστάθεια στις τιμές των βασικών πρώτων υλών, αποτελεί απειλή για το κόστος παραγωγής και τα περιθώρια κέρδους. Οι ξαφνικές αυξήσεις τιμών ή οι ελλείψεις προσφοράς μπορεί να επηρεάσουν την ικανότητα διατήρησης ανταγωνιστικών τιμών και μπορεί να επιβάλλουν την αναπροσαρμογή των στρατηγικών τιμολόγησης.

3) Κανονιστικές αλλαγές και συμμόρφωση με τους κανονισμούς

Οι εξελισσόμενες κανονιστικές απαιτήσεις και τα πρότυπα συμμόρφωσης στον κλάδο των ζωοτροφών αποτελούν απειλή για τη λειτουργική αποτελεσματικότητα και τους οικονομικούς πόρους. Οι αλλαγές στους κανονισμούς που σχετίζονται με τα σκευάσματα ζωοτροφών, την επισήμανση ή τα πρότυπα ασφαλείας ενδέχεται να απαιτούν σημαντικές επενδύσεις, τροποποιήσεις των υφιστάμενων διαδικασιών, τεκμηρίωση και εκπαίδευση

εργαζομένων για τη διασφάλιση της συμμόρφωσης, με αποτέλεσμα αυξημένο λειτουργικό κόστος.

4) Ραγδαία εξέλιξη της τεχνολογίας

Οι ραγδαίες εξελίξεις στις τεχνολογίες παραγωγής ζωοτροφών και στον αυτοματισμό αποτελούν άλλη μια σημαντική απειλή. Αυτό διότι, η αδυναμία εναρμόνισης μιας επιχείρησης με τις τεχνολογικές εξελίξεις, καθώς και η μειωμένη υιοθέτηση καινοτόμων μεθόδων παραγωγής, μπορεί να έχει ως αποτέλεσμα τη μείωση της ανταγωνιστικότητας και τον κίνδυνο υπέρβασης από τεχνολογικά προηγμένους ανταγωνιστές.

5) Περιβαλλοντικοί Παράγοντες και Κλιματική Αλλαγή

Περιβαλλοντικοί παράγοντες, συμπεριλαμβανομένων των φυσικών καταστροφών και της κλιματικής αλλαγής, αποτελούν ένα ύψιστης σημασίας ζήτημα των τελευταίων ετών. Οι ξηρασίες, οι πλημμύρες και γενικότερα τα ακραία καιρικά φαινόμενα μπορούν να διαταράξουν τις αλυσίδες εφοδιασμού, να επηρεάσουν τη διαθεσιμότητα των πρώτων υλών ζωοτροφών και να αυξήσουν το κόστος παραγωγής, επηρεάζοντας τη συνολική επιχειρηματική απόδοση.

4. Τεχνοοικονομική Ανάλυση

Η τεχνοοικονομική ανάλυση αποτελεί θεμελιώδες εργαλείο για την αξιολόγηση της οικονομικής βιωσιμότητας και των πιθανών αποδόσεων μιας επένδυσης. Στην παρούσα μελέτη, η ανάλυση αυτή εφαρμόζεται στην περίπτωση της καθετοποίησης της παραγωγής ζωοτροφών, με στόχο την πλήρη ενσωμάτωση της παραγωγικής διαδικασίας εντός της επιχείρησης. Η μετάβαση στην ιδιοπαραγωγή απαιτεί μια εμπειριστατωμένη αξιολόγηση όλων των οικονομικών παραμέτρων που συνδέονται με το εγχείρημα, προκειμένου να εξακριβωθεί η οικονομική του σκοπιμότητα.

Η τεχνοοικονομική ανάλυση, στο πλαίσιο της παρούσας διατριβής, περιλαμβάνει την πλήρη αποτίμηση του κόστους εγκατάστασης, λειτουργίας και συντήρησης του απαραίτητου εξοπλισμού και υποδομών για την παραγωγή ζωοτροφών, καθώς και την εκτίμηση του λειτουργικού κόστους και των δαπανών για το ανθρώπινο δυναμικό. Παράλληλα, εξετάζεται η χρηματοδότηση της επένδυσης, λαμβάνοντας υπόψη τις δυνατότητες χρηματοδότησης από ίδια και ξένα κεφάλαια, καθώς και οι προβλέψεις για τις ταμειακές ροές και τις αποσβέσεις. Με βάση αυτές τις παραμέτρους, γίνεται αξιολόγηση της συνολικής οικονομικής απόδοσης της επένδυσης, μέσω κριτηρίων όπως το νεκρό σημείο και οι δείκτες κερδοφορίας.

Η ενότητα αυτή αποσκοπεί στην εκτενή ανάλυση του συνολικού κόστους της επένδυσης και της αποδοτικότητάς της, προκειμένου να διαπιστωθεί η οικονομική βιωσιμότητα της στρατηγικής καθετοποίησης. Μέσω της διερεύνησης των οικονομικών και τεχνολογικών παραμέτρων της επένδυσης, η επιχείρηση θα είναι σε θέση να κατανοήσει καλύτερα τις προκλήσεις και τα οφέλη που συνδέονται με την εφαρμογή μιας τέτοιας στρατηγικής, καθώς και να διαμορφώσει την κατάλληλη προσέγγιση για την επίτευξη των στρατηγικών της στόχων

4.1 Κόστος Επένδυσης και Χρηματοδότηση

Η ανάλυση του κόστους επένδυσης και της χρηματοδότησης αποτελεί τον πρώτο και ίσως τον πιο καθοριστικό παράγοντα για την επιτυχία μιας επιχειρηματικής πρωτοβουλίας. Σε αυτή την ενότητα, θα διερευνηθούν οι κεφαλαιακές ανάγκες της επένδυσης,

συμπεριλαμβανομένων των πάγιων εγκαταστάσεων, του απαραίτητου μηχανολογικού εξοπλισμού και των αρχικών λειτουργικών εξόδων. Η ακριβής αποτίμηση του κόστους επένδυσης είναι κρίσιμη για τη λήψη αποφάσεων σχετικά με τη βιωσιμότητα της ιδιοπαραγωγής ζωοτροφών. Επιπλέον, θα εξεταστούν οι πηγές χρηματοδότησης, τόσο από ίδιους πόρους όσο και από εξωτερική δανειοδότηση ή άλλες μορφές κεφαλαιακής στήριξης. Η σωστή κατανομή και διαχείριση της χρηματοδότησης είναι απαραίτητη για την ελαχιστοποίηση του χρηματοοικονομικού κινδύνου και την επίτευξη μακροπρόθεσμης οικονομικής απόδοσης.

Με βάση τα δεδομένα και τις προδιαγραφές της παραγωγικής διαδικασίας, το αρχικό κόστος της επένδυσης εκτιμήθηκε στο ποσό των 721.400 €. Ο υπολογισμός αυτός περιλαμβάνει αναλυτικά τα κόστος των εγκαταστάσεων, των υποδομών και του εξοπλισμού, το οποίο απαιτεί συνολικά 444.900 €, τις αμοιβές των συμβούλων και των τεχνικών για την εγκατάσταση, οι οποίες ανέρχονται στα 45.000 €, καθώς και το απαραίτητο κεφάλαιο κίνησης το οποίο υπολογίζεται στα 231.500 € (Πίνακας 4.1).

Πίνακας 4. 1

Κόστος επένδυσης (σε €)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	Συμβατικό κόστος (σε €)
1. Κτιριακά Έργα και Υποδομές	143.700
2. Μηχανολογικός Εξοπλισμός Παραγωγής	134.500
3. Εξοπλισμός Αποθήκευσης και Μεταφοράς	166.700
4. Λοιπός Εξοπλισμός και Υπηρεσίες	45.000
ΣΥΝΟΛΟ 1	489.900
Αρχικό κεφάλαιο κίνησης	156.500
ΣΥΝΟΛΟ 2	646.400

Το συνολικό ύψος της επένδυσης ανέρχεται επομένως σε 646.400 €, εκ των οποίων 156.500 € αποτελούν το αρχικό κεφάλαιο κίνησης. Το υπόλοιπο 489.900 € αντιπροσωπεύει τη συμβατική επένδυση, η οποία καλύπτεται κατά 40% από ίδια κεφάλαια (195.960

€), κατά 30% από επιχορήγηση (146.970€) και κατά 30% από ξένα κεφάλαια (146.970 €), όπως φαίνεται στον Πίνακα 4.2. Αυτή η χρηματοδοτική δομή εξασφαλίζει τη σταθερότητα της επένδυσης και τη βέλτιστη κατανομή των πόρων μεταξύ ιδίων και ξένων κεφαλαίων.

Πίνακας 4. 2

Πηγή Χρηματοδότησης

A. ΣΥΜΒΑΤΙΚΗ ΕΠΕΝΔΥΣΗ	%	€
Ίδια συμμετοχή	40%	195.960
Επιχορήγηση	30%	146.970
Ξένα κεφάλαια	30%	146.970
ΣΥΝΟΛΟ	100%	489.900
Αρχικό κεφάλαιο κίνησης		156.500
ΓΕΝΙΚΟ ΣΥΝΟΛΟ		646.400

Όσο αφορά τα ξένα κεφάλαια, η αποπληρωμή του μακροπρόθεσμου δανείου θα πραγματοποιηθεί με τη μέθοδο των ισόποσων χρεολυτικών δόσεων, όπου κάθε έτος αποπληρώνεται ένα σταθερό ποσό κεφαλαίου, το οποίο έχει υπολογιστεί σε 14.697 €. Κατά τη διάρκεια της περιόδου αποπληρωμής, οι συνολικές ετήσιες δόσεις μειώνονται προοδευτικά, καθώς το χρεολύσιο παραμένει σταθερό, ενώ οι τόκοι υπολογίζονται επί του εκάστοτε υπολοίπου του δανείου (Πίνακας 4.3).

Πίνακας 4. 3

Αποπληρωμή μακροπρόθεσμου δανείου

ΧΡΟΝΟΔΙΑΓΡΑΜΜΑ ΑΠΟΠΛΗΡΩΜΗΣ	ΕΤΟΣ										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Τοκοχρεολύσιο		29.394	27.924	26.455	24.985	23.515	22.046	20.576	19.106	17.636	16.167
Χρεολύσιο		14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697
Τόκοι		14.697	13.227	11.758	10.288	8.818	7.349	5.879	4.409	2.939	1.470
Υπόλοιπο Δανείου	146.970	132.273	117.576	102.879	88.182	73.485	58.788	44.091	29.394	14.697	0

4.2 Κόστος Παραγωγής και Λειτουργικά Κόστη

Η ενότητα αυτή εξετάζει το κόστος παραγωγής και τα λειτουργικά κόστη που συνδέονται με τη λειτουργία της επιχείρησης. Το κόστος παραγωγής περιλαμβάνει όλες τις δαπάνες που σχετίζονται άμεσα με την παραγωγή ζωοτροφών, όπως πρώτες ύλες, ενέργεια και κόστος συντήρησης του εξοπλισμού, ενώ τα λειτουργικά κόστη αφορούν τις δαπάνες που απαιτούνται για την καθημερινή λειτουργία της επιχείρησης, όπως μισθοδοσία, διοικητικές δαπάνες και άλλες σταθερές και μεταβλητές δαπάνες. Η ανάλυση αυτή συμβάλλει στην κατανόηση της διάρθρωσης των εξόδων και στον προσδιορισμό των βασικών παραγόντων που επηρεάζουν τη βιωσιμότητα και την αποδοτικότητα της επιχείρησης.

4.2.1 Συνταγή Παραγωγής

Για τις ανάγκες της παρούσας μελέτης, επιλέχθηκε να αναλυθούν τρία χαρακτηριστικά μείγματα, τα οποία η επιχείρηση θα μπορούσε να ενσωματώσει σε μια πιθανή μελλοντική επένδυση. Η επιλογή των συνθέσεων έγινε με κριτήριο την κάλυψη των διατροφικών αναγκών των ζώων, ενώ παράλληλα δόθηκε έμφαση στη βελτιστοποίηση της παραγωγικότητας και τη διατήρηση του κόστους σε βιώσιμα επίπεδα.

Έτσι λοιπόν, αναλύονται τρεις διαφορετικές συνθέσεις μείγματος ανάλογα με τις ανάγκες των ζώων: μείγματα χαμηλής γαλακτοπαραγωγής, υψηλής γαλακτοπαραγωγής και πάχυνσης αμνών. Κάθε μία από τις συνθέσεις διαμορφώνεται από διαφορετικές πρώτες ύλες και οι ποσότητες αυτών καθορίζουν το συνολικό κόστος παραγωγής για το κάθε είδος μείγματος.

1. Μείγμα χαμηλής γαλακτοπαραγωγής αιγών:

Το συνολικό κόστος του μείγματος ανέρχεται σε 301,30 €/τόνο. Οι βασικές πρώτες ύλες που συμμετέχουν είναι ο καρπός αραβόσιτου (22%), το σογιάλευρο (18%) και το πίτυρα σίτου (11%).

2. Μείγμα υψηλής γαλακτοπαραγωγής αιγών:

Το συνολικό κόστος του μείγματος είναι 302,60 €/τόνο. Οι σημαντικότερες πρώτες ύλες είναι ο καρπός αραβόσιτου (32%), το σογιάλευρο (17%) και το πίτυρα σίτου (11%).

3. Μείγμα πάχυνσης αμνών:

Το κόστος αυτού του μείγματος ανέρχεται σε 282,15 €/τόνο. Κυριαρχεί η χρήση αραβόσιτου (70%) και σογιάλευρου (8,5%), που είναι κατάλληλα για τη γρήγορη αύξηση του σωματικού βάρους.

Κάθε τύπος μείγματος περιλαμβάνει επίσης μικρότερα ποσοστά ειδικών συμπληρωμάτων και ανόργανων στοιχείων, προκειμένου να καλύψει τις διατροφικές ανάγκες των ζώων (Πίνακας 4.4).

Πίνακας 4. 4

Συνταγή Παραγωγής

Πρώτες ύλες	1. Μείγμα Χαμηλής Γαλακτοπαραγωγής	2. Μείγμα Υψηλής Γαλακτοπαραγωγής	3. Μείγμα Πάχυνσης Αμνών
<i>Αφυδατωμένη μηδική (ΣΥΜΠΗΚΤΑ)</i>	4,00%	4,00%	0,00%
<i>Βαμβακάλευρο</i>	4,00%	3,00%	4,00%
<i>Διττανθρακικό Νάτριο (ΣΟΔΑ)</i>	0,00%	1,00%	0,00%
<i>Ηλιάλευρο</i>	6,50%	6,50%	14,00%
<i>Ισορροπιστής</i>	2,50%	2,50%	2,50%
<i>Καρπός Αραβόσιτου</i>	32,00%	32,00%	70,00%
<i>Καρπός Κρίθης</i>	20,00%	20,00%	0,00%
<i>Μαρμαρόσκονη</i>	1,00%	1,50%	0,50%
<i>Πίτυρα σίτου</i>	11,00%	11,00%	0,00%
<i>Σογιάλευρο (44% ΟΑΟ)</i>	18,00%	17,00%	8,50%
<i>Φωσφορικό Μονοασβέστιο</i>	1,00%	1,50%	0,00%
<i>Τεχνικό φωσφορικό διασβέστιο</i>	0,00%	0,00%	0,50%

4.2.2 Συνολικές αναλώσεις ανά έτος

Κάθε μείγμα έχει συγκεκριμένες αναλογίες πρώτων υλών, οι οποίες συνθέτουν την απαιτούμενη ποσότητα για την παραγωγή των αντίστοιχων προϊόντων. Ο πίνακας 4.5

παρουσιάζει τις ποσότητες των πρώτων υλών που θα χρειαστεί η επιχείρηση για την παραγωγή των τριών τύπων μείγματος, κατανεμημένες ανά έτος σε τόνους. Οι αναλύσεις πραγματοποιούνται για κάθε πρώτη ύλη ξεχωριστά, καταγράφοντας τη σταδιακή αύξηση στην κατανάλωση κατά τα επόμενα δέκα χρόνια. Συνολικά, η επιχείρηση θα πρέπει να διαχειριστεί σημαντικές ποσότητες πρώτων υλών, οι οποίες αυξάνονται ετησίως, προκειμένου να καλυφθούν οι ανάγκες των παραπάνω μειγμάτων για την επόμενη δεκαετία.

Πίνακας 4. 5

Αναλώσεις ανά έτος σε τόνους

Ποσότητες πρώτων υλών ανά έτος σε τόνους										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Αφυδατωμένη μηδική	630	643	655	669	682	696	709	724	738	753
Βαμβακάλευρο	840	857	874	891	909	927	946	965	984	1.004
Διττανθρακικό Νάτριο	70	71	73	74	76	77	79	80	82	84
Ηλιάλευρο	2.004	2.044	2.085	2.126	2.169	2.212	2.257	2.302	2.348	2.395
Ισορροπιστής	569	580	592	604	616	628	641	653	666	680
Καρπός Αρα- βόσιτου	9.940	10.139	10.342	10.548	10.759	10.975	11.194	11.418	11.646	11.879
Καρπός Κρίθης	3.150	3.213	3.277	3.343	3.410	3.478	3.547	3.618	3.691	3.765
Μαρμαρό- σκονη	228	232	237	241	246	251	256	261	267	272
Πίτυρα σίτου	1.733	1.767	1.802	1.839	1.875	1.913	1.951	1.990	2.030	2.070
Σογιάλευρο	3.360	3.427	3.496	3.566	3.637	3.710	3.784	3.860	3.937	4.016
Φωσφορικό Μονοασβέστιο	193	196	200	204	208	213	217	221	226	230
Τεχνικό φω- σφορικό δια- σβέστιο	35	36	36	37	38	39	39	40	41	42

4.2.3 Συνολικό Κόστος Παραγωγής

Στον Πίνακα 4.6 παρουσιάζεται το κόστος παραγωγής, το οποίο παρουσιάζει μια σταδιακή αύξηση κατά τη διάρκεια των 10 ετών, η οποία αποδίδεται τόσο στην αύξηση των τιμών των πρώτων υλών όσο και στη γενική αύξηση του βιομηχανικού κόστους. Κατά το 1ο έτος, το συνολικό κόστος παραγωγής ανέρχεται στα 6.729.625 €, ενώ μέχρι το 10ο έτος, το κόστος αυτό έχει αυξηθεί κατά περίπου 1,3 εκατ. ευρώ, φτάνοντας στα 8.042.525 €. Το κόστος των πρώτων υλών αυξάνεται από 6.047.125 € το 1ο έτος σε 7.049.941 € το 10ο έτος, παρουσιάζοντας αύξηση της τάξης των 1,2 εκατ. Ευρώ περίπου. Παράλληλα το βιομηχανικό κόστος, Το βιομηχανικό κόστος, αυξάνεται από **682.500€** το πρώτο έτος σε **815.651€** το δέκατο έτος, γεγονός που αντιστοιχεί σε μια μέση ετήσια αύξηση.

Πίνακας 4. 6

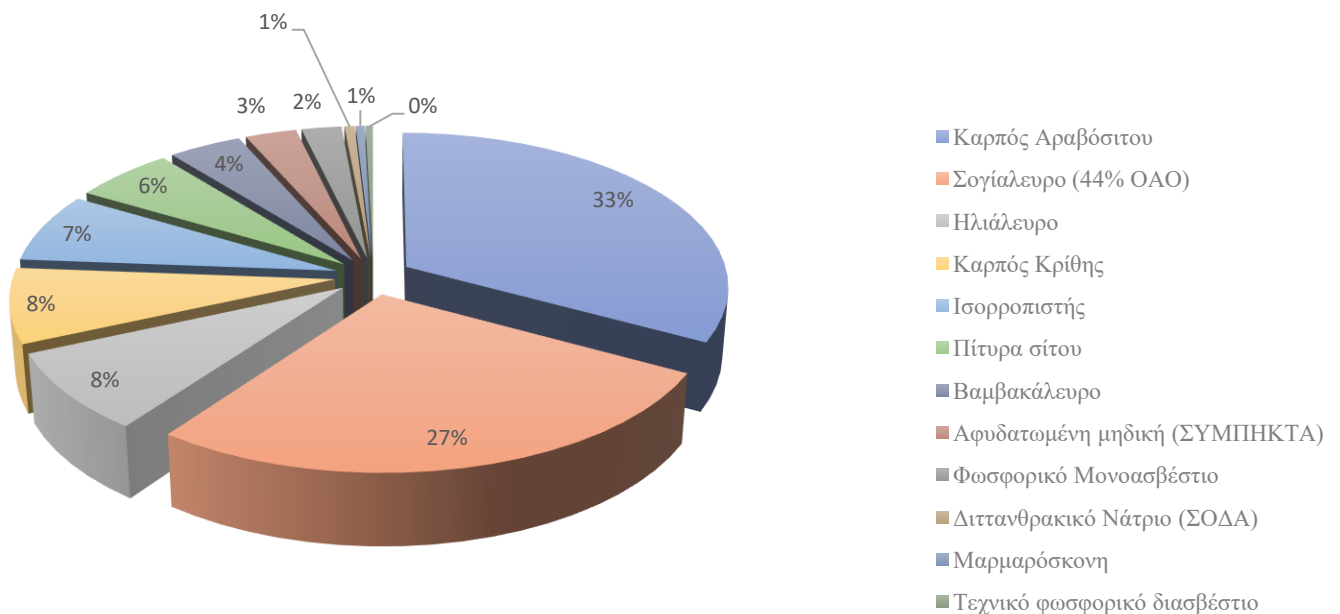
Συνολικό κόστος παραγωγής (σε €)

	ΕΤΟΣ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΥΛΙΚΑ										
<i>Αφυδατωμένη μηδική</i>	176.400	179.928	183.527	187.197	190.941	194.760	198.655	202.628	206.681	210.814
<i>Βαμβακάλευρο</i>	252.000	257.040	262.181	267.424	272.773	278.228	283.793	289.469	295.258	301.163
<i>Διττανθρακικό Νάτριο</i>	35.000	35.700	36.414	37.142	37.885	38.643	39.416	40.204	41.008	41.828
<i>Ηλιάλευρο</i>	500.938	510.956	521.175	531.599	542.231	553.075	564.137	575.420	586.928	598.667
<i>Ισορροπιστής</i>	437.938	446.696	455.630	464.743	474.038	483.518	493.189	503.053	513.114	523.376
<i>Καρπός Αραβόσιτου</i>	1.988.000	2.027.760	2.068.315	2.109.682	2.151.875	2.194.913	2.238.811	2.283.587	2.329.259	2.375.844
<i>Καρπός Κρίθης</i>	472.500	481.950	491.589	501.421	511.449	521.678	532.112	542.754	553.609	564.681
<i>Μαρμαρόσκονη</i>	29.575	30.167	30.770	31.385	32.013	32.653	33.306	33.972	34.652	35.345
<i>Πίττρα σίτου</i>	346.500	353.430	360.499	367.709	375.063	382.564	390.215	398.020	405.980	414.100
<i>Σογιάλευρο</i>	1.646.400	1.679.328	1.712.915	1.747.173	1.782.116	1.817.759	1.854.114	1.891.196	1.929.020	1.967.600
<i>Φωσφ. Μονοασβέστιο</i>	136.675	139.409	142.197	145.041	147.941	150.900	153.918	156.997	160.137	163.339
<i>Τεχν. Φωσφ. διασβέστιο</i>	25.200	25.704	26.218	26.742	27.277	27.823	28.379	28.947	29.526	30.116
ΣΥΝΟΛΟ ΚΟΣΤΟΥΣ Α ΥΛΩΝ	6.047.125	6.168.068	6.291.429	6.417.257	6.545.603	6.676.515	6.810.045	6.946.246	7.085.171	7.226.874
<i>Βιομηχανικό Κόστος</i>	682.500	696.150	710.073	724.274	738.760	753.535	768.606	783.978	799.658	815.651
ΣΥΝΟΛΟ	6.729.625	6.864.218	7.001.502	7.141.532	7.284.363	7.430.050	7.578.651	7.730.224	7.884.828	8.042.525

Πιο αναλυτικά, η μελέτη των βασικών πρώτων υλών αποκαλύπτει ότι συγκεκριμένες κατηγορίες πρώτων υλών, αποτελούν τους κυριότερους συντελεστές του αυξημένου κόστους παραγωγής. Ο Καρπός Αραβόσιτου, με το μεγαλύτερο ποσοστό συμμετοχής (32,9%), και το Σογιάλευρο, με συμμετοχή (27,2%), είναι οι δύο πρώτες ύλες που επιβαρύνουν συγκριτικά περισσότερο το συνολικό κόστος (Γράφημα 4.1). Παράλληλα ακολουθεί το ηλιάλευρο με ποσοστό συμμετοχής 8,3%, ο καρπός κριθής με 7,8% και ο ισορροπιστής με 7,2%.

Γράφημα 4. 1

Ποσοστό συμμετοχής υλών στο συνολικό κόστος Α υλών



4.3 Αποσβέσεις και Χρηματοοικονομική Ανάλυση

Η ανάλυση των αποσβέσεων και η χρηματοοικονομική αξιολόγηση αποτελούν κρίσιμα στοιχεία για την εκτίμηση της βιωσιμότητας και αποδοτικότητας μιας επένδυσης. Οι αποσβέσεις, ως βασικός μηχανισμός κατανομής του κόστους των παγίων περιουσιακών στοιχείων κατά τη διάρκεια της ωφέλιμης ζωής τους, συμβάλλουν στη διατήρηση της οικονομικής ευρωστίας της επιχείρησης, ενώ επηρεάζουν άμεσα τη φορολογική βάση και τη συνολική χρηματοοικονομική εικόνα. Παράλληλα, η χρηματοοικονομική ανάλυση

επικεντρώνεται στη πραγματοποίηση προβλέψεων των ταμειακών ροών και στις ανάγκες ρευστότητας της επιχείρησης. Τα δεδομένα αυτά αποτελούν ύψιστης σημασίας στοιχεία, τα οποία θα συμβάλλουν στον καλύτερο προγραμματισμό των υποχρεώσεων της επιχείρησης και στην διατήρηση της οικονομικής της σταθερότητας.

4.3.1 Αποσβέσεις

Στο πλαίσιο αυτό, στον Πίνακα 4.7 παρουσιάζεται ο υπολογισμός των αποσβέσεων για τις διάφορες κατηγορίες δαπανών της επιχείρησης σε σχέση με το συμβατικό τους κόστος, τον συντελεστή απόσβεσης και τη διάρκεια απόσβεσης σε έτη.

- **Κτιριακά:** Το συμβατικό κόστος ανέρχεται στις 100.000 ευρώ με ετήσιο συντελεστή απόσβεσης 5% για 20 έτη. Η ετήσια απόσβεση ανέρχεται στα 5.000 ευρώ και συνεχίζεται με σταθερό ρυθμό καθ' όλη τη διάρκεια των 10 ετών που εξετάζονται, με υπολειμματική αξία 50.000 ευρώ στο τέλος.
- **Μηχανολογικός εξοπλισμός:** Το κόστος ανέρχεται στα 294.900 ευρώ με συντελεστή απόσβεσης 10% και διάρκεια απόσβεσης 10 ετών. Η ετήσια απόσβεση ανέρχεται στα 29.490 ευρώ, χωρίς υπολειμματική αξία στο τέλος της περιόδου.
- **Δαπάνες μελετών - αμοιβές συμβούλων:** Το κόστος είναι 5.000 ευρώ με συντελεστή απόσβεσης 10% και διάρκεια απόσβεσης 10 ετών. Η ετήσια απόσβεση ανέρχεται στα 2.400 ευρώ, επίσης χωρίς υπολειμματική αξία στο τέλος.

Συνολικά, η επιχείρηση καταγράφει ετήσιες αποσβέσεις ύψους 36.890 ευρώ για τα πρώτα 10 έτη, με την υπολειμματική αξία των κτιριακών δαπανών να ανέρχεται στα 50.000 ευρώ στο τέλος της περιόδου.

Πίνακας 4. 7

Υπολογισμός αποσβέσεων

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΤΟΣ										ΥΠΟΛ. ΑΞΙΑ
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
Κτιριακά	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	5.000	50.000
Μηχανολογικός εξοπλισμός	29.490	29.490	29.490	29.490	29.490	29.490	29.490	29.490	29.490	29.490	0
Δαπάνες μελετών-αμοιβές συμβούλων	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	2.400	0
ΣΥΝΟΛΟ	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	50.000

4.2.2 Δυναμικότητα Μονάδας

Για την διατύπωση των ταμειακών ροών και τον οικονομικών αποτελεσμάτων είναι απαραίτητο να υπολογιστεί η δυναμικότητα της μονάδας καθώς και το ποσοστό της μέσης εκμετάλλευση της δυναμικότητας για κάθε ένα από τα μείγματα. Ο Πίνακας 4.8 επομένως, παρουσιάζει την εξέλιξη της παραγωγής για τρία διαφορετικά μείγματα ζωοτροφών (χαμηλής γαλακτοπαραγωγής, υψηλής γαλακτοπαραγωγής και πάχυνσης αμνών) για μια δεκαετή περίοδο, λαμβάνοντας υπόψη τη δυναμικότητα της μονάδας και το ποσοστό απασχόλησης.

- Μείγμα Χαμηλής Γαλακτοπαραγωγής: Η δυναμικότητα της μονάδας ανέρχεται σε 35.000 μονάδες/έτος, με το ποσοστό απασχόλησης να ξεκινά από 25% το πρώτο έτος και να φτάνει το 30% στο τέλος της περιόδου. Η παραγωγή αυξάνεται αντίστοιχα, ξεκινώντας από 8.750 μονάδες το πρώτο έτος και φτάνοντας τις 10.457 μονάδες στο δέκατο έτος.
- Μείγμα Υψηλής Γαλακτοπαραγωγής: Η δυναμικότητα παραμένει επίσης στις 35.000 μονάδες/έτος, με το ποσοστό απασχόλησης να ξεκινά από 20% και να

φτάνει το 24% στο τέλος της περιόδου. Η παραγωγή κυμαίνεται από 7.000 μονάδες το πρώτο έτος και φτάνει στις 8.366 μονάδες το δέκατο έτος.

- Μείγμα Πάχυνσης Αμνών: Παρόμοια με το μείγμα υψηλής γαλακτοπαραγωγής περιόδου, η δυναμικότητα της μονάδας είναι 35.000 μονάδες/έτος. Το ποσοστό απασχόλησης αυξάνεται από 20% σε 24% μέσα στα δέκα έτη, ενώ η παραγωγή αυξάνεται από 7.000 σε 8.366 μονάδες.

Ο Πίνακας 4.8 αναδεικνύει την αυξητική πορεία στην απασχόληση και την παραγωγή της μονάδας για κάθε τύπο μείγματος, επισημαίνοντας την αναμενόμενη αύξηση της αποδοτικότητας στο πέρασμα του χρόνου.

Πίνακας 4. 8

Δυναμικότητα Μονάδας

ΠΑΡΑΓΩΓΗ		ΕΤΟΣ									
		1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
1. ΜΕΙΓΜΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ											
Δυναμικότητα μονάδας/έτος	35.000										
Απασχόληση μονάδας		25%	26%	26%	27%	27%	28%	28%	29%	29%	30%
Παραγωγή μονάδας		8.750	8.925	9.104	9.286	9.471	9.661	9.854	10.051	10.252	10.457
2. ΜΕΙΓΜΑ ΥΨΗΛΗΣ ΠΕΡΙΟΔΟΥ											
Δυναμικότητα μονάδας/έτος	35.000										
Απασχόληση μονάδας		20%	20%	21%	21%	22%	22%	23%	23%	23%	24%
Παραγωγή μονάδας		7.000	7.140	7.283	7.428	7.577	7.729	7.883	8.041	8.202	8.366
3. ΜΕΙΓΜΑ ΠΑΧΥΝΣΗΣ ΑΜΝΩΝ											
Δυναμικότητα μονάδας/έτος	35.000										
Απασχόληση μονάδας		20%	20%	21%	21%	22%	22%	23%	23%	23%	24%
Παραγωγή μονάδας		7.000	7.140	7.283	7.428	7.577	7.729	7.883	8.041	8.202	8.366

4.2.3 Κατανομή Πωλήσεων και Τιμές Πώλησης

Ο Πίνακας 4.9 καταδεικνύει την κατανομή των πωλήσεων εσωτερικού για τα τρία είδη μιγμάτων (χαμηλής γαλακτοπαραγωγής, υψηλής γαλακτοπαραγωγής, πάχυνσης αμνών). Και στα τρία μείγματα, το 95% των πωλήσεων πραγματοποιείται μέσω χονδρικής και το υπόλοιπο 5% μέσω λιανικής πώλησης. Στη λιανική πώληση, το 60% αφορά μεγάλους πελάτες, ενώ το 40% μικρούς πελάτες.

Πίνακας 4. 9

Κατανομή Πωλήσεων

	1. ΜΕΙΓΜΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	2. ΜΕΙΓΜΑ ΥΨΗΛΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	3. ΜΕΙΓΜΑ ΠΑΧΥΝΣΗΣ ΑΜΝΩΝ
Πωλήσεις εσωτερικού	100%	100%	100%
- Χονδρική	95%	95%	95%
- Λιανική	5%	5%	5%
- Μεγάλοι πελάτες	60%	60%	60%
- Μικροί πελάτες	40%	40%	40%

Οι τιμές πώλησης ανά τόνο για τα τρία μείγματα διαφοροποιούνται ελαφρώς (Πίνακας 4.10). Στη χονδρική πώληση, οι τιμές για το μείγμα χαμηλής γαλακτοπαραγωγής ανέρχονται σε 355,534 €/τόνο, για το μείγμα υψηλής γαλακτοπαραγωγής σε 357,068 €/τόνο, ενώ για το μείγμα πάχυνσης αμνών είναι χαμηλότερες, στα 332,937 €/τόνο.

Στη λιανική πώληση, οι τιμές για μεγάλους πελάτες είναι αντίστοιχα 376,625 €/τόνο, 376,625 €/τόνο και 352,688 €/τόνο για τα τρία μείγματα. Οι τιμές για μικρούς πελάτες είναι υψηλότερες, φτάνοντας τα 391,690 €/τόνο για το μείγμα χαμηλής γαλακτοπαραγωγής, τα 393,380 €/τόνο για το υψηλής γαλακτοπαραγωγής, και τα 366,795 €/τόνο για το μείγμα πάχυνσης αμνών.

Η σταθμισμένη τιμή για το μείγμα χαμηλής γαλακτοπαραγωγής είναι 356,890€/τόνο, για το μείγμα υψηλής γαλακτοπαραγωγής 358,430€/τόνο και για το μείγμα πάχυνσης αμνών 334,207 €/τόνο. Οι σταθμισμένες τιμές λιανικής είναι επίσης υψηλότερες, φτάνοντας τα 382,651 €/τόνο, 384,302 €/τόνο και 358,331 €/τόνο αντίστοιχα.

Αυτή η ανάλυση επισημαίνει τη στρατηγική τιμολόγησης και την κατανομή των πωλήσεων ανάμεσα σε χονδρική και λιανική, καθώς και μεταξύ μεγάλων και μικρών πελατών, δίνοντας μια συνολική εικόνα για τα έσοδα που μπορεί να αποφέρει κάθε μείγμα.

Πίνακας 4. 10

Τιμές πώλησης μειγμάτων

	1. ΜΕΙΓΜΑ ΧΑΜΗΛΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟ- ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	2. ΜΕΙΓΜΑΥΨΗ- ΛΗΣ ΓΑΛΑΚΤΟ- ΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	3. ΜΕΙΓΜΑ ΠΑ- ΧΥΝΣΗΣ ΑΜΝΩΝ
	(€ /tn)	(€ / tn)	(€ / tn)
- Χονδρική	355,534	357,068	332,937
- Λιανική			
- Μεγάλοι πελάτες	376,625	376,625	352,688
- Μικροί πελάτες	391,690	393,380	366,795
Σταθμισμένη τιμή	356,890	358,430	334,207
Σταθμισμένη τιμή λιανικής	382,651	384,302	358,331

4.2.4 Προβλεπόμενες Πωλήσεις

Το σύνολο των πωλήσεων εσωτερικού, όπως αποτυπώνεται στον Πίνακα 4.11 για όλα τα μείγματα ξεκινά από 8.062.091 € το πρώτο έτος και φτάνει στα 9.634.945 € το δέκατο έτος. Ειδικότερα:

- Μείγμα χαμηλής γαλακτοπαραγωγής:

Ξεκινά με 3.158.377 € τον πρώτο χρόνο και φτάνει τα 3.774.553 € το δέκατο έτος, με σταθερή ετήσια αύξηση.

- Μείγμα υψηλής γαλακτοπαραγωγής:

Από 2.537.604 € το πρώτο έτος, αυξάνεται στα 3.032.671 € το δέκατο έτος, δείχνοντας επίσης θετική τάση.

- Μείγμα πάχυνσης αμνών:

Η αξία των πωλήσεων αυξάνεται από 2.366.110 € σε 2.827.720 € στο τέλος της δεκαετίας.

Πίνακας 4. 11

Προβλεπόμενες πωλήσεις (σε €)

ΠΡΟΪΟΝΤΑ	ΕΤΟΣ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΣΥΝΟΛΟ ΠΩΛΗΣΕΩΝ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ										
1. ΜΕΙΓΜΑ ΧΑ-ΜΗΛΗΣ ΓΑΛΛΟΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	3.158.377	3.221.545	3.285.976	3.351.695	3.418.729	3.487.104	3.556.846	3.627.983	3.700.542	3.774.553
2. ΜΕΙΓΜΑ ΥΨΗΛΗΣ ΓΑΛΛΟΚΤΟΠΑΡΑΓΩΓΗΣ	2.537.604	2.588.356	2.640.123	2.692.925	2.746.784	2.801.719	2.857.754	2.914.909	2.973.207	3.032.671
3. ΜΕΙΓΜΑ ΠΑΧΥΝΣΗΣ Α-ΜΝΩΝ	2.366.110	2.413.432	2.461.701	2.510.935	2.561.153	2.612.377	2.664.624	2.717.917	2.772.275	2.827.720
ΣΥΝΟΛΟ	8.062.091	8.223.333	8.387.799	8.555.555	8.726.666	8.901.200	9.079.224	9.260.808	9.446.024	9.634.945

4.2.5 Προβλεπόμενες λειτουργικές δαπάνες

Στον Πίνακα 4.12 παρουσιάζονται οι προβλέψεις για τις λειτουργικές δαπάνες της επιχείρησης για τα επόμενα 10 έτη. Οι δαπάνες αφορούν διάφορες κατηγορίες εξόδων, όπως έξοδα διοίκησης, έξοδα διάθεσης, ασφάλιστρα, συντήρηση, τέλη και δημοτικούς φόρους, καθώς και διάφορα άλλα έξοδα. Ο πίνακας αυτός περιγράφει την αναμενόμενη εξέλιξη των δαπανών με την πάροδο του χρόνου. Πιο συγκεκριμένα:

- **Έξοδα Διοίκησης:** Τα έξοδα διοίκησης προβλέπεται να αυξάνονται ετησίως κατά 5.000 €, ξεκινώντας από 25.000 € το πρώτο έτος και φτάνοντας στα 70.000 € το δέκατο έτος. Η αύξηση αυτή αντανακλά τις ανάγκες διαχείρισης της επιχείρησης καθώς αυτή μεγαλώνει.
- **Έξοδα Διάθεσης:** Τα έξοδα διάθεσης ακολουθούν παρόμοια ανοδική πορεία, αυξανόμενα από 15.000 € το πρώτο έτος στα 42.000 € το δέκατο έτος.

- **Ασφάλιστρα:** Τα ασφάλιστρα παραμένουν σταθερά καθ' όλη τη διάρκεια των 10 ετών, με ετήσιο κόστος 1.000 €.
- **Συντήρηση:** Η δαπάνη συντήρησης προβλέπεται επίσης σταθερή, στα 3.000 € ανά έτος.
- **Τέλη και Δημοτικοί Φόροι:** Αυτά τα έξοδα παρουσιάζουν σταθερή αύξηση, αρχίζοντας από 15.000 € το πρώτο έτος και φτάνοντας στα 23.270 € το δέκατο έτος.
- **Διάφορα Έξοδα:** παραμένουν σταθερά στα 3.000 € ετησίως.

Το συνολικό ποσό των δαπανών αυξάνεται προοδευτικά με τα χρόνια, από 62.000 € το πρώτο έτος στα 142.270 € το δέκατο έτος, αντικατοπτρίζοντας την ανάπτυξη της επιχείρησης και τις ανάγκες της σε διοικητική και λειτουργική υποστήριξη. Η αύξηση αυτή των λειτουργικών δαπανών είναι λογική και προβλέπεται να διαχειριστεί με την παράλληλη αύξηση των πωλήσεων και των κερδών της επιχείρησης.

Πίνακας 4. 12

Λοιπά Κόστη (σε €)

ΚΑΤΗΓΟΡΙΑ ΔΑΠΑΝΗΣ	ΕΤΟΣ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Έξοδα Διοίκησης	25.000	30.000	35.000	40.000	45.000	50.000	55.000	60.000	65.000	70.000
Έξοδα Διάθεσης	15.000	18.000	21.000	24.000	27.000	30.000	33.000	36.000	39.000	42.000
Ασφάλιστρα	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000	1.000
Συντήρηση	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
Τέλη & Δημ. Φόροι	15.000	15.750	16.538	17.364	18.233	19.144	20.101	21.107	22.162	23.270
Δάφορα έξοδα	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000	3.000
ΣΥΝΟΛΟ	62.000	70.750	79.538	88.364	97.233	106.144	115.101	124.107	133.162	142.270

4.4 Υποχρεώσεις και Κεφαλαιακές Ροές

4.4.1 Βραχυπρόθεσμες Υποχρεώσεις

Ο Πίνακας 4.13 παρουσιάζει τον υπολογισμό των βραχυπρόθεσμων υποχρεώσεων της επιχείρησης και του αναγκαίου κεφαλαίου κίνησης για τα επόμενα 10 έτη. Τα δεδομένα αυτά είναι κρίσιμα για τη διαχείριση της ρευστότητας της επιχείρησης, καθώς και για τον προσδιορισμό των αναγκών χρηματοδότησης για την κάλυψη των ημερήσιων λειτουργικών δαπανών.

- Αποθέματα Α' και βοηθητικών υλών: Τα αποθέματα πρώτων υλών και βοηθητικών υλών παραμένουν σταθερά καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου, στα 296.995 €. Αυτή η σταθερότητα δείχνει μια συνεπή διαχείριση των αποθεμάτων, με μικρή ή καθόλου διακύμανση.
- Αποθέματα ημιέτοιμων προϊόντων: Δεν υπάρχουν αποθέματα ημιέτοιμων προϊόντων, καθώς όλα τα προϊόντα είναι είτε πρώτες ύλες είτε έτοιμα προς πώληση.
- Αποθέματα έτοιμων προϊόντων: Τα αποθέματα έτοιμων προϊόντων επίσης διατηρούνται σταθερά στα 395.993 € ανά έτος.
- Αναγκαία διαθέσιμα: Τα αναγκαία διαθέσιμα για την κάλυψη τρεχουσών υποχρεώσεων είναι σταθερά στα 661.029 €, εξασφαλίζοντας επαρκή ρευστότητα για την επιχείρηση.
- Πιστώσεις προς πελάτες: Η πίστωση προς τους πελάτες αυξάνεται ετησίως κατά ένα προβλεπόμενο ποσοστό, ξεκινώντας από 496.978 € το πρώτο έτος και φτάνοντας στα 593.935 € το δέκατο έτος. Αυτή η αύξηση αντανακλά την ανάπτυξη των πωλήσεων και των σχετικών πιστώσεων.
- Πιστώσεις Προμηθευτών: Οι πιστώσεις προς προμηθευτές επίσης αυξάνονται με την πάροδο του χρόνου, ξεκινώντας από 298.214 € το πρώτο έτος και φτάνοντας στα 356.394 € το δέκατο έτος, αντανακλώντας τις προβλεπόμενες αυξήσεις στην προμήθεια των αναγκαίων προϊόντων για την παρασκευή των ζωοτροφών.

Το καθαρό αναγκαίο κεφάλαιο κίνησης (μετά την αφαίρεση των πιστώσεων προμηθευτών) αυξάνεται ελαφρώς κάθε χρόνο, από 1.552.781 € το πρώτο έτος σε 1.591.559

€ το δέκατο έτος. Αυτή η προβλεπόμενη αύξηση δείχνει μια σταθερή ανάγκη για ρευστότητα καθώς η επιχείρηση επεκτείνεται.

Πίνακας 4. 13

Βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις

ΥΠΟΛΟΓΙΣΜΟΣ ΒΡΑΧΥΠΡΟΘΕΣΜΩΝ ΥΠΟΧΡΕΩΣΕΩΝ	ΕΤΟΣ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Αποθέματα Α' και βοηθητικών υλών	296.995	296.995	296.995	296.995	296.995	296.995	296.995	296.995	296.995	296.995
Αποθέματα ημιέτοιμων	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Αποθέματα έτοιμων	395.993	395.993	395.993	395.993	395.993	395.993	395.993	395.993	395.993	395.993
Αναγκαία διαθέσιμα	661.029	661.029	661.029	661.029	661.029	661.029	661.029	661.029	661.029	661.029
Πιστώσεις προς πελατεία	496.978	506.918	517.056	527.397	537.945	548.704	559.678	570.872	582.289	593.935
Σύνολο Ι	1.850.996	1.860.935	1.871.073	1.881.415	1.891.963	1.902.721	1.913.696	1.924.889	1.936.307	1.947.952
Μείον πιστώσεις προμηθευτών	298.214	304.179	310.262	316.467	322.797	329.253	335.838	342.555	349.406	356.394
Αναγκαίο Κεφάλαιο Κίνησης	1.552.781	1.556.756	1.560.811	1.564.947	1.569.166	1.573.469	1.577.858	1.582.335	1.586.901	1.591.559

4.4.2 Προβλεπόμενες Ταμειακές Ροές

Στον Πίνακα 4.14 παρουσιάζεται η προβλεπόμενη ταμειακή ροή της επιχείρησης για τα επόμενα δέκα έτη. Το ταμειακό υπόλοιπο, οι εισροές και οι εκροές αναλύονται λεπτομερώς, προκειμένου να διασφαλιστεί η ομαλή λειτουργία της επιχείρησης και να κατανοηθεί η δυναμική της οικονομικής της διαχείρισης.

Οι εισροές της επιχείρησης προέρχονται από διάφορες πηγές, όπως το υπόλοιπο ταμείου από την προηγούμενη χρήση, τα αποτελέσματα προ αποσβέσεων και φόρων, τις πιστώσεις προς πελάτες, τις πιστώσεις από προμηθευτές, την ίδια συμμετοχή, τα μακροπρόθεσμα δάνεια επένδυσης, τις ενισχύσεις δημοσίου καθώς και τις εισπράξεις χρεών προηγούμενης χρήσης. Αναλυτικότερα από την ανάλυση του Πίνακα 4.14 προκύπτει όσο αφορά τις εισροές, ότι:

- Υπόλοιπο ταμείου: Ξεκινάει με 156.500 € και αυξάνεται κάθε έτος λόγω των θετικών εισροών και των χαμηλών εκροών, φτάνοντας τα 6.848.577 € το δέκατο έτος.
- Αποτελέσματα προ αποσβέσεων και φόρων: Καταγράφεται σταθερή αύξηση από 1.220.769 € το πρώτο έτος σε 1.413.680 € το δέκατο έτος.
- Πιστώσεις προς πελάτες: Προβλέπεται αύξηση των πιστώσεων, ξεκινώντας από 496.978 € και φτάνοντας στα 593.935 € στο δέκατο έτος.

- Πιστώσεις από προμηθευτές: Σταθερή αύξηση των πιστώσεων από προμηθευτές από 298.214 € σε 356.394 € κατά τη δεκαετία.

Οι εκροές αντίστοιχα, περιλαμβάνουν τις δαπάνες επένδυσης, τα αποθέματα, τα χρεολύσια μακροπρόθεσμων δανείων, τους φόρους εισοδήματος, τα μερίσματα και τις Ειδικότερα υπολογίζεται ότι:

- Δαπάνες επένδυσης: Το πρώτο έτος καταγράφονται δαπάνες επένδυσης ύψους 489.900 €, ενώ τα υπόλοιπα έτη δεν προβλέπονται περαιτέρω επενδυτικές δαπάνες.
- Δαπάνες για αποθέματα: Καταγράφεται σταθερό ποσό αποθεμάτων κάθε έτος, 692.988 €, που αντιστοιχεί στην ανάγκη της επιχείρησης για συνεχή διαχείριση αποθεμάτων.
- Φόροι εισοδήματος: Αρχικά καταγράφονται στα 260.453 € και αυξάνονται στα 302.894 € έως το τέλος της περιόδου, λόγω της προβλεπόμενης αύξησης κερδοφορίας.
- Μερίσματα: Από 18.469 € το πρώτο έτος, φτάνουν στα 214.779 € το δέκατο έτος, αντικατοπτρίζοντας την πολιτική διανομής κερδών.

Από τα παραπάνω προκύπτει ότι, το σωρευμένο ταμειακό υπόλοιπο αυξάνεται σημαντικά, ξεκινώντας από 191.898 € το πρώτο έτος και φτάνοντας στα 7.725.229 € το δέκατο έτος. Αυτή η συνεχής αύξηση υποδεικνύει την ικανότητα της επιχείρησης να διατηρεί θετικό ταμειακό υπόλοιπο και να εξασφαλίζει την αναγκαία ρευστότητα για την κάλυψη των λειτουργικών και επενδυτικών της αναγκών. Συμπερασματικά, η επιχείρηση παρουσιάζει θετική ταμειακή ροή καθ' όλη τη διάρκεια της δεκαετούς περιόδου, διατηρώντας σημαντικό ταμειακό υπόλοιπο και διασφαλίζοντας την απαιτούμενη ρευστότητα. Οι επενδυτικές δαπάνες συγκεντρώνονται κυρίως το πρώτο έτος, ενώ σταδιακά αυξάνονται οι φόροι και τα μερίσματα, υποδεικνύοντας την ανάπτυξη και την αποδοτικότητα της επιχείρησης.

Πίνακας 4. 14

Ροές Κεφαλαίου

ΚΑΤΑΣΚΕΥΑΣΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΔΟΣ	ΕΤΟΣ										
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	
A. Εισροές											
Υπόλοιπο ταμείου		156.500	191.898	1.054.796	1.883.857	2.677.847	3.484.784	4.304.992	5.138.803	5.986.551	6.848.577
Αποτελέσματα προ αποσβέσεων και φόρων		1.220.769	1.240.138	1.260.002	1.280.371	1.301.253	1.322.657	1.344.593	1.367.069	1.390.095	1.413.680
Μείον πιστώσεις προς πελάτες		496.978	506.918	517.056	527.397	537.945	548.704	559.678	570.872	582.289	593.935
Πλέον πιστώσεις από προμηθευτές		298.214	304.179	310.262	316.467	322.797	329.253	335.838	342.555	349.406	356.394
Ίδια συμμετοχή	195.960		0	0	0	0	0	0	0	0	0
Μακροπρόθεσμα δάνεια επένδυσης	146.970										
Αρχικό κεφάλαιο κίνησης	156.500										
Ενισχύσεις Δημοσίου	146.970										
Εισπράξεις χρεών προηγούμενης χρήσης			496.978	506.918	517.056	527.397	537.945	548.704	559.678	570.872	582.289
ΣΥΝΟΛΟ Α	646.400	1.178.505	1.726.275	2.614.922	3.470.355	4.291.349	5.125.935	5.974.449	6.837.233	7.714.634	8.607.005
B. Εκροές											
Δαπάνες επένδυσης	489.900										
Δαπάνες για αποθέματα	0	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988
Μείον αποθέματα προηγούμενης χρήσης		0	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988	692.988
Χρεολύσια μακροπρόθεσμων δανείων επένδυσης		14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697
Φόροι εισοδήματος		260.453	264.715	269.085	273.566	278.160	282.869	287.695	292.639	297.705	302.894
Μερίσματα		18.469	93.853	143.104	193.983	197.241	200.580	204.002	207.508	211.100	214.779
Πληρωμές χρεών προηγούμενης χρήσης			298.214	304.179	310.262	316.467	322.797	329.253	335.838	342.555	349.406
ΣΥΝΟΛΟ Β	489.900	986.607	671.479	731.065	792.508	806.565	820.942	835.646	850.682	866.057	881.776
ΣΩΡΕΥΜΕΝΟ ΤΑΜΕΙΑΚΟ ΥΠΟΛΟΙΠΟ	156.500	191.898	1.054.796	1.883.857	2.677.847	3.484.784	4.304.992	5.138.803	5.986.551	6.848.577	7.725.229

4.5 Οικονομική Αξιολόγηση

4.5.1 Λογαριασμός Εκμετάλλευσης

Ο Πίνακας 4.15 απεικονίζει τον λογαριασμό εκμετάλλευσης για την επιχείρηση, από τον πρώτο έως τον δέκατο χρόνο λειτουργίας, με στόχο να παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα της πορείας του κύκλου εργασιών, των εξόδων και των κερδών.

1. Συνολικός Κύκλος Εργασιών: Ο συνολικός κύκλος εργασιών ξεκινά από **8.062.091** ευρώ στον πρώτο χρόνο και αυξάνεται σταδιακά, φτάνοντας τα **9.634.945** ευρώ στο δέκατο έτος. Αυτή η συνεχιζόμενη αύξηση αποτυπώνει τη σταθερή ανάπτυξη της επιχείρησης.

2. Κόστος Πωληθέντων: Το κόστος πωληθέντων εμφανίζει αντίστοιχη αύξηση, ξεκινώντας από **6.771.625** ευρώ τον πρώτο χρόνο και φτάνοντας τα **8.084.525** ευρώ το δέκατο έτος. Ωστόσο, η αύξηση αυτή είναι μικρότερη σε σύγκριση με τον κύκλο εργασιών, υποδεικνύοντας βελτίωση των περιθωρίων κέρδους.

3. Μικτό Κέρδος Εκμετάλλευσης: Το μικτό κέρδος εκμετάλλευσης, που αντιπροσωπεύει την κερδοφορία της επιχείρησης πριν από τα έξοδα διοίκησης και διάθεσης, ακολουθεί μια σταθερή ανοδική πορεία, αυξανόμενο από **1.290.466** ευρώ τον πρώτο χρόνο σε **1.550.420** ευρώ τον δέκατο χρόνο.

4. Έξοδα Διοίκησης και Διάθεσης: Τα έξοδα διοίκησης και διάθεσης παρουσιάζουν μικρές αλλά σταθερές αυξήσεις, αντικατοπτρίζοντας την ανάπτυξη και την επέκταση της επιχείρησης. Από **25.000** ευρώ για έξοδα διοίκησης τον πρώτο χρόνο, φτάνουν στα **70.000** ευρώ τον δέκατο χρόνο. Αντίστοιχα, τα έξοδα διάθεσης αυξάνονται από **15.000** ευρώ τον πρώτο χρόνο σε **42.000** ευρώ τον δέκατο χρόνο.

5. Αποτελέσματα προ Τόκων, Αποσβέσεων & Φόρων: Τα αποτελέσματα προ τόκων, αποσβέσεων και φόρων (EBITDA) κυμαίνονται από **1.235.466** ευρώ τον πρώτο χρόνο έως **1.415.150** ευρώ τον δέκατο χρόνο, δείχνοντας την αυξημένη λειτουργική κερδοφορία.

6. Καθαρά Αποτελέσματα προ Φόρων: Μετά την αφαίρεση των τόκων και αποσβέσεων, τα καθαρά αποτελέσματα προ φόρων ξεκινούν από **1.183.879** ευρώ τον πρώτο χρόνο και φτάνουν τα **1.376.790** ευρώ τον δέκατο χρόνο.

7. Φόρος Εισοδήματος: Ο φόρος εισοδήματος ανέρχεται σε **260.453** ευρώ το πρώτο έτος και αυξάνεται στα **302.894** ευρώ το δέκατο έτος, με βάση τον σταθερό φορολογικό συντελεστή **22%**.

8. Καθαρά Αποτελέσματα: Τα καθαρά αποτελέσματα της επιχείρησης μετά την αφαίρεση των φόρων ξεκινούν από **923.425** ευρώ και φτάνουν στα **1.073.896** ευρώ το δέκατο έτος.

9. Διάθεση Μερισμάτων: Τα μερίσματα που διανέμονται αυξάνονται σε ποσοστό με την πάροδο του χρόνου. Από **18.469** ευρώ τον πρώτο χρόνο, τα διανεμόμενα μερίσματα φτάνουν στα **214.779** ευρώ τον δέκατο χρόνο, με την επιχείρηση να διανέμει το **20%** των καθαρών κερδών από τον πέμπτο χρόνο και μετά.

10. Αποθεματικό: Το υπόλοιπο των καθαρών κερδών που διατίθεται για αποθεματικό κυμαίνεται από **904.957** ευρώ τον πρώτο χρόνο σε **859.117** ευρώ το δέκατο έτος, αποτελώντας ένα σημαντικό μέρος της κερδοφορίας που επανεπενδύεται στην επιχείρηση

Πίνακας 4. 15

Λογαριασμός εκμετάλλευσης

	ΕΤΟΣ									
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΣΥΝΟΛΟ ΚΥΚΛΟΥ ΕΡΓΑΣΙΩΝ	8.062.091	8.223.333	8.387.799	8.555.555	8.726.666	8.901.200	9.079.224	9.260.808	9.446.024	9.634.945
Μείον : Κόστος πωληθέντων	6.771.625	6.906.218	7.043.502	7.183.532	7.326.363	7.472.050	7.620.651	7.772.224	7.926.828	8.084.525
ΜΙΚΤΟ ΚΕΡΑΟΣ ΕΚΜΕΤΑΛΛΕΥΣΗΣ	1.290.466	1.317.115	1.344.297	1.372.023	1.400.304	1.429.150	1.458.573	1.488.584	1.519.196	1.550.420
Μείον : Εξοδα Διοίκησης	25.000	30.000	35.000	40.000	45.000	50.000	55.000	60.000	65.000	70.000
Μείον : Εξοδα διάθεσης	15.000	18.000	21.000	24.000	27.000	30.000	33.000	36.000	39.000	42.000
Μείον : Φόροι & τέλη (πλην Φόρου Εισοδήματος)	15.000	15.750	16.538	17.364	18.233	19.144	20.101	21.107	22.162	23.270
ΛΕΙΤΟΥΡΓΙΚΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	1.235.466	1.253.365	1.271.760	1.290.659	1.310.071	1.330.006	1.350.471	1.371.478	1.393.034	1.415.150
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΚΩΝ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ & ΦΟΡΩΝ	1.235.466	1.253.365	1.271.760	1.290.659	1.310.071	1.330.006	1.350.471	1.371.478	1.393.034	1.415.150
Μείον : τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων κεφαλαίου κίνησης	14.697	13.227	11.758	10.288	8.818	7.349	5.879	4.409	2.939	1.470
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ & ΦΟΡΩΝ	1.220.769	1.240.138	1.260.002	1.280.371	1.301.253	1.322.657	1.344.593	1.367.069	1.390.095	1.413.680
Μείον : Αποσβέσεις (μη επιχορηγούμενου μέρους επένδυσης)	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890	36.890
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	1.183.879	1.203.248	1.223.112	1.243.481	1.264.363	1.285.767	1.307.703	1.330.179	1.353.205	1.376.790
Μείον: Φόρος εισοδήματος	260.453	264.715	269.085	273.566	278.160	282.869	287.695	292.639	297.705	302.894
ΚΑΘΑΡΟ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑ	923.425	938.533	954.028	969.915	986.203	1.002.898	1.020.008	1.037.539	1.055.500	1.073.896
ΚΑΘΑΡΑ ΚΕΡΑΗ ΠΡΟΣ ΔΙΑΘΕΣΗ ΜΕΡΙΣΜΑΤΟΣ	2%	10%	15%	20%	20%	20%	20%	20%	20%	20%
ΜΕΡΙΣΜΑΤΑ	18.469	93.853	143.104	193.983	197.241	200.580	204.002	207.508	211.100	214.779
ΥΠΟΛΟΙΠΟ ΚΑΘΑΡΟΥ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣ ΑΠΟΘΕΜΑΤΙΚΟ	904.957	844.680	810.923	775.932	788.963	802.319	816.006	830.032	844.400	859.117

4.5.2 Αξιολόγηση Επένδυσης

Ο Πίνακας 4.16 παρουσιάζει την ανάλυση της επένδυσης από την οπτική της εθνικής οικονομίας, βασισμένη στις ταμειακές ροές που προκύπτουν από τα αποτελέσματα προ τόκων, αποσβέσεων και φόρων (EBITDA), καθώς και την αρχική δαπάνη της επένδυσης και του κεφαλαίου κίνησης.

Οι ταμειακές ροές αποτυπώνουν τις εισροές και τις εκροές της επένδυσης σε βάθος 10 ετών. Στην αρχή, στο έτος 0, η επιχείρηση πραγματοποιεί επενδυτικές εκροές που ανέρχονται σε 489.900 ευρώ, οι οποίες αφορούν τις δαπάνες της επένδυσης, και 156.500 ευρώ για το αρχικό κεφάλαιο κίνησης. Από το έτος 1 έως το έτος 10, οι εισροές προκύπτουν από τα λειτουργικά αποτελέσματα της επιχείρησης (EBITDA), με σταθερή αύξηση από 1.235.466 ευρώ το πρώτο έτος σε 1.415.150 ευρώ το δέκατο έτος. Οι καθαρές

ταμειακές ροές της επιχείρησης γίνονται θετικές από το έτος 1, μετά την κάλυψη των αρχικών δαπανών της επένδυσης.

Η Καθαρή Παρούσα Αξία (ΚΠΑ) της επένδυσης, που υπολογίζεται με βάση τις ταμειακές ροές σε βάθος δεκαετίας, ανέρχεται σε 8.641.936 ευρώ. Η θετική ΚΠΑ υποδεικνύει ότι η επένδυση είναι οικονομικά βιώσιμη και αναμένεται να δημιουργήσει σημαντική αξία για την εθνική οικονομία.

Παράλληλα, ο Δείκτης Κόστους-Οφέλους (Benefit-Cost Ratio, BCR) ανέρχεται σε 14,37. Αυτό σημαίνει ότι για κάθε 1 ευρώ που επενδύεται, η επένδυση επιστρέφει 14,37 ευρώ στην εθνική οικονομία, γεγονός που φανερώνει την αποδοτικότητα της επένδυσης.

Συμπερασματικά, Ο Πίνακας 4.15 δείχνει ότι η επένδυση, από την οπτική της εθνικής οικονομίας, είναι εξαιρετικά επικερδής. Η Καθαρή Παρούσα Αξία είναι ιδιαίτερα υψηλή, και ο ο λόγος φελιών κόστους (BCR) υποδεικνύει ότι η επένδυση είναι πολλαπλάσια αποδοτική. Οι καθαρές ταμειακές ροές από τον πρώτο κιάλας χρόνο γίνονται θετικές, γεγονός που ενισχύει την οικονομική βιωσιμότητα και την απόδοση της επένδυσης.

Πίνακας 4. 15

Αξιολόγηση επένδυσης-Οπτική Εθνικής Οικονομίας

ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	ΕΤΟΣ										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΕΙΣΡΟΕΣ											
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΚΩΝ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ & ΦΟΡΩΝ	0	1.235.466	1.253.365	1.271.760	1.290.659	1.310.071	1.330.006	1.350.471	1.371.478	1.393.034	1.415.150
ΕΚΡΟΕΣ											
Δαπάνες επένδυσης	489.900	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Αρχικό κεφάλαιο κίνησης	156.500										-156.500
Τόκοι βραχυπρόθεσμου δανεισμού		0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Υποσύνολο	646.400	0	0	0	0	0	0	0	0	0	-156.500
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ (Εισροές-Εκροές)	-646.400	1.235.466	1.253.365	1.271.760	1.290.659	1.310.071	1.330.006	1.350.471	1.371.478	1.393.034	1.571.650

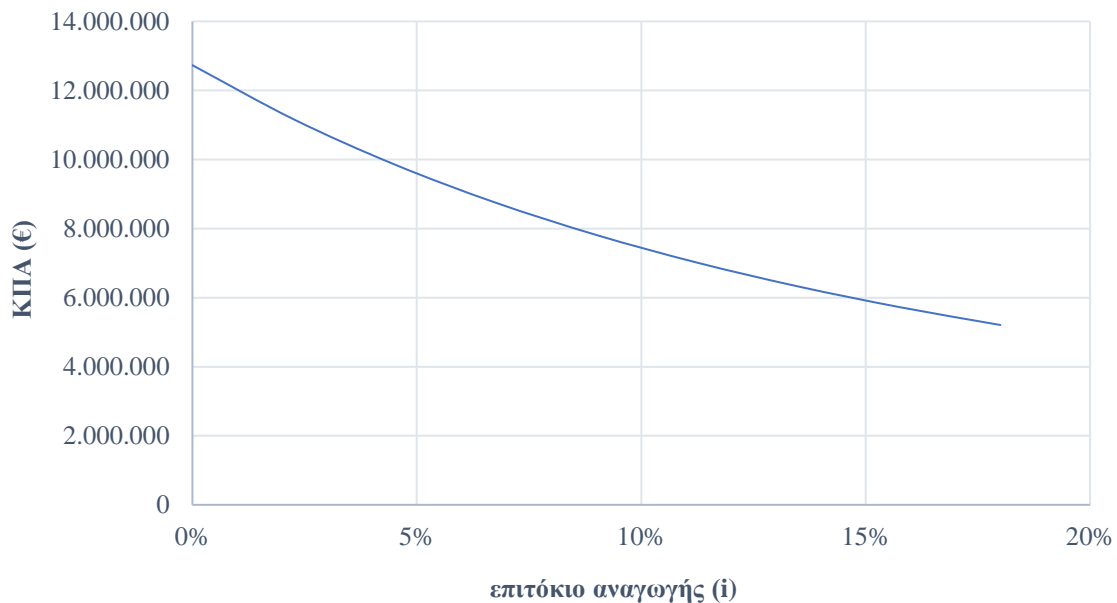
ΚΑΘΑΡΗ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ (Κ.Π.Α., NPV)	€ 8.641.936
BCR	14,37

Το Γράφημα 4.2 δείχνει πώς μεταβάλλεται η Καθαρή Παρούσα Αξία (ΚΠΑ) της επένδυσης σε διάφορα επιτόκια αναγωγής, τα οποία κυμαίνονται από 0% έως 18%.

- **Χαμηλά επιτόκια (0%-2%):** Σε χαμηλά επιτόκια αναγωγής, η ΚΠΑ είναι πολύ υψηλή, φτάνοντας τα **12.731.560** ευρώ όταν το επιτόκιο είναι **0%**. Αυτό σημαίνει ότι η επένδυση είναι ιδιαίτερα ελκυστική όταν το κόστος κεφαλαίου είναι χαμηλό.
- **Μέτρια επιτόκια (5%-9%):** Καθώς το επιτόκιο αυξάνεται, η ΚΠΑ μειώνεται, αλλά παραμένει θετική, υποδεικνύοντας ότι η επένδυση παραμένει αποδοτική ακόμη και με πιο αυστηρές οικονομικές συνθήκες.
- **Υψηλά επιτόκια (14%-18%):** Παρά τη μείωση της ΚΠΑ, η επένδυση παραμένει οικονομικά βιώσιμη, ακόμη και σε υψηλά επιτόκια αναγωγής. Η ΚΠΑ στα **18%** διαμορφώνεται σε **5.208.979** ευρώ, κάτι που δείχνει ότι η επένδυση εξακολουθεί να έχει σημαντική αξία.

Γράφημα 4. 2

ΚΠΑ-Επιτόκια αναγωγής (Οπτική Εθνικής Οικονομίας)



Η ανάλυση της ΚΠΑ σε διάφορα επιτόκια αναγωγής (Γράφημα 4.2) δείχνει ότι η επένδυση παραμένει επικερδής υπό διαφορετικές οικονομικές συνθήκες, με την ΚΠΑ να διατηρείται σε θετικά επίπεδα ακόμη και σε υψηλά επιτόκια. Αυτό καταδεικνύει την

ανθεκτικότητα της επένδυσης και την ικανότητά της να αποδίδει σημαντική αξία σε βάθος χρόνου.

Αντίστοιχα στον Πίνακα 4.18 παρουσιάζονται οι ταμειακές ροές από την προοπτική των μετόχων, λαμβάνοντας υπόψη τα δάνεια, τις δόσεις και τους τόκους που αφορούν τη χρηματοδότηση της επένδυσης. Ο πίνακας παρέχει μια ολοκληρωμένη εικόνα των εισροών και εκροών για την επένδυση, καθώς και την Καθαρή Παρούσα Αξία (ΚΠΑ) για τους μετόχους.

Σύμφωνα με την ανάλυση των ταμειακών ροών και τη χρήση των κατάλληλων οικονομικών εργαλείων, προκύπτει ότι η ΚΠΑ ανέρχεται στα 8.347.254 €, ενώ ο λόγος φελιών κόστους (BCR) υπολογίζεται στα 13,91.

Πίνακας 4. 17

Αξιολόγηση επένδυσης-Οπτική Μετόχων

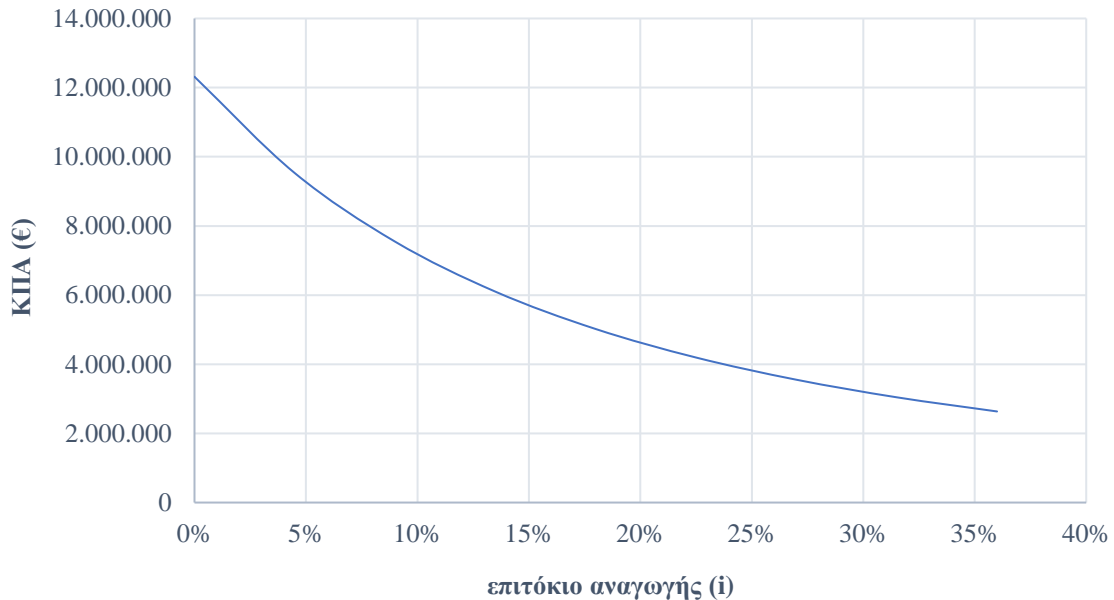
ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΣ ΤΑΜΕΙΑΚΩΝ ΡΟΩΝ	ΕΤΟΣ										
	0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
ΕΙΣΡΟΕΣ											
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΤΟΚΩΝ ΑΠΟΣΒΕΣΕΩΝ & ΦΟΡΩΝ	0	1.235.466	1.253.365	1.271.760	1.290.659	1.310.071	1.330.006	1.350.471	1.371.478	1.393.034	1.415.150
ΕΚΡΟΕΣ											
Δαπάνες επένδυσης	489.900	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Αρχικό κεφάλαιο κίνησης	156.500										-156.500
Χρεολύσια μακροπρόθεσμων δανείων επένδυσης		14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697	14.697
Τόκοι μακροπρόθεσμων δανείων επένδυσης		14.697	13.227	11.758	10.288	8.818	7.349	5.879	4.409	2.939	1.470
ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΑ ΠΡΟ ΦΟΡΩΝ	-646.400	1.206.072	1.225.441	1.245.305	1.265.674	1.286.556	1.307.960	1.329.896	1.352.372	1.375.398	1.555.483
Φόροι	0	15.000	15.750	16.538	17.364	18.233	19.144	20.101	21.107	22.162	23.270
ΚΑΘΑΡΕΣ ΤΑΜΕΙΑΚΕΣ ΡΟΕΣ (Εισροές-Εκροές)	-646.400	1.191.072	1.209.691	1.228.768	1.248.310	1.268.323	1.288.816	1.309.794	1.331.265	1.353.236	1.532.213

ΚΑΘΑΡΗ ΠΑΡΟΥΣΑ ΑΞΙΑ (Κ.Π.Α., NPV)	€ 8.347.254
BCR	13,91

Στο Γράφημα 4.3 παρουσιάζεται η μεταβολή της ΚΠΑ, όπως υπολογίστηκε από την οπτική των μετόχων, για τα διάφορα επιτόκια αναγωγής. Παρόμοια με την οπτική της εθνικής οικονομίας η ΚΠΑ παραμένει θετική για τα διάφορα επιτόκια, γεγονός που αποδεικνύει την αποδοτικότητα της επένδυσης.

Γράφημα 4. 3

ΚΠΑ-Επιτόκια αναγωγής (Οπτική Μετόχων)



4.5.3 Νεκρό Σημείο

Το νεκρό σημείο αποτελεί επίσης έναν κρίσιμο δείκτη για την αξιολόγηση της αποδοτικότητας της επένδυσης και της οικονομικής βιωσιμότητας της επιχείρησης. Ο δείκτης αυτός εκφράζει το επίπεδο της εκμετάλλευσης της παραγωγικής δυναμικότητας που απαιτείται για να καλύπτονται οι συνολικές δαπάνες, χωρίς να υπάρχει κέρδος ή ζημία.

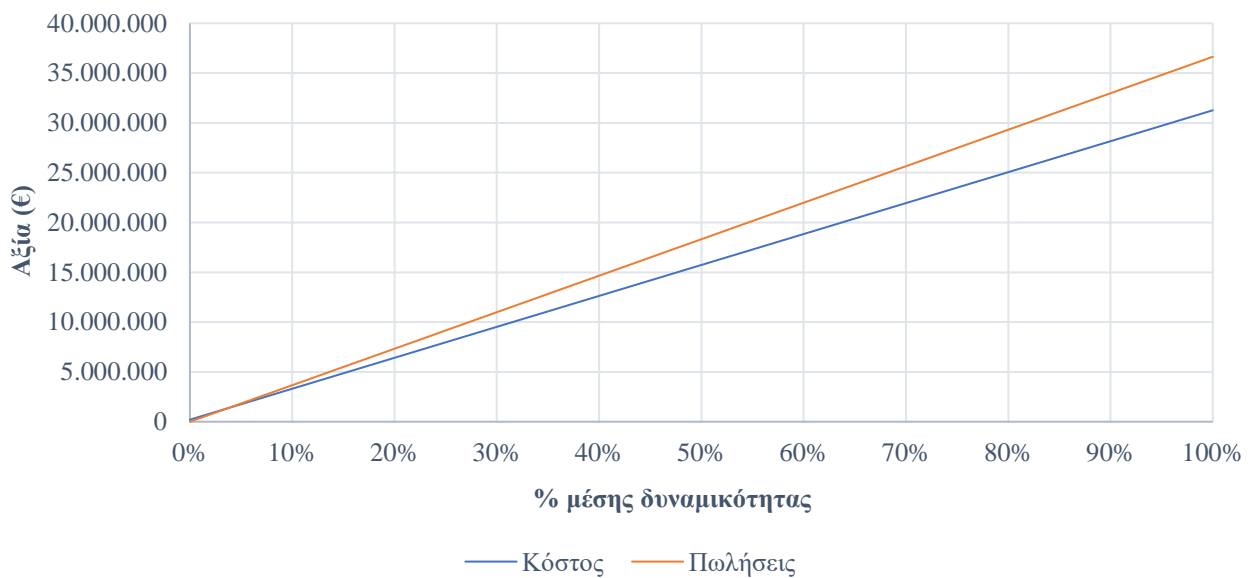
Στην περίπτωση της συγκεκριμένης επένδυσης, το νεκρό σημείο υπολογίστηκε στο 3,7% της μέσης εκμετάλλευσης της δυναμικότητας (Γράφημα 4.4). Αυτό σημαίνει ότι για να καλύπτονται οι σταθερές και μεταβλητές δαπάνες της επιχείρησης, απαιτείται να αξιοποιείται μόλις το 3,7% της παραγωγικής της δυναμικότητας.

Το γεγονός ότι το νεκρό σημείο βρίσκεται στο 3,7% υποδηλώνει μια υψηλή ευχέρεια στην κάλυψη των εξόδων της επιχείρησης. Με τόσο χαμηλή εκμετάλλευση δυναμικότητας, η επιχείρηση μπορεί να επιβιώνει οικονομικά ακόμη και σε περιόδους χαμηλής ζήτησης, διατηρώντας την οικονομική της σταθερότητα. Το χαμηλό νεκρό σημείο

επομένως, προσφέρει στην επιχείρηση τη δυνατότητα να λειτουργεί κερδοφόρα ακόμη και με χαμηλές πωλήσεις ή χαμηλή ζήτηση, γεγονός που μειώνει τους κινδύνους που σχετίζονται με την κάλυψη των λειτουργικών εξόδων της. Αυτό προσδίδει ένα σημαντικό ανταγωνιστικό πλεονέκτημα, καθώς μειώνει τους χρηματοοικονομικούς κινδύνους και εξασφαλίζει μεγαλύτερη σταθερότητα στην αποπληρωμή των δανείων και τη δημιουργία θετικών ταμειακών ροών.

Γράφημα 4. 4

Νεκρό σημείο λειτουργίας



4.6 Προβλέψεις και Αριθμοδείκτες

4.6.1 Προβλεπόμενοι Ισολογισμοί 5ετίας

Στην ενότητα αυτή, θα παρουσιαστεί αρχικά η πρόβλεψη του ισολογισμού για τα επόμενα 5 έτη (Πίνακας 4.17). Το Ενεργητικό περιλαμβάνει τα πάγια, τα αποθέματα, τις απαιτήσεις από πελάτες και το ταμείο, ενώ το Παθητικό αναφέρεται στα ίδια κεφάλαια, τις υποχρεώσεις προς προμηθευτές και τα δάνεια.

- **Βασικά Σημεία από το Ενεργητικό:**

- ο Πάγια: Η αξία των παγίων ανέρχεται αρχικά στα 489.900 ευρώ, αλλά μειώνεται κάθε χρόνο λόγω αποσβέσεων, φτάνοντας τα 305.450 ευρώ στο τέλος της 5ετίας.

- Αποσβέσεις: Οι αποσβέσεις αυξάνονται ετησίως, ξεκινώντας από 36.890 ευρώ το 1ο έτος και φτάνοντας τα 184.450 ευρώ στο 5ο έτος.
- Αποθέματα: Το απόθεμα Α' υλών και προϊόντων παραμένει σταθερό στα 296.995 και 395.993 ευρώ αντίστοιχα καθ' όλη τη διάρκεια της περιόδου.
- Πελάτες και Ταμείο: Οι απαιτήσεις από πελάτες αυξάνονται σταδιακά από 496.978 ευρώ το 1ο έτος σε 537.945 ευρώ το 5ο έτος. Το ταμείο παρουσιάζει σημαντική αύξηση, από 191.898 ευρώ το 1ο έτος σε 3.484.784 ευρώ το 5ο έτος.
- **Βασικά Σημεία από το Παθητικό:**
 - Ίδια Κεφάλαια: Τα ίδια κεφάλαια αυξάνονται σημαντικά από 383.900 ευρώ στην αρχή στα 4.509.355 ευρώ στο 5ο έτος, γεγονός που αντανακλά την κερδοφορία της επιχείρησης.
 - Αποθεματικά: Εμφανίζονται από το 1ο έτος με 904.957 ευρώ και παραμένουν σταθερά σε υψηλά επίπεδα.
 - Υποχρεώσεις προς Προμηθευτές: Οι υποχρεώσεις προς προμηθευτές αυξάνονται σταδιακά από 298.214 ευρώ στο 1ο έτος σε 322.797 ευρώ στο 5ο έτος.

Πίνακας 4. 16

Προβλεπόμενοι Ισολογισμοί 5ετίας

	Έτος 0	Έτος 1	Έτος 2	Έτος 3	Έτος 4	Έτος 5
Ενεργητικό						
Πάγια	489.900	453.010	416.120	379.230	342.340	305.450
Τιμές κτήσης	489.900	489.900	489.900	489.900	489.900	489.900
Αποσβέσεις	0	36.890	73.780	110.670	147.560	184.450
Αποθέματα						
Α' υλών	0	296.995	296.995	296.995	296.995	296.995
Ημιέτοιμων & Έτοιμων Προϊόντων	0	395.993	395.993	395.993	395.993	395.993
Πελάτες	0	496.978	506.918	517.056	527.397	537.945
Ταμείο	156.500	191.898	1.054.796	1.883.857	2.677.847	3.484.784
Σύνολο	646.400	1.834.874	2.670.822	3.473.132	4.240.572	5.021.167
Παθητικό						
Ίδια Κεφάλαια	383.900	1.288.857	2.133.537	2.944.460	3.720.392	4.509.355
Μετοχικό	383.900	383.900	1.288.857	2.133.537	2.944.460	3.720.392
Αποθεματικά	0	904.957	844.680	810.923	775.932	788.963
Ζημιές	0	0	0	0	0	0
Επιχορηγήσεις	146.970	146.970	146.970	146.970	146.970	146.970
Μακροπ. δάνεια	146.970	146.970	146.970	146.970	146.970	146.970
Βραχυπ. δάνεια	0	0	0	0	0	0
Προμηθευτές	0	298.214	304.179	310.262	316.467	322.797
Σύνολο	677.840	1.881.011	2.731.656	3.548.663	4.330.800	5.126.092
Τιμή μετοχής	0	1,29	2,13	2,94	3,72	4,51

Παράλληλα, σύμφωνα με τον Πίνακα 4.17, η τιμή της μετοχής ξεκινά από 0,38 ευρώ και αυξάνεται σημαντικά στα 4,51 ευρώ στο τέλος της 5ετίας, κάτι που αποδεικνύει την ισχυρή ανάπτυξη και κερδοφορία της εταιρείας.

4.6.2 Αριθμοδείκτες

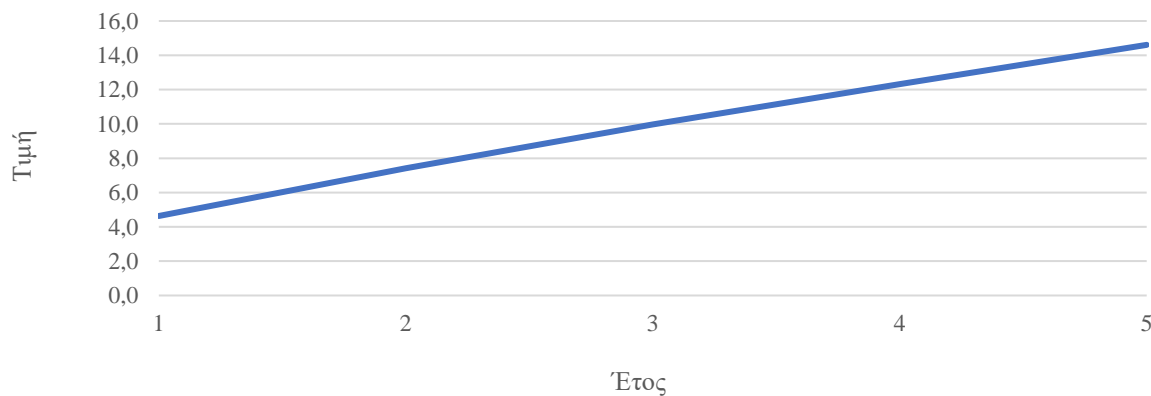
Με βάση όλα τα παραπάνω υπολογίστηκαν, ορισμένοι αριθμοδείκτες, που υποδηλώνουν χρήσιμα στοιχεία για την πορεία της επιχείρησης σε βάθος πενταετίας:

1. Ρευστότητα

- **Κεφάλαιο Κίνησης (Current Ratio):** Ξεκινά από 4,6 το 1ο έτος και αυξάνεται σταδιακά φτάνοντας το 14,6 το 5ο έτος (Γράφημα 4.5). Η συνεχής αύξηση δείχνει ότι η επιχείρηση βελτιώνει την ικανότητά της να καλύπτει τις βραχυπρόθεσμες υποχρεώσεις της με τα κυκλοφορούντα περιουσιακά στοιχεία.

Γράφημα 4. 5

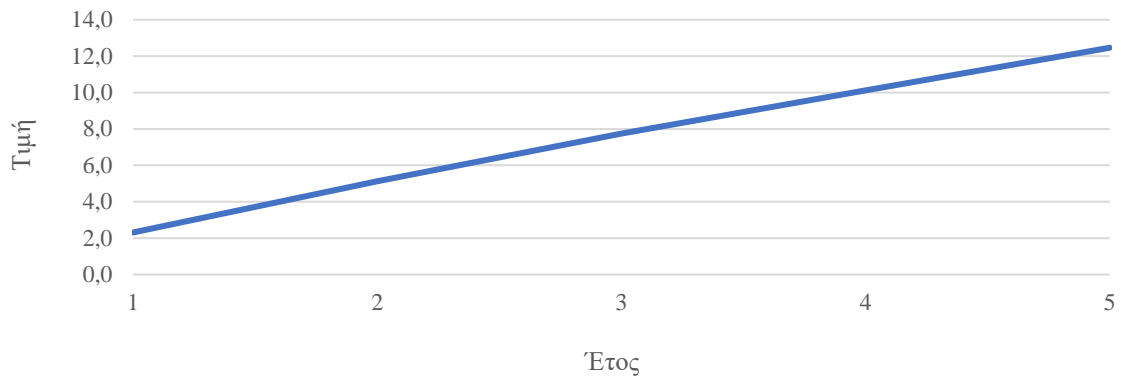
Κεφάλαιο κίνησης



- **Χρηματικών Διαθεσίμων (Acid-Test Ratio):** Ξεκινά από 2,3 το 1ο έτος και φτάνει τα 12,5 το 5ο έτος, υποδεικνύοντας σημαντική αύξηση της άμεσης ρευστότητας, δηλαδή της δυνατότητας να καλύπτει υποχρεώσεις χωρίς την ανάγκη πώλησης αποθεμάτων (Γράφημα 4.6).

Γράφημα 4. 6

Χρηματικά Διαθέσιμα

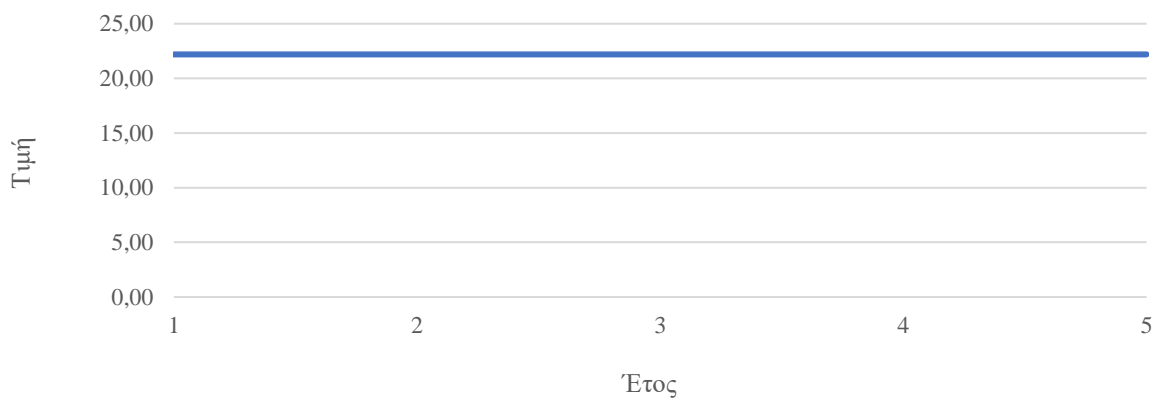


2. Δραστηριότητα

- Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων: Παραμένει σταθερή σε όλα τα έτη στα 22,19 ημέρες, κάτι που δείχνει σταθερή διαδικασία εισπράξεων.

Γράφημα 4. 7

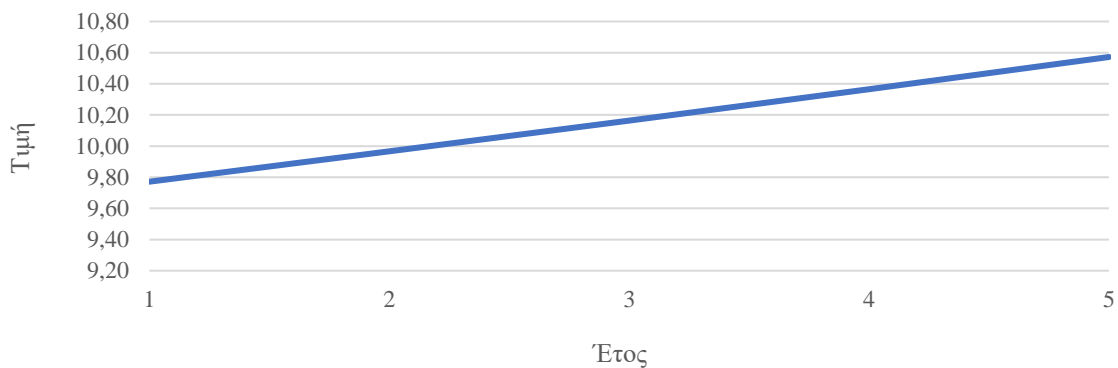
Μέση Περίοδος Είσπραξης Απαιτήσεων



- Ταχύτητα Κυκλοφορίας Αποθεμάτων: Αυξάνεται σταδιακά από 9,77 το 1ο έτος σε 10,57 το 5ο έτος, κάτι που δείχνει καλύτερη διαχείριση των αποθεμάτων.

Γράφημα 4. 8

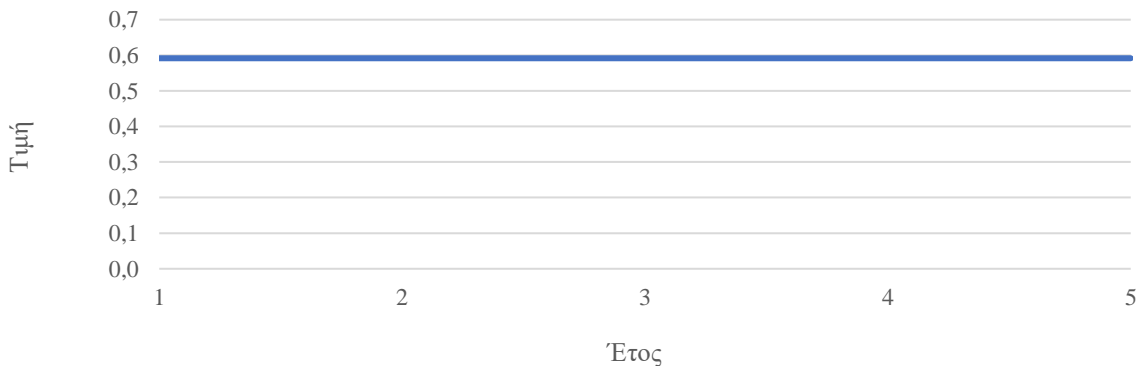
Ταχύτητα Κυκλοφορίας Αποθεμάτων



- Ταχύτητα Εξόφλησης Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων: Παραμένει σταθερή στο 0,6, γεγονός που υποδεικνύει ότι η επιχείρηση διατηρεί σταθερές σχέσεις με τους προμηθευτές και δεν υπάρχει σημαντική μεταβολή στην αποπληρωμή υποχρεώσεων.

Γράφημα 4. 9

Εξόφληση Βραχυπρόθεσμων Υποχρεώσεων

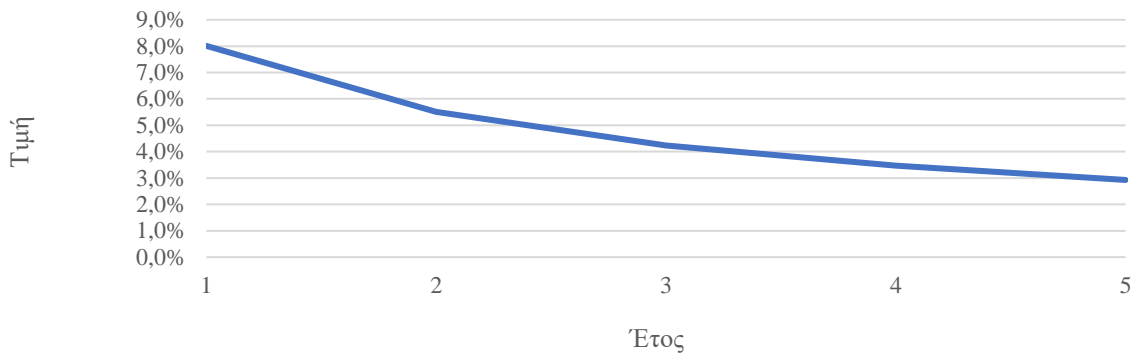


3. Μόγλευση

- Δανειακών Κεφαλαίων (Debt Ratio): Μειώνεται σταδιακά από 8,0% το 1ο έτος σε 2,9% το 5ο έτος, δείχνοντας ότι η επιχείρηση βασίζεται ολοένα και λιγότερο στα δάνεια για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων της.

Γράφημα 4. 10

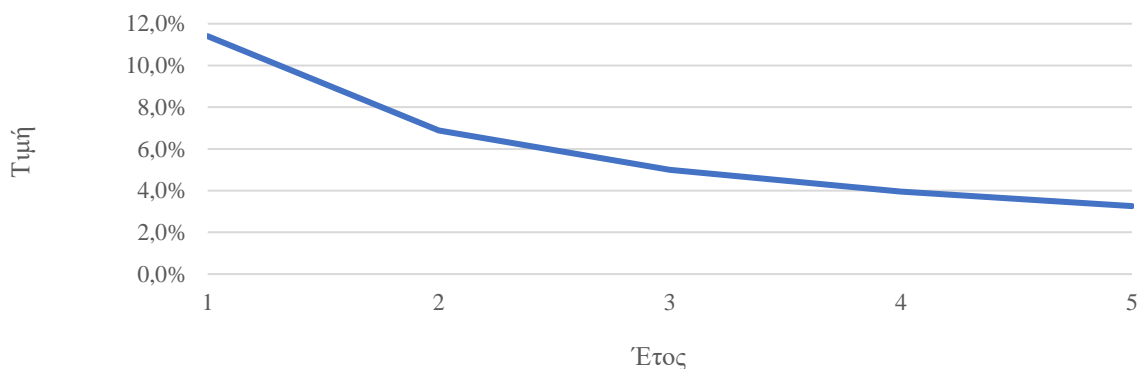
Δανειακά Κεφάλαια



- Δανειακά προς Ίδια Κεφάλαια (Debt to Equity Ratio): Η μείωση από 11,4% το 1ο έτος σε 3,3% το 5ο έτος επιβεβαιώνει την ίδια τάση, υποδεικνύοντας ότι η επιχείρηση βασίζεται περισσότερο στα ίδια κεφάλαιά της.

Γράφημα 4. 11

Δανειακά προς Ίδια Κεφάλαια

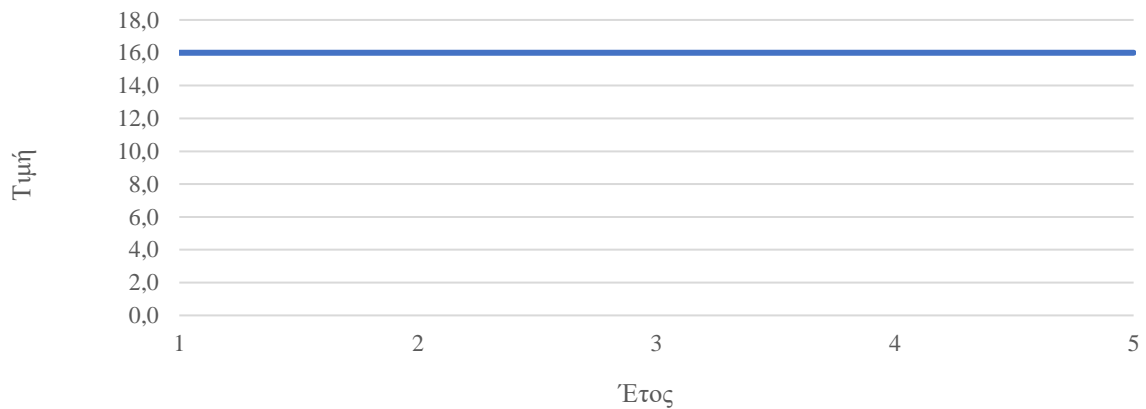


4. Κερδοφορία

- Μικτό Περιθώριο Κέρδους: Παραμένει σταθερό στο 16% σε όλη την περίοδο, κάτι που δείχνει σταθερή απόδοση σε επίπεδο μικτού κέρδους.

Γράφημα 4. 12

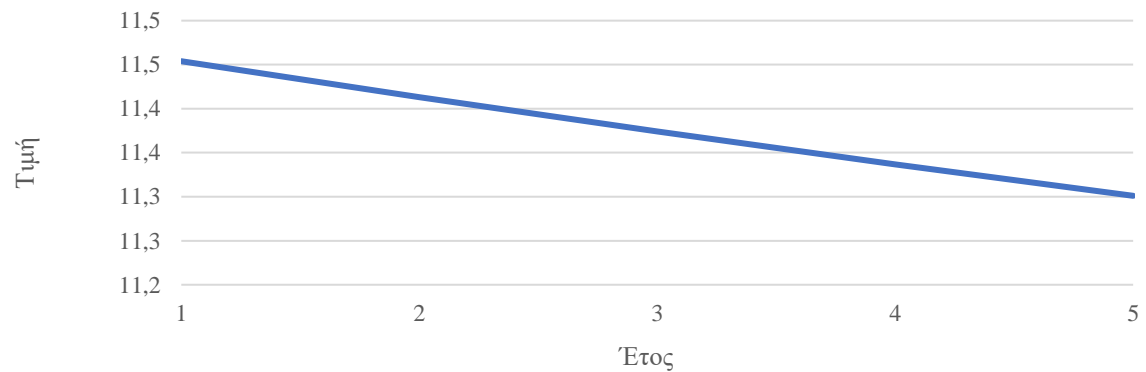
Μικτό Περιθώριο Κέρδους



- Καθαρό Περιθώριο Κέρδους: Ελαφρώς μειούμενο από 11,5% το 1ο έτος σε 11,3% το 5ο έτος, δείχνει μια μικρή μείωση της καθαρής κερδοφορίας.

Γράφημα 4. 13

Καθαρό Περιθώριο Κέρδους

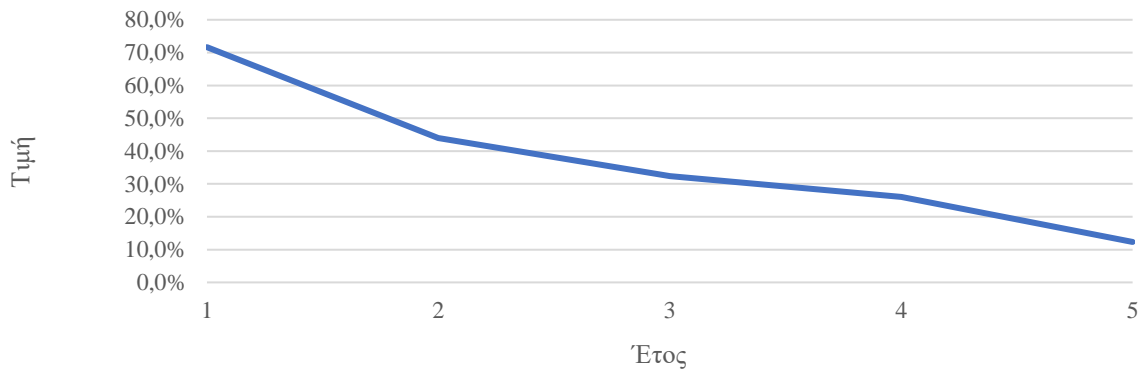


5. Αποδοτικότητα

- Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων (ROE): Μειώνεται από το 71,6% το 1ο έτος στο 12,3% το 5ο έτος. Παρά την πτώση, τα ποσοστά παραμένουν υψηλά, δείχνοντας ότι η επιχείρηση επιτυγχάνει σημαντική απόδοση επί των ιδίων κεφαλαίων της.

Γράφημα 4. 14

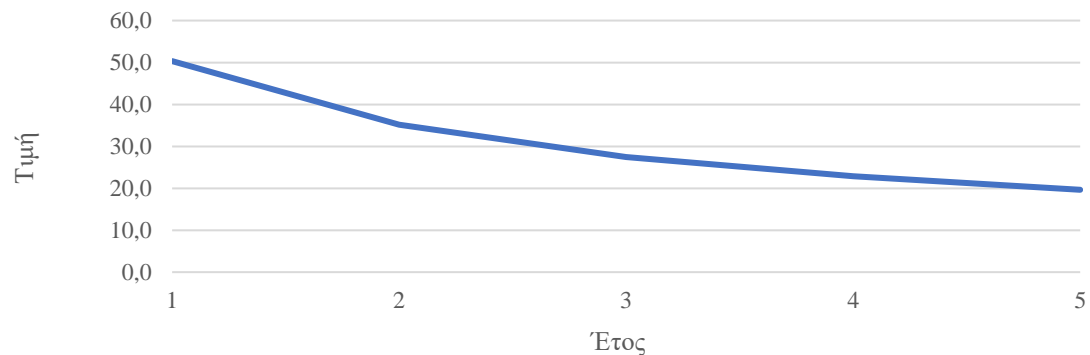
Αποδοτικότητα Ιδίων Κεφαλαίων



- Αποδοτικότητα Ενεργητικού (ROA): Παρουσιάζει μείωση από 50,3% το 1ο έτος σε 19,6% το 5ο έτος, υποδεικνύοντας μείωση της αποδοτικότητας των συνολικών περιουσιακών στοιχείων.

Γράφημα 4. 15

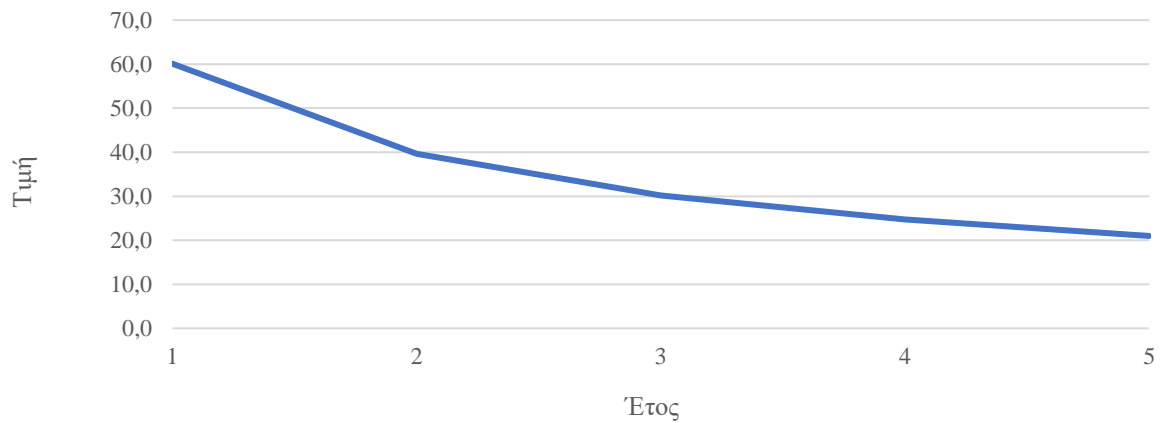
Αποδοτικότητα Ενεργητικού (ROA)



- Αποδοτικότητα Καθαρού Ενεργητικού (RONA): Μειώνεται επίσης από 60,1% το 1ο έτος σε 21,0% το 5ο έτος, υποδεικνύοντας μια ανάλογη πτώση στην αποδοτικότητα των καθαρών περιουσιακών στοιχείων.

Γράφημα 4. 16

Αποδοτικότητα Καθαρού Ενεργητικού (RONA)



5. Συμπεράσματα

Στα συμπεράσματα της παρούσας διατριβής, επιχειρείται η συνολική αποτίμηση των βασικών ευρημάτων που προέκυψαν από την ανάλυση των εξωτερικών και εσωτερικών παραγόντων της αγοράς ζωοτροφών, καθώς και η αξιολόγηση της βιωσιμότητας της στρατηγικής καθετοποίησης της παραγωγής.

Συγκεκριμένα, αναλύθηκε το εξωτερικό περιβάλλον με τη μέθοδο PESTEL, προσφέροντας πληροφορίες σχετικά με τις πολιτικές, οικονομικές, κοινωνικές, τεχνολογικές, περιβαλλοντικές και νομικές δυνάμεις που επηρεάζουν τον κλάδο. Ενδεικτικά διαπιστώθηκε ότι ένα σταθερό πολιτικό και φορολογικό περιβάλλον, σε συνδυασμό με τη διαχείριση των γεωπολιτικών προκλήσεων, την αποτελεσματική εμπορική πολιτική καθώς και την αξιοποίηση των ευκαιριών της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, μπορεί να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα και την εξωστρέφεια των επιχειρήσεων του αγροδιατροφικού τομέα στην Ελλάδα. Όσο αφορά το οικονομικό περιβάλλον, η ελληνική οικονομία δείχνει σημάδια ανάκαμψης, με την αύξηση του ΑΕΠ και τον σταθερό πληθωρισμό. Ωστόσο, το χαμηλό κατά κεφαλήν ΑΕΠ περιορίζει την αγοραστική δύναμη των πολιτών, ενώ η αύξηση των επιτοκίων αποθαρρύνει σημαντικά τις επενδύσεις. Επιπροσθέτως όσο αφορά τις ζωοτροφές διαπιστώθηκε η χώρα παραμένει εξαρτημένη από εισαγωγές, παρουσιάζοντας σημαντικό εμπορικό έλλειμμα σε αυτόν τον τομέα.

Οι καταναλωτικές τάσεις επηρεάζουν επίσης σημαντικά τη βιομηχανία ζωοτροφών, καθώς αυξάνεται η ζήτηση για φυτικά τρόφιμα, ηθική μεταχείριση των ζώων και περιβαλλοντική βιωσιμότητα. Παράλληλα, η αύξηση του παγκόσμιου πληθυσμού και η άνοδος του διαθέσιμου εισοδήματος οδηγούν σε μεγαλύτερη κατανάλωση κρέατος, αυξάνοντας τη ζήτηση για ζωοτροφές. Η τεχνολογική εξέλιξη παράλληλα, διαδραματίζει καθοριστικό ρόλο στην αντιμετώπιση αυτών των προκλήσεων, βελτιώνοντας την παραγωγή ζωοτροφών μέσω καινοτόμων τεχνολογιών και αυτοματισμών. Συμπληρωματικά με τα παραπάνω, κατά την ανάλυση του φυσικού περιβάλλοντος, παρατηρήθηκε ότι η κλιματική αλλαγή και τα ακραία καιρικά φαινόμενα έχουν σοβαρές επιπτώσεις στον γεωργικό τομέα, επηρεάζοντας άμεσα την παραγωγή ζωοτροφών και οδηγώντας σε αυξήσεις τιμών και ελλείψεις στην προσφορά πρώτων υλών. Τα πρόσφατα ακραία καιρικά φαινόμενα στην

Ελλάδα καταδεικνύουν την ανάγκη για άμεσες προσαρμογές στον κλάδο, ώστε να μετριαστούν οι ολέθριες επιπτώσεις της κλιματικής αλλαγής.

Συνοψίζοντας το νομικό περιβάλλον των ζωοτροφών, η ευρωπαϊκή νομοθεσία θέτει αυστηρά πρότυπα υγιεινής, ελέγχου και διαφάνειας, διασφαλίζοντας την ασφάλεια τόσο για τα ζώα όσο και για τους καταναλωτές. Οι κανονισμοί καλύπτουν τη διαδικασία παραγωγής, εμπορίας, χρήσης πρόσθετων, τη διαχείριση ανεπιθύμητων ουσιών, καθώς και τις γενετικά τροποποιημένες ζωοτροφές. Οι επιχειρήσεις του κλάδου θα πρέπει να διασφαλίζουν την τήρηση αυστηρών προτύπων υγιεινής, ελέγχων και διαφάνειας σε όλα τα στάδια παραγωγής και εμπορίας, γεγονός που απαιτεί επενδύσεις σε τεχνολογίες παρακολούθησης και διαχείρισης ποιότητας.

Επιπλέον, η ανάλυση του εσωτερικού ανταγωνιστικού περιβάλλοντος βάσει του μοντέλου Porter ανέδειξε τις δυνάμεις που διαμορφώνουν τον ανταγωνισμό. Ειδικότερα, από την ανάλυση του ανταγωνιστικού περιβάλλοντος των επιχειρήσεων ζωοτροφών, προκύπτει ότι η αγορά είναι ιδιαίτερα ανταγωνιστική, με λίγες μεγάλες εταιρείες να κατέχουν σημαντικό μερίδιο, ενώ ο κλάδος παρουσιάζει τάσεις αρνητικής ανάπτυξης. Ο υψηλός ανταγωνισμός, τα μεγάλα εμπόδια εξόδου και οι δυσκολίες εισόδου νέων ανταγωνιστών, λόγω των απαιτούμενων επενδύσεων και της τεχνογνωσίας, περιορίζουν τη δυναμική νέων παικτών. Η διαπραγματευτική δύναμη των προμηθευτών και των αγοραστών διαπιστώθηκε πως είναι περιορισμένη, ενώ εξαρτάται άμεσα από τη διαθεσιμότητα πρώτων υλών και τις οργανωτικές δομές τους. Όσο αφορά την απειλή των υποκατάστατων προϊόντων για τις ζωοτροφές παραμένει μέτρια, καθώς οι φυσικές πρακτικές όπως η χρήση βοσκοτόπων και εναλλακτικών πηγών πρωτεΐνης προσφέρουν στους κτηνοτρόφους εναλλακτικές επιλογές, αλλά οι σύνθετες ζωοτροφές διατηρούν τη σημασία τους λόγω της διατροφικής ισορροπίας που παρέχουν.

Ταυτόχρονα, η ανάλυση SWOT προσδιόρισε τις εσωτερικές δυνατότητες και αδυναμίες της επιχείρησης σε σχέση με την καθετοποίηση. Η εταιρεία όπως προέκυψε έχει σημαντικά πλεονεκτήματα όπως το εδραιωμένο πελατολόγιο, η καλή γνώση της τοπικής αγοράς, και οι καθιερωμένες σχέσεις με προμηθευτές, που της προσφέρουν ένα ισχυρό σημείο εκκίνησης για την επέκταση στην παραγωγή ζωοτροφών. Ωστόσο, αντιμετωπίζει προκλήσεις λόγω έλλειψης τεχνογνωσίας και υποδομών στην παραγωγική διαδικασία.

Παράλληλα, υπάρχουν σημαντικές ευκαιρίες που συνδέονται με τη συμμετοχή σε πρωτοβουλίες της Κοινής Αγροτικής Πολιτικής, την τεχνολογική πρόοδο, και τη συνεργασία με αγροτικούς συνεταιρισμούς. Όσο αφορά τις κυριότερες απειλές περιλαμβάνεται ο έντονος ανταγωνισμός, το κυμαινόμενο κόστος των πρώτων υλών, καθώς και οι περιβαλλοντικές προκλήσεις που μπορεί να επηρεάσουν την αλυσίδα εφοδιασμού και την κερδοφορία.

Τέλος, η διερεύνηση των τεχνοοικονομικών παραμέτρων της επένδυσης και η αξιολόγηση της απόδοσής της κατέληξαν σε κρίσιμα συμπεράσματα για τη βιωσιμότητα και την οικονομική αποδοτικότητα της στρατηγικής. Η ανάλυση κόστους-οφέλους της καθετοποίησης της εμπορικής επιχείρησης ζωοτροφών έδειξε ότι η στρατηγική αυτή μπορεί να αποφέρει σημαντικά οφέλη στην κερδοφορία και την ανταγωνιστικότητα. Η εμπειρική διερεύνηση ανέδειξε τα σημαντικά σημεία τόσο σε επίπεδο παραγωγικών διαδικασιών όσο και στην οικονομική απόδοση της επιχείρησης.

Οι οικονομικές προβλέψεις της 5ετίας έδειξαν ότι η επιχείρηση είναι ικανή να καλύψει το νεκρό σημείο λειτουργίας της ήδη από το πρώτο έτος, με τη μέση εκμετάλλευση της δυναμικότητας στο 3,7%. Οι προβλεπόμενοι ισολογισμοί υποδεικνύουν ότι η επιχείρηση θα βελτιώσει σημαντικά την κεφαλαιακή της βάση και τη ρευστότητα κατά τα επόμενα έτη, σημειώνοντας σημαντική αύξηση των ιδίων κεφαλαίων και μείωση των δανειακών κεφαλαίων. Επιπροσθέτως από την ανάλυση των αριθμοδεικτών παρατηρήθηκε σταθερή βελτίωση της ρευστότητας και της αποδοτικότητας της επιχείρησης με το πέρασμα του χρόνου. Ενδεικτικά, το κεφάλαιο κίνησης αναμένεται να βελτιωθεί από 4,6 στο 1ο έτος σε 14,6 στο 5ο έτος. Συγχρόνως, η αποδοτικότητα ιδίων κεφαλαίων (ROE) και ενεργητικού (ROA) παραμένουν υψηλές, υποδεικνύοντας επιτυχία της στρατηγικής καθετοποίησης και αυξανόμενη κερδοφορία.

Παρά τα θετικά οικονομικά αποτελέσματα των προβλέψεων της υλοποίησης της στρατηγικής της καθετοποίησης, υπάρχουν περιθώρια περαιτέρω βελτίωσης. Η βελτιστοποίηση των διαδικασιών παραγωγής και ο εμπλουτισμός του εύρους των προϊόντων ζωοτροφών, αποτελούν ορισμένες στρατηγικές που μπορούν να προσφέρουν περαιτέρω οφέλη, ενισχύοντας την προσέλκυση νέων πελατών. Επιπροσθέτως, η διατήρηση της κεφαλαιακής επάρκειας και η αποφυγή υπερβολικής μόχλευσης θα πρέπει να παραμείνουν βασικοί στόχοι, προκειμένου να είναι δυνατή η αντιμετώπιση τυχόν εξωτερικών

κλυδωνισμών στην αγορά των ζωοτροφών. Ακόμη, η έρευνα σχετικά με τις τεχνολογικές εξελίξεις στην παραγωγή ζωοτροφών, καθώς η επέκταση σε νέες αγορές για τη βελτίωση της ανταγωνιστικότητας αποτελούν ζητήματα τα οποία χρήζουν εξέτασης.

Εν κατακλείδι, η στρατηγική καθετοποίησης, προσφέρει μία δυναμική ευκαιρία για την επιχείρηση. Η θετική πορεία που προβλέπεται, τόσο σε χρηματοοικονομικό όσο και σε παραγωγικό επίπεδο, επιβεβαιώνει την αποτελεσματικότητα της επιλογής. Ωστόσο, η συνεχής προσαρμογή σε μεταβαλλόμενες αγοραστικές συνθήκες και η διαρκής αναζήτηση βελτίωσης θα διαδραματίσουν ύψιστης σημασίας ρόλο για την μελλοντική ανάπτυξη της επιχείρησης.

Βιβλιογραφία

- Alanzi, S. (2018). *PESTEL ANALYSIS*. Ανάκτηση από https://www.researchgate.net/publication/327871826_Pestle_Analysis_Introduction
- Alcorta, A., Porta, A., Tárrega, A., Dolores Alvarez, M., & Vaquero, P. (2021). *Foods for Plant-Based Diets: Challenges and Innovations*. Ανάκτηση από <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC7912826/>
- Bruijl, G. (2018). The relevance of Porter's five forces in today's innovative and changing business environment. Ανάκτηση από https://papers.ssrn.com/sol3/papers.cfm?abstract_id=3192207
- Corson, D., Waghorn, G., Ulyatt, M., & Lee, J. (1999). *NIRS: Forage analysis and livestock feeding*. Proceedings of the New Zealand Grassland Association. Ανάκτηση από <https://www.nzgajournal.org.nz/index.php/ProNZGA/article/view/2340>
- DBRS. (2023). *Greece: Election Result Secures Policy Continuity*. Ανάκτηση από <https://www.dbrsmorningstar.com/research/416453/greece-election-result-secures-policy-continuity>
- Edenbrandt, A., & Lagerkvist, C.-J. (2022). *Consumer perceptions and attitudes towards climate information on food*. Ανάκτηση από <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0959652622030232>
- European Central Bank. (2023). *Monetary policy decisions*. Ανάκτηση από <https://www.ecb.europa.eu/press/pr/date/2023/html/ecb.mp230914~aab39f8c21.en.html>
- European Commission. (2021). *VAT Gap in the EU*. Ανάκτηση από <https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/bd27de7e-5323-11ec-91ac-01aa75ed71a1/language-en/>
- European Commission. (2023). *The new common agricultural policy: 2023-27*. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/info/food-farming-fisheries/key-policies/common-agricultural-policy/new-cap-2023-27_en#anewwayofworking
- European Parliament. (2023). *EU feed autonomy*. Ανάκτηση από https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2023/739328/EPRS_BRI%282023%29739328_EN.pdf
- European Parliamentary Research Service. (2021). CAP strategic plans Issues and expectations for EU agriculture. 1-12. (J. McEldowney, & R. Rossi, Επιμ.) Ανάκτηση από [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690608/EPRS_BRI\(2021\)690608_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2021/690608/EPRS_BRI(2021)690608_EN.pdf)
- Eurostat. (2022). *EU trade 1988-2022 by CPA 2008*. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/ds-057009__custom_8132974/default/table?lang=en
- Eurostat. (2023). *Inflation in the euro area*. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/eurostat/statistics-explained/index.php?title=Inflation_in_the_euro_area

- Eurostat. (2023). Production in industry - annual data. Ανάκτηση από https://ec.europa.eu/eurostat/databrowser/view/sts_inpr_a__custom_8517663/default/table?lang=en
- FAOSTAT. (2021). *Crops and livestock products*. Ανάκτηση από <https://www.fao.org/faostat/en/#data/TCL>
- Fosher, H. (2018). *Understanding the Marketing and Management of trails using PESTEL Analysis*.
- Godfray, H., Aveyard, P., Garnett, T., Hall, J., Key, T., Lorimer, J., . . . Jebb, S. (2018). *Meat consumption, health, and the environment*. Science. Ανάκτηση από <https://www.science.org/doi/full/10.1126/science.aam5324>
- He, K., Yang, Q., Shen, X., Dimitriou, E., Mentzafou, A., Papadaki, C., . . . Anagnostou, E. (2023). *Storm Daniel Flood Impact in Greece 2023: Mapping Crop and Livestock Exposure from SAR*. Natural Hazards and Earth System Sciences Discussions 2023. Ανάκτηση από <https://nhess.copernicus.org/preprints/nhess-2023-173/>
- Hoekman, B., & Nicita, A. (2021). *Trade Policy, Trade Costs, and Developing Country Trade*. Ανάκτηση από <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0305750X11001434>
- Hyland, J., Regan, Á., Sweeney, S., McKernan, C., Benson, T., & Dean, M. (2022). *Consumers attitudes toward animal welfare friendly produce: An island of Ireland study*. Ανάκτηση από <https://www.frontiersin.org/articles/10.3389/fanim.2022.930930/full>
- International Monetary Fund. (2023). *Greece Datasets: WORLD ECONOMIC OUTLOOK (OCTOBER 2023)*. Ανάκτηση από <https://www.imf.org/external/datamapper/profile/GRC>
- International Monetary Fund. (2023). *Population*. Ανάκτηση από <https://www.imf.org/external/datamapper/LP@WEO/OEMDC/ADVEC/WEOWORLD>
- Lam, T., Heales, J., Hartley, N., & Hodkinson, C. (2020). *Consumer Trust in Food Safety Requires Information Transparency*. Australasian Journal of Information Systems.
- Liguori, J., Trübswasser, U., Pradeilles, R., Le Port, A., Landais, E., Talsma, E., . . . Holdsworth, M. (2022). *How do food safety concerns affect consumer behaviors and diets in low- and middle-income countries? A systematic review*. Ανάκτηση από <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S2211912421001140>
- Mankiw, G., & Ball, L. (2013). *Μακροοικονομική και το Χρηματοπιστωτικό Σύστημα*. Εκδόσεις Gutenberg.
- Meerza, S., Gulab, S., Brooks, K., Gustafson, C., & Yiannaka, A. (2022). *U.S. Consumer Attitudes toward Antibiotic Use in Livestock Production*. Ανάκτηση από <https://www.mdpi.com/2071-1050/14/12/7035>
- OECD. (2023). *Table II.1. Statutory corporate income tax rate*. Ανάκτηση από https://stats.oecd.org/Index.aspx?DataSetCode=TABLE_III
- Oxford College. (2021). *PESTEL analysis*.

- Sheffield Hallam University. (2019). *PESTEL analysis*. Ανάκτηση από <https://blogs.shu.ac.uk/shupdreviewtoolkit/files/2019/01/PESTEL-ANALYSIS.pdf>
- Shurson, G., Pelton, R., Yang, Z., Urriola, P., & Schmitt, J. (2022). *Environmental impacts of eco-nutrition swine feeding programs in spatially explicit geographic regions of the United States*. *Journal of Animal Science*. Ανάκτηση από <https://academic.oup.com/jas/article-abstract/100/12/skac356/6777784?redirectedFrom=fulltext&login=false>
- Singh, C., Singh, R., & Singh, M. (2017). *Critical appraisal for implementation of ERP in manufacturing industry*. LAP Lambert Academic Publishing. Ανάκτηση από <https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=de8971bc54acebbc54ce4917ec9a3b2f984302e5>
- Suresh, A. (2016). *Feed formulation software*. Academic Press. Ανάκτηση από <https://www.sciencedirect.com/science/article/abs/pii/B9780128008737000026>
- Tax Foundation. (2023). *2023 Corporate Income Tax Rates in Europe*. Ανάκτηση από <https://taxfoundation.org/data/all/eu/corporate-tax-rates-europe-2023/>
- Tax Foundation. (2023). *Dividend Tax Rates in Europe*. Ανάκτηση από <https://taxfoundation.org/data/all/eu/dividend-tax-rates-europe-2022/>
- Tax Foundation. (2023). *Taxes In Greece*. Ανάκτηση από <https://taxfoundation.org/location/greece/>
- Tax Foundation. (2023). *VAT Rates in Europe*. Ανάκτηση από <https://taxfoundation.org/data/all/eu/vat-rates-europe-2019/>
- United Nations. (χ.χ.). *Population*. Ανάκτηση από <https://www.un.org/en/global-issues/population>
- University of Cambridge. (χ.χ.). *Cambridge Dictionary: inflation*.
- van der Poel, A., Abdollahi, M., Cheng, H., Colovic, R., den Hartog, L., Miladinovic, D., . . . Hendriks, W. (2020). *Future directions of animal feed technology research to meet the challenges of a changing world*. *Animal Feed Science and Technology*. Ανάκτηση από <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0377840120305964>
- World Trade Organization. (χ.χ.). *Principles of the trading system*. Ανάκτηση από https://www.wto.org/english/thewto_e/whatis_e/tif_e/fact2_e.htm
- ΕΛΣΤΑΤ. (2023). *ΔΕΙΚΤΗΣ ΤΙΜΩΝ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΗ: Σεπτέμβριος 2023, ετήσιος πληθωρισμός 1,6%*. Ανάκτηση από <https://www.statistics.gr/el/statistics/-/publication/DKT87/>
- ΕΛΣΤΑΤ. (2023). *ΕΡΕΥΝΕΣ ΖΩΙΚΟΥ ΚΕΦΑΛΑΙΟΥ (Χοίρων-Βοοειδών-Προβάτων-Αιγών): ΕΤΟΣ 2022*. Ανάκτηση από <https://www.statistics.gr/documents/20181/87b4a3dd-6f9d-9fbb-4560-92a7cf0388f2>
- ΕΛΣΤΑΤ. (2023). *ΤΡΙΜΗΝΙΑΙΟΙ ΕΘΝΙΚΟΙ ΛΟΓΑΡΙΑΣΜΟΙ*. Ανάκτηση από https://www.statistics.gr/el/statistics?p_p_id=documents_WAR_publicationsportlet_INS_TANCE_qDQ8fBKKo4IN&p_p_lifecycle=2&p_p_state=normal&p_p_mode=view&p_p

_cacheability=cacheLevelPage&p_p_col_id=column-
2&p_p_col_count=4&p_p_col_pos=1&_documents_WAR_publicat

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2020). *Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Εμπορίου και ο γεωργικός τομέας της ΕΕ*. Ανάκτηση από https://agriculture.ec.europa.eu/international/agricultural-trade/wto-and-eu-agriculture_el

Ευρωπαϊκή Επιτροπή. (2023). *Βασικοί στόχοι πολιτικής της ΚΓΠ για την περίοδο 2023-27*. Ανάκτηση από https://agriculture.ec.europa.eu/common-agricultural-policy/cap-overview/cap-2023-27/key-policy-objectives-cap-2023-27_el#nineobjectives

Ευρωπαϊκό Συμβούλιο. (2023). *Η εμπορική πολιτική της ΕΕ*. Ανάκτηση από <https://www.consilium.europa.eu/el/policies/trade-policy/>

Ζέβρας, Γ. (2005). *Φυσιολογία Θρέψης Παραγωγικών Ζώων*. Εκδόσεις Σταμούλη.

Καλαϊσάκης, Π. (1975). *Διατροφή Αγροτικών Ζώων*. Εκδόσεις Σταμούλη.

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1829/2003 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. (2003). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/1829>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 183/2005 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. (2005). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2005/183>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1830/2003 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. (2003). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/1830>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 1831/2003 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. (2003). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2003/1831>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 396/2005 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. (2008). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32005R0396>

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΚ) αριθ. 767/2009 ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ. (2009). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/eli/reg/2009/767>

Κοινή Υπουργική Απόφαση 323306/2007. Καθορισμός των αναγκαίων συμπληρωματικών μέτρων για την εφαρμογή των Κανονισμών (ΕΚ) αριθμ. 178/2002 και αριθμ. 882/2004 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και Συμβουλίου όσον αφορά τις γενικές αρχές της ασφάλειας και τους επ. (2007). Ανάκτηση από <https://www.minagric.gr/ktinotrofia-examplep/zootrofes/210-nomoth-zootrofon/869-elegxoizootrofon>

Κουμπαρέλης, Α. (2021). Αναλύοντας την Ανταγωνιστικότητα μιας Αγοράς με βάση το Μοντέλο των 5 Δυνάμεων του Porter.

Μουσχάλης, Η. (2017). Επιχειρηματικό σχέδιο δημιουργίας μονάδας συμπυκνωμένων ζωοτροφών στην περιοχή της Κωπαΐδας.

Νάτος, Δ. (2021). *Διαλέξεις μαθήματος: Διεθνές εμπόριο γεωργικών προϊόντων*.

ΟΔΗΓΙΑ 2002/32/ΕΚ ΤΟΥ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ ΚΑΙ ΤΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ.
(2002). Ανάκτηση από <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex%3A32002L0032>

Σέμος , Α. (2014). *Ευρωπαϊκή Ένωση & Κοινή Αγροτική Πολιτική*. Εκδόσεις ΖΗΤΗ.

Τράπεζα της Ελλάδος. (2023). *Τραπεζικά Επιτόκια Καταθέσεων και Δανείων: Αύγουστος 2023*.
Ανάκτηση από <https://www.bankofgreece.gr/enimerosi/grafeio-typou/anazhthsh-enhmerwsewn/enhmerwseis?announcement=fb9702e1-13d0-488a-a356-d6086da2b9e2>

Τσακλαγκάνος, Α., & Τσακαγκλάνου, Π. (2018). Βασικές αρχές του Marketing. *4η Έκδοση*. Αφοί Κυριακίδη Εκδόσεις Α.Ε.

Υπουργείο Αγροτικής Ανάπτυξης & Τροφίμων. (2022). *Έκθεση για το στρατηγικό σχέδιο της ΚΓΠ για το 2021*.

Υπουργείο Οικονομικών. (2021). *Τροπολογία στο σχέδιο νόμου 4839*. Ανάκτηση από https://www.agrotypos.gr/sites/default/files/inline-files/tropologia_deth.pdf

Φεγγερός , Κ. (2017). *Ζωοτροφές και πρόσθετες ύλες ζωοτροφών*. Εκδόσεις Σταμούλη Α.Ε.